

VAASAN YLIOPISTO
KAUPPATIETEELLINEN TIEDEKUNTA
TALOUSOIKEUDEN YKSIKKÖ

Heli Leikkola

PERINTÄLAIN MUUTOKSET JA NIIDEN VAIKUTUKSET
OK PERINTÄ OY:N LIIKETOIMINTAAN

Talousoikeuden maisteriohjelma

VAASA 2015

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	13
1. JOHDANTO	15
2. LAKI SAATAVIEN PERINNÄSTÄ	18
2.1. Lainsäädäntö pääpiirteissään ennen lakimuutosta	18
2.1.1. Hyvä perintätapa.....	18
2.1.2. Velkojan oikeudet ja velvollisuudet.....	19
2.1.3. Velallisen oikeudet ja velvollisuudet	19
2.1.4. Perintäkulujen enimmäismäärät	19
2.1.5. Perinnän aikaraja	20
2.1.6. Velallisen kokonaiskuluvastuu	20
2.1.7. Valvonta	20
2.1.8. Laiminlyönnin seuraukset	20
3. HALLITUKSEN ESITYS LAKI SAATAVIEN PERINNÄSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA.....	22
3.1. Esityksen tarkoitus.....	22
3.1.1. Hyvä perintätapa.....	22
3.1.2. Velallisen oikeudet.....	24
3.1.3. Perintäkulut.....	24
3.1.4. Kokonaiskuluvastuu	26
3.1.5. Suoritusten kohdentamisjärjestys	27
3.1.6. Vahingonkorvausvastuu.....	27
3.1.7. Valvonta	28
4. VIRANOMAISTEN LAUSUNTOJA UUDEN PERINTÄLAIN ESITYKSESTÄ ..	29
4.1. Finanssialan Keskusliiton (FK) kannanotto	29
4.1.1. Perintäkulut.....	29
4.1.2. Kohdentamisjärjestys	30
4.1.3. Velallisen keskeytyspyyntö.....	30
4.2. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n (SPL) kannanotto	30
4.2.1. Kulujen porrastus.....	31

4.2.2. Maksuvaatimusten määrän rajoittaminen kulujen osalta.....	31
4.2.3. Velallisen tekemät muutokset	32
4.2.4. Velallisen keskeytyspyyntö.....	32
4.2.5. Varojen kohdentaminen	33
4.2.6. Vahingonkorvausvelvollisuus.....	33
5. LAKIMUUTOS.....	34
5.1. Muutokset kuluttajasaatavien perinnässä	34
5.1.1. Ammattieettiset periaatteet	34
5.1.2. Perinnän keskeytys	34
5.1.3. Perinnän enimmäiskulut	35
5.1.4. Velallisen kokonaiskuluvastuu	36
5.1.5. Saatavan kohdentamisjärjestys	36
5.1.6. Valvonta	36
5.1.7. Vahingonkorvausvastuu.....	36
6. MITÄ PERINNÄLLÄ TARKOITETAAN	38
6.1. Perinnän määritelmä ja perinnän keinot	38
6.2. Perinnän edellytykset.....	39
6.3. Kuluttajasaatavan määritelmä.....	39
6.4. Yksityisoikeudellinen saatava	39
6.5. Julkisoikeudellinen saatava	40
7. VAPAAEHTOINEN PERINTÄ	41
7.1. Vapaaehtoisen perinnän käynnistäminen.....	41
7.2. Maksumuistutus.....	41
7.3. Maksuvaatimus.....	41
7.4. Kirjeperintä ja sähköinen perintä.....	43
7.5. Puhelinperintä.....	43
7.6. Perintäkäynti	43
7.7. Tratta.....	44
7.8. Perinnän keskeytys	44
8. OIKEUDELLINEN PERINTÄ	45
8.1. Oikeudellisen perinnän käynnistäminen.....	45
8.2. Haastemenettely.....	45

8.3. Täydennyskehotus	46
8.4. Kirjallinen valmistelu	47
8.5. Suullinen valmistelu	47
8.6. Pääkäsittely	48
8.7. Summaarinen menettely	49
9. KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUT VALMISTELUSSA	50
9.1. Yksipuolinen tuomio	50
9.2. Tuomio	50
9.3. Sovinto ja osatuomio	50
10. KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUT PÄÄKÄSITTELYSSÄ	52
10.1. Tuomio	52
11. MUUTOKSENHAKUKEINOT	53
11.1. Takaisinsaanti	53
11.1.1. Tyytymättömyyden ilmaiseminen	53
11.1.2. Valitusosoitus	53
11.1.3. Vastavalitus	54
11.1.4. Valitus summaarisesta menettelystä	54
11.1.5. Seulontamenettely ja valmistelu hovioikeudessa	54
11.1.6. Suullisen pääkäsittelyn kulku	55
11.1.7. Hovioikeuden tuomio	55
11.1.8. Jatkokäsittelylupa	55
11.2. Valituslupa ja valitus korkeimpaan oikeuteen	56
11.2.1. Korkeimman oikeuden tuomio	57
11.2.2. Ennakkopäätösvalitus	57
11.2.3. Ylimääräinen muutoksenhaku	57
12. TOIMITUSTAVAT	58
12.1. Haastehakemuksen vireilletulo	58
12.2. Posti- ja kirjetiedoksianto	58
12.2.1. Puhelintiedoksianto	59
12.2.2. Välttelytiedoksianto	59
12.2.3. Kuulutustiedoksianto	59
12.2.4. Ilmoitustiedoksianto	59

12.3. Toisen ja kolmannen oikeusasteen valitukset	60
13. PERINTÄKULUT	61
13.1. Kulujen enimmäismäärät	61
14. OIKEUDENKÄYNTIKULUT	63
14.1. Riidattomien saatavien oikeudenkäyntikulut.....	63
15. ULOSOTTOKELPOISEN SAATAVAN PERINTÄ	64
15.1. Suoraan ulosottokelpoiset saatavat	64
16. ALAIKÄISEEN KOHDISTUVA PERINTÄ	65
16.1. Alaikäisen oikeudet.....	65
16.2. Alaikäiseltä perittävät saatavat	65
16.3. Sopimusosapuolten vastuu	65
17. VELALLISEN MAKSUSUOJA	67
17.1. Saatavan suoritus	67
17.2. Maksusuunnitelma.....	67
18. SAATAVAN VANHENTUMINEN	68
18.1. Yleinen vanhentumisaika.....	68
18.2. Saatavan katkaisutoimet	68
18.3. Yhteisvelkasuhde	68
18.4. Velan vanhentuminen alemman tai ylemmän oikeusasteen ratkaisun jälkeen ..	69
19. INSOLVENSSIMENETTELYT	70
19.1. Ulosotto	70
19.2. Ulosottoperuste.....	70
19.3. Ulosottohakemus	71
19.3.1. Vireilletuloilmoitus	72
19.4. Erottamisetu.....	73
19.5. Passiivisaatavan rekisteröinti.....	73
20. SUPPEA ULOSOTTO	75
20.1. Suppean ulosoton käynnistäminen	75
20.2. Toistuvaissuoritus	75
20.3. Suojaosuus	75
20.4. Vapaat kuukaudet.....	77
21. ULOSOTTOMAKSUT	78

21.1. Eri ulosottomaksut.....	78
22. MUUTOKSENHAKU.....	80
22.1. Valitus	80
23. MUUT INSOLVENSSIMENETTELYT	81
23.1. Yksityishenkilön velkajärjestely.....	81
23.2. Maksuohjelma	82
23.3. Maksuohjelman raukeaminen.....	82
23.4. Lisäsuoritus.....	83
23.4. Maksuohjelman muutos.....	83
23.5. Maksuohjelman kesto	83
24. HYVÄ PERINTÄTAPA	84
24.1. Ammattieettiset periaatteet	84
24.2. Toiminta vastoin ammattieettisiä periaatteita	85
24.3. Perinnästä aiheutuneet kulut.....	85
25. PERINTÄTOIMINNAN LUVANVARAISUUS	87
25.1. Toimilupa.....	87
25.2. Toimiluvan edellytykset.....	87
25.3. Toimilupahakemuksen sisältö.....	89
25.4. Toimiluvan voimassaoloaika	89
25.5. Toimiluvan valvonta	90
26. PERINTÄ TOIMIALANA.....	91
26.1. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry.....	91
26.2. OK Perintä Oy	91
27. PERINTÄ RUOTSISSA	93
27.1. Eroavuudet perintäprosessissa.....	93
28. LAKIMUUTOKSEN VAIKUTUKSET OK PERINTÄ OY:SSÄ	94
28.1. Toimintatapojen uudistus.....	94
28.2. Perintätoimeksiantojen määrä.....	94
28.3. Perintäkeinot.....	95
28.4. Saatavan suuruus	96
28.5. Velallisen keskeytyspyyntö.....	96
28.6. Vapaaehtoinen ja oikeudellinen perintä.....	97

28.7. Muutoksenhaut alimman oikeusasteen päätöksiin	97
29. JOHTOPÄÄTÖKSET	100
LÄHDELUETTELO	104

LIITTEET

Liite 1 Vapaaehtoinen perintä	110
Liite 2 Oikeudellinen perintä	111
Liite 3 Muutoksenhakuprosessi	112
Liite 4 Asian käsittely hovioikeudessa	113
Liite 5 Kysymykset OK-Perintä Oy:lle	114

VAASAN YLIOPISTO
Kauppatieteellinen tiedekunta

Tekijä (t):	Heli Leikkola	
Tutkielman nimi:	Perintälain muutokset ja niiden vaikutukset OK Perintä Oy:n liiketoimintaan	
Ohjaaja:	Pekka Vainio	
Tutkinto:	Kauppatieteiden maisteri	
Yksikkö:	Talousoikeuden yksikkö	
Oppiaine:	Talousoikeus	
Linja (tai koulutusohjelma):	Talousoikeuden maisteriohjelma	
Aloitusvuosi:	2011	
Valmistumisvuosi:	2015	Sivumäärä: 115

TIIVISTELMÄ

Laki saatavien perinnästä muuttui reilu vuosi sitten. Lakimuutos on ollut merkittävä ja muutokset ovat koskeneet perintätapaa, velallisen oikeutta ja asemaa, saatavan kohdentamisjärjestystä sekä perintäkuluja. Tutkimuksen lähdeaineistona on käytetty perintäalan kirjallisuutta, lainsäädäntöä, normeja ja ohjeistuksia, kohdeyrityksen OK Perintä Oy:n omaa kirjallista aineistoa sekä yrityksen liiketoimintajohtajan haastattelua.

Kirjallisuus muodostaa tutkimuksen teoreettisen pohjan. Lainsäädäntö muutoksineen ja oikeuskäytäntö sekä haastattelu muodostavat tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen. Tutkimusongelmana on selvittää perintäprosessia kokonaisuutena velallinen ja velkoja huomioiden ja uuden lakimuutoksen vaikutuksia kohdeyrityksen liiketoimintaan.

Uuden lakimuutoksen myötä OK Perintä on tehostanut työvaiheitaan ja hinnoittelua on jouduttu tarkastamaan asiakkaiden kanssa. Yritys on myös kehittänyt uusia työkaluja perinnän suorittamiseen. Tutkimustulokset osoittavat, että lakimuutoksella on ollut heikentävää vaikutusta velkojan aktiivisuuteen siirtää saatava perintään, jonka seurauksena perintätoimeksiantojen määrä on laskenut. Suurempia saatavia siirretään perintään, mutta pienemmät saatavat saatetaan jättää perimättä perintäkulujen enimmäismäärästä johtuen.

Valtaosa toimeksiannoista saadaan perityksi vapaaehtoisen perinnän avulla, koska velalliset ovat pääosin halukkaita suorittamaan velkansa ilman tuomioistuimen päätöstä. Toimeksiannot, jotka siirtyvät oikeuteen ratkaistaan tavallisesti yksipuolisella tuomiolla. OK Perintä uskoo, että toimialalla nähdään todennäköisesti jatkossakin muutoksia. Esimerkkinä voidaan mainita Klarna – tyyppiset maksutavat, jotka saattavat yleistyä eritoten verkkokaupassa.

AVAINSANAT: perintälain muutokset ja vaikutukset, kuluttajasaatavien perintä, perintätoiminnan kannattavuus

1. JOHDANTO

Yksityishenkilöiden velkomistuumiot ovat kasvaneet viime vuosien aikana. Vuonna 2013 velkomistuumiota rekisteröitiin 347 500 kappaletta, joka on noin 3 % enemmän vuoteen 2012 verrattuna, jolloin tuomioita oli 338 073 kappaletta. Suomen Asiakastieto Oy:n mukaan vuonna 2013 maksuhäiriömerkintöjä kirjattiin 252 000 kuluttajalle. Tämä tarkoittaa sitä, että noin 8 %:lla suomalaisista on maksuhäiriömerkintä. (Suomen Asiakastieto Oy 2014.)

Maksuhäiriömerkinnän saaneiden lukua voidaan pitää suhteellisen suurena ja liiketoimintajohtaja Jouni Muhonen Suomen Asiakastieto Oy:stä toteaaakin maksuhäiriöisten kuluttajien määrän nousevan laman jälkeiseen ennätykseen. Muhosen mukaan vuonna 1997 maksuhäiriöisiä henkilöitä oli noin 368 000 henkeä. (Suomen Asiakastieto Oy 2014.)

Mistä tämän maksuhäiriömerkinnän saaneiden kasvun voidaan olettaa johtuvan? Syitä on varmasti monia, kuten Subprime-kriisi ja sen myötä alkanut taloudellinen ahdinko. Kriisi rantautui Yhdysvalloista Suomeen vuoden 2008 loppupuolella, jonka seurauksena, muun muassa Suomen teollisuus ja vienti romahtivat täysin. Työpaikat alkoivat olla ns. ”kortilla” ja työttömyys lisääntyi. Työvoiman lomautuksista tuli enemmän sääntö kuin poikkeus.

Voidaan puhua myös finanssikriisistä, joka kosketti lähinnä pankkeja ja rahoituslaitoksia. Pankkien ja muiden rahoituslaitosten luotonmyöntöpolitiikka kiristyi, joka vaikutti osaltaan myös erilaisten pikavippien ja pienempien luottojen kysynnän kasvuun. Tälläkin hetkellä pieniä vippejä tai luottoja on mahdollisuus hakea mitä erilaisimmalla aparaatilla lähes ympäri vuorokauden.

Yhteiskunnan vaatimukset ja ihmisten elämäntyyli ovat tukeneet ”vippauskulttuuria”, jossa kulutuskeskeisyys korostuu ja maallinen materiaali koetaan ihailtavaksi, tavoiteltavaksi ja mielihyvää tuottavaksi. Hyödykkeitä hankitaan vaikka lainarahalla ja lisäksi lainalla kevennetään vanhaa lainataakkaa. Kierre on katkeamaton.

Taloudellinen taantuma, oman talouden hallitsemattomuus, pienempien lainojen suhteellisen helppo saanti sekä yleinen vaatimustason nousu ovat varmasti ainakin osittain lisänneet maksuhäiriömerkintöjen määrää. Maksuhäiriömerkintöjä voidaan tarkastella myös perinnän kautta, koska maksuhäiriömerkintä ei tule automaattisesti ilman perintää.

Tämän pro gradu – tutkimustyön tarkoituksena on selvittää kaksi vuotta voimassa olleen uuden perintälakimuutoksen vaikutuksia kuluttajasaatavien perintään. Tutkimus on rajattu koskemaan elinkeinoharjoittajan suorittamaa perintää, jossa velallisena on luonnollinen henkilö eli kuluttaja. Tutkimusongelmana käsitellään lakimuutoksen konkreettisia vaikutuksia perinnän suorittamiseen, lähtien perintälain nykytilasta, lakimuutoksesta ja sen moninaisista vaikutuksista käytännön työhön. Tutkimuksessa käsiteltäviä aiheita ovat perinnän suorittaminen, velkojan ja velallisen oikeudet ja velvollisuudet, uuden lakimuutoksen vaikutukset perintätoimissa, perintä toimialana ja perinnän kannattavuus.

Tutkimuksen lähdeaineisto muodostuu perintää koskevasta kirjallisuudesta, lainsäädännön aineistosta, kuten lakiesityksistä, eri laista ja ennakkotapauksista. Lähteenä on myös käytetty tutkimuksessa mukana olevan yrityksen OK Perintä Oy:n omaa kirjallista aineistoa sekä haastattelua.

Kyseessä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimustyö, jossa olen haastatellut OK Perintä Oy:n liiketoimintajohtajaa Petter Lingonbladia lakimuutoksen vaikutuksista OK Perinnän liiketoimintaan. Haastattelussa on käsitelty muutoksen vaikutuksia perintätoimeksiantojen määrään ja laatuun, asiakasyritysten aktiivisuuteen siirtää saatava perintään, perinnän kannattavuuteen sekä toimialan kehitykseen suorittaa perintää.

Toivon työni antavan selkeän kuvan perintälaista, lain muutoksista ja muutosten vaikutuksista perintää suoritettaessa. Haluan auttaa lukijaa ymmärtämään, mitä perinnällä tarkoitetaan, miten perintäprosessi etenee, mitkä ovat velkojan ja velallisen keinot perinnässä, miten lakimuutos näkyy perinnässä ja miten muutos on vaikuttanut

toimialaan.

2. LAKI SAATAVIEN PERINNÄSTÄ

2.1. Lainsäädäntö pääpiirteissään ennen lakimuutosta

Laki saatavien perinnästä (513/1999) sääntelee saatavien perintää. Laki astui voimaan 1.9.1999. Perintälakia sovelletaan 1 §:n mukaan erääntyneeseen saatavaan ja osapuolten asemaan velkasuhteessa sekä perintään liittyviin muihin seikkoihin. (Eduskunta 1999.) Perintä on tarkkaan säänneltyä. Perinnässä ja sen suorittamisessa sovelletaan lainsäädännön lisäksi tapaoikeutta ja erilaisia ohjeita, kuten kuluttajaviranomaisen laatimia ohjeita hyvän perintätavan periaatteista.

Perintälaki koskee vapaaehtoista perintää, jossa luonnollisilta henkilöiltä, yksityisiltä oikeushenkilöiltä ja julkisilta oikeushenkilöiltä peritään saatavaa. Laki saatavien perinnästä on yleislaki ja lakia ei sovelleta silloin, mikäli muussa laissa säädetään toisin. Perintälaki saattaa kuitenkin täydentää jotain erityislakia, jolloin lain soveltaminen saattaa tulla kyseeseen. Perintälaki ei koske oikeudellista perintää, kuten ulosottoa tai tilanteita, joissa ei ole tarkoituksena vapaaehtoinen maksusuoritus. (Rikalainen & Uitto 2008: 197; Lindström 2011: 258.)

Perintälaki määrittelee hyvän perintätavan periaatteet, velkojan ja velallisen oikeudet sekä velvollisuudet, perintäkulujen enimmäismäärät, perinnän aikarajat, velallisen kokonaiskuluvastuun, valvontaviranomaisen sekä lainsäädännön laiminlyönnin seuraukset. Laki saatavien perinnästä on pakottavaa lainsäädäntöä velallisen hyväksi. Pakottavuus tarkoittaa sitä, että lain säännöksistä ei voida poiketa velallisen vahingoksi eikä siitä voi sopimuksin sopia toisin, vaikka velallinen siihen suostuisikin. Sen sijaan laista voidaan kuitenkin aina poiketa niin, että velallinen asetetaan lain säännöksiä parempaan asemaan. (Willman 1999: 25–27.)

2.1.1. Hyvä perintätapa

Perintälain 4 §:ssä on kielletty hyvän perintätavan vastainen tai muuten velallisen kannalta sopimaton menettely perintää suoritettaessa. Lain 4 §:n 2 momentissa on määritelty kielletyt menettelytavat, joita perinnässä ei saa käyttää. Perinnässä ei saa antaa

vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seurauksista, aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka haittaa eikä vaarantaa velallisen yksityisyyden suojaa.

2.1.2. Velkojan oikeudet ja velvollisuudet

Velkojan on toimitettava velalliselle ensin maksuvaatimus, ennen kuin saatavaa on mahdollista lähteä perimään. Maksuvaatimuksen sisällölle on asetettu tietyt kriteerit, jotka vaatimuksessa on oltava perintälain 5 §:n mukaisesti. Valtion saatavia ja muita julkisoikeudellisia maksuja, jotka ovat suoraan ulosottokelpoisia, ei saa periä vapaaehtoisin perintätoimin. Lisäksi tratan käyttö on kielletty kuluttajasaatavien perinnässä. (Eduskunta 1999.)

Velkojalla on oikeus antaa salassa pidettäviä tietoja, esimerkiksi toimeksisaajalle perintätoimeksiannon hoitamista varten. Perintätoimeksisaajan on pidettävä velkojan lukuun perityt asiakasvarat erillään omista varoista. Mikäli perintätoimintaa harjoittava rikkoo lainsäädäntöä tai toimii muutoin virheellisesti ja aiheuttaa toimillaan vahinkoa, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon vahingonkärsijälle. (Eduskunta 1999.)

2.1.3. Velallisen oikeudet ja velvollisuudet

Velallisella on oikeus saada saatavaa koskevia tietoja velkojalta ilman kuluja. Mikäli velallinen pyytää tietoja useammin kuin kerran vuodessa, velkojalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tietojen antamisesta aiheutuvista kuluista. Velallisen on korvattava velkojalle aiheutuneet kohtuulliset kulut, riippumatta siitä, periikö saatavaa velkoja itse vai toimeksisaaja. Velallista suojaa maksusuoja, joka tarkoittaa sitä, että velallisen ja toimeksisaajan kanssa tehty sopimus saatavan maksusta, aikataulusta tai muusta saatavaa koskevasta järjestelystä sitoo myös velkojaa. (Eduskunta 1999; 2005.)

2.1.4. Perintäkulujen enimmäismäärät

Velalliselta saa periä kirjallisesta maksumuistutuksesta 5 euroa. Maksuvaatimuksesta perittävät kulut määräytyvät saatavan suuruuden mukaan perintälain 10 a §:n mukaisesti.

Mikäli kyseessä on enintään 250 euron saatava, maksuvaatimuksesta saa periä kuluja 21 euroa. Mikäli kyseessä on yli 250 euron saatava, kuluja saa periä 45 euroa. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan ollessa kyseessä, maksuvaatimuksesta saa periä 12 euroa. Mikäli velallisen kanssa laaditaan kirjallinen maksusuunnitelma koko jäljellä olevasta saatavasta, suunnitelmasta saa periä 30 euroa.

2.1.5. Perinnän aikaraja

Perinnästä saa periä perintäkuluja 14 päivän säännön mukaan. Perintälain 10 b §:n mukaan maksumuistutuksesta saa periä kuluja, mikäli saatavasta on lähetetty velalliselle lasku tai muu erääntymisilmoitus vähintään 14 päivää ennen saatavan erääntymistä. Erääntymisestä on täytynyt myös kulua 14 päivää ennen maksumuistutuksen lähettämistä.

2.1.6. Velallisen kokonaiskuluvastuu

Samasta saatavasta perittävät enimmäiskulut määräytyvät saatavan suuruuden mukaan. Mikäli saatavan suuruus on enintään 250 euroa, velalliselta saa periä 190 euroa. Saatavan ollessa yli 250 euroa, perintäkuluja saa periä 220 euroa. Suoraan ulosottokelpoisesta saatavasta saa periä enintään 59 euroa. (Eduskunta 2005.)

2.1.7. Valvonta

Kuluttaja-asiamies toimii valvovana viranomaisena lain säännösten noudattamisessa (Eduskunta 1999).

2.1.8. Laiminlyönnin seuraukset

Elinkeinoharjoittaja, joka rikkoo lain säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta toimintaa, uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa toimintaa. Kieltoa tehostetaan vielä uhkasakolla, ellei se ole tarpeetonta. Kielto voidaan kohdistaa erityisestä syystä myös elinkeinoharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. (Eduskunta 1999.) Elinkeinoharjoittaja voi kuitenkin vastustaa saamansa kiellon määräämistä kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 2 luvun 10

§:n 2 momentin mukaisesti. Tällöin kielto raukeaa.

Perintälain 17 §:n mukaan perinnän harjoittaja, joka rikkoo tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta hyvää perintätapaa tai asiakasvaroista annettua 11 §:n säännöstä, on tuomittava perintärikkomuksesta sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

3. HALLITUKSEN ESITYS LAKI SAATAVIEN PERINNÄSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

3.1. Esityksen tarkoitus

Suomen tasavallan hallitus teki esityksen saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta eduskunnalle vuonna 2012. Perintälain muutokset koskevat hyvän perintätavan sisältöä, perintäkulujen enimmäismäärää, velallisen kokonaiskuluvastuuta, velallisen oikeutta keskeyttää perintä, perinnässä kertyneiden varojen kohdentamisjärjestystä sekä perintää harjoittavan vahingonkorvausvelvollisuutta. Hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa hyvän perintätavan noudattaminen käytännössä, minimoida kohtuuttomat perinnästä aiheutuneet kulut sekä parantaa velallisen asemaa. Lisäksi lakiuudistuksella on tarkoitus estää toimialan harhaanjohtava ja vilpillinen toiminta elinkeinoelämässä. (Hallitus 2012.)

3.1.1. Hyvä perintätapa

Hallitus esittää 4 §:ään uutta säännöstä, jonka mukaan perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin. Vastaavanlainen, tosin suppeampi säännös sisältyy myös kuluttajansuojalakiin. Hallitus haluaa myös tarkentaa ja täsmentää hyvää perintätapaa. Uudistuksen myötä perinnässä ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista. (Hallitus 2012.)

Vastuullisella suhtautumisella maksujärjestelyihin viitataan velkojan ja toimeksisaajan toimiin perintätilanteessa. Kilpailu- ja kuluttajaviraston antaman ohjeistuksen mukaan velkojan ja toimeksisaajan on pyrittävä kaikin tavoin edistämään velallisen halukkuutta maksaa erääntynyt saatava ja mikäli velallinen ehdottaa oma-aloitteisesti saatavan maksua koskevia toimenpiteitä, velkojan on suhtauduttava asiaan vakavasti ja myötämielisesti aina kuitenkin velallisen olosuhteet, saatavan suuruus ja muut olennaiset seikat huomioiden. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.)

Perintälaki ei ole aikaisemmin kieltänyt velallisen muiden merkityksellisten seikkojen esiintuomista perintää suoritettaessa. Selvää kuitenkin on ollut, että tällaisten seikkojen ilmoittamista on pidetty hyvän perintätavan vastaisena. Hallitus viittaa säännöksen uudistuksella yhteydenottoihin, joissa velkoja on käyttänyt aputoiminimeä perintää suorittaessaan ja velallinen on saattanut ymmärtää saatavan siirtyneen perintätoimiston hoidettavaksi. Täsmennyksellä on haluttu selkeyttää perintää, jotta velalliselle annetaan oikeat ja riittävät tiedot asianmukaisesti, jolloin vältetään väärinkäsitysiltä tai epäselvyyksiltä. (Hallitus 2012.)

Hallitus esittää myös 4 §:ään kieltoa vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen velan perintää koskien. Lisäksi saatavan perintää ei saisi jatkaa, mikäli velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa. Velallisella tulee kuitenkin tällöin olla asianmukaiset perusteet, joilla hän kiistää maksuvelvollisuutensa ja joilla on selvästi vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen. (Hallitus 2012.)

Uudella säännöksellä halutaan kieltää vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen saatavan perintä. Hallituksen esityksessä (187/2002) velan vanhentumisesta ja julkista haastetta koskevan lainsäädännön uudistamisessa on todettu, että vanhentuneen velan perintä on hyvän perintätavan vastaista. Kannanottoa tukee myös eduskunnan lakivaliokunta, jonka mietinnössä (26/2006 vp) todetaan, että vanhentunutta velkaa ei voida peritä ulosotossa tai yksityisesti. Tästä huolimatta vanhentuneen velan perintää on saatettu jatkaa ja velallinen on maksanut velan pois ikään kuin painostuksen alla varmistaakseen, että hän ei saa maksuhäiriömerkintää tai saatavan maksamattomuudesta ei seuraa muita kielteisiä vaikutuksia. (Hallitus 2012.)

Perintälaki ei ole nimenomaisesti kieltänyt velkojaa perimistä saatavaa, jonka velallinen on kiistänyt. Hallituksen esityksessä (199/1996) kuitenkin todetaan perintälain 4 §:n perusteluissa, että saatavaa ei saa periä, mikäli velallinen on esittänyt todennäköisiä syitä saatavan aiheettomuudelle. Uudella lakimuutoksella halutaan turvata velallisen oikeusturvaa, jolloin velkoja voi siirtää saatavan tuomioistuimen ratkaistavaksi.

3.1.2. Velallisen oikeudet

Hallitus esittää perintälakiin uutta pykälää velallisen oikeudesta pyytää perinnän keskeytystä ja siirtää perintä oikeudelliseen perintään kuluttajasaatavien perinnässä. Mikäli velallinen esittää tällaisen pyynnön, vapaaehtoista perintää saisi jatkaa ainoastaan silloin, mikäli velallinen ei vastaa perinnästä aiheutuvista kuluista. Velallisen keskeytyspyynnön johdosta velkoja voi siirtää velkomisasian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Uusi lakiehdotus ei kuitenkaan määrittele velkojalle velvollisuutta siirtää asia tuomioistuimeen velallisen pyytäessä keskeytystä. (Hallitus 2012.)

Perinnän keskeytyksellä hallitus haluaa vähentää velallisen maksettavaksi tulevia kuluja. Mikäli velallisella on jo ennestään erääntyneitä saatavia, hänellä on mahdollisuus pyytää keskeytystä ja tällöin saatavat voidaan siirtää oikeudelliseen perintään. Perintäkulut eivät tällöin ”kasaannu” velallisen maksettavaksi. Uudistuksella halutaan keskittää saatavat oikeudelliseen perintään, jolloin vältytään ylimääräisiltä perintäkuluilta, joita koostuu saatavista vapaaehtoisessa perinnässä. (Hallitus 2012.)

3.1.3. Perintäkulut

Kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismääriin esitetään muutoksia, koskien perintälain 10 §:ää. Lisäksi myös maksuvaatimuksen ja maksusuunnitelman kappalemäärään, josta kuluja voi periä esitetään rajoitusta. Perintäkulujen enimmäismäärät koskevat perintää harjoittavia yrityksiä, jotka ovat saaneet toimeksiannon. (Hallitus 2012.)

Uuden esityksen mukaan saatavat jaettaisiin alle 100 euron, yli 100 euron ja yli 1 000 euron saataviin. Maksuvaatimusten enimmäiskulut olisivat tällöin 14 euroa, 24 euroa tai 50 euroa. Lisäksi yksityisoikeudelliset saatavat, jotka ovat suuruudeltaan enintään 100 euroa, rinnastettaisiin suoraan ulosottokelpoisiin saataviin. Mikäli samasta saatavasta esitetään useampi maksuvaatimus, myöhäisemmistä maksuvaatimuksista saisi periä enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen kuluja koskevasta enimmäismäärästä. Maksuvaatimusten lukumäärään, joista kuluja voi periä esitetään kahta maksuvaatimuksen määrää. (Hallitus 2012.)

Saatavaan liittyvistä muutoksista, joita velallinen voi halutessaan pyytää esitetään uutta säännöstä maksuajan pidentämistä ja maksusuunnitelman laadinnasta. Kuluttajavelallisen pyynnöstä tehtävästä maksuajan pidennyksestä saisi periä enintään 5 euroa kuluja, mikäli maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä. (Hallitus 2012.)

Maksusuunnitelman laadinnasta esitetään lähtökohtaisesti enimmäiskuluksi 20 euroa. Mikäli kyse on yli 100 euron saatavasta ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää, enimmäiskulu olisi 30 tai 50 euroa saatavan suuruudesta riippuen. Lisäksi ehdotetaan, että enimmäiskuluja saisi periä pääsääntöisesti enintään yhdestä maksusuunnitelmasta. (Hallitus 2012.)

Perintäkulujen enimmäismäärien ja saatavaa koskevien muutosten uudelleen hinnoittelussa vaikuttavat alan yleinen kustannustason, ansiotason ja tekniikan kehittyminen sekä tavoite leikata velallisen maksettavaksi tulevia kuluja. Hallitus on vedonnut esityksessään siihen, että tekniikka ja erilaiset sähköiset palvelut ovat kehittyneet ja mahdollistavat sen, että käytännön työtä voidaan tehdä kustannustehokkaasti, jolloin myös kuluja on mahdollista alentaa (Hallitus 2012).

Erityisesti pienten ja selvien saatavien hoidon on katsottu vaikeutuvan, muun muassa suhteellisten suurten kulujen vuoksi. Suuret perintäkulut ovat lisänneet velallisen taloudellisia ongelmia myös kohtuuttoman suurten saatavien perinnässä. Kulut ovat saattaneet nousta melko suuriksi pienten saatavien muutoksissa, joita velallinen on pyytänyt. Hallitus on katsonut, että kulujen tulisi vastata todellista kulujen ja työn määrää sekä saatavan suuruutta, jonka johdosta enimmäiskulujen portaikkoa muutettaisiin entisestään ja kuluja alennettaisiin. (Hallitus 2012.)

Lisäksi hallitus esittää, että velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluva perinnän harjoittaja saisi periä velalliselta kuluja ainoastaan sen verran, mitä velkoja itse saisi vaatia kirjallisesta maksumuistutuksesta. Perinnän harjoittaja saisi periä kuluja enintään 5 euroa. Hallituksen esityslistalla on myös suoraan ulosottokelpoiset kulut ja niiden periminen. Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perinnästä aiheutuvia

perintäkuluja voisi periä ainoastaan velkoja. Lakimuutos koskee kuluttajasaatavia ja sellaisia suoraan ulosottokelpoisia saatavia, jotka eivät ole kuluttajasaatavia. (Hallitus 2012.)

Aiemman lainsäädännön mukaan velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluva perinnän harjoittaja on voinut periä toimeksiannon saaneena kuluttajavelalliselta perintäkuluja ikään kuin itsenäisesti erillään varsinaisesta velkojan perimistä kuluista. Perittävät kulut eivät ole olleet riippuvaisia siitä, onko kyseessä saatava, joka on suoraan ulosottokelpoinen vai ei. Velallinen on voinut maksaa perintäkuluja kahdelle eri toimijalle, vaikka kyseessä on sama saatava. Samaa taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvalla perinnän suorittajalla ei ole välttämättä myöskään ollut alalla vaadittua toimilupaa ja näin on myös voitu kiertää lainsäädännön asettamia velvoitteita (Hallitus 2012).

Uudella muutoksella halutaan karsia velallisen maksettavaksi tulevia ylimääräisiä kuluja. Lisäksi muutoksella halutaan myös siivota pois alalla toimivia yrityksiä, jotka ovat tarkoituksenmukaisesti pyrkineet maksimoimaan perinnästä aiheutuvat kustannukset velalliselle.

3.1.4. Kokonaiskuluvastuu

Hallitus esittää muutoksia velallisen kokonaiskuluvastuuseen perintälain 10 c §:ään. Kokonaiskuluvastuuta muutettaisiin saatavan suuruuden mukaan, niin, että saatavat luokiteltaisiin 100 euron, 1 000 euron ja yli 1 000 euron saataviin. Velallisen kokonaiskuluvastuu olisi tällöin 60 euroa, 90 euroa tai 160 euroa saatavan suuruudesta riippuen. Ehdotetut enimmäismäärät voitaisiin poikkeustapauksissa ylittää. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärää esitetään pienennettäväksi 59 eurosta 51 euroon. (Hallitus 2012.)

Tällä uudistuksella hallitus haluaa kohtuullistaa velallisen maksettavaksi tulevia kuluja ja kulut vastaisivat paremmin perintätoiminnasta aiheutuvia todellisia kuluja. Ehdotetut perintäkulujen enimmäismäärät vastaavat perintäkulujen yhteismäärää, käsittäen kaksi maksuvaatimusta ja yhden maksusuunnitelman korotettuna 15 %:lla ja pyöristettynä

lähimpään kymmeneen euroon. (Hallitus 2012.)

3.1.5. Suoritusten kohdentamisjärjestys

Uuden lakiehdotuksen mukaan perinnässä kertyneet varat kohdennettaisiin samassa järjestyksessä, mitä ulosottooperinnässä (Hallitus 2012). Ulosottoperintää määrittelee ulosottokaari (705/2007). Ulosottokaaren 6 luvun 4 §:n mukaan ulosottomiehen on kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan korolle, sen jälkeen pääomalle ja lopuksi kuluille.

Uusi kohdentamissäännös ei kuitenkaan estäisi velkojaa kohdentamasta velallisen maksamia suorituksia velallisen kannalta edullisemmalla tavalla, jolloin velallisen suoritukset kohdennettaisiin ensisijaisesti pääomaan ja toissijaisesti korkoon Varsinaisen saatavan ja perimiskulujen keskinäisestä kohdentamisjärjestyksestä ei voida kuitenkaan uuden ehdotuksen mukaan poiketa. (Hallitus 2012.)

Muun kuin ulosottooperinnän kautta tapahtuvassa perinnässä, perinnän suoritukset on voinut kohdentaa vapaasti ilman kohdentamisjärjestystä, jolloin suoritus on voitu kohdentaa ensin kuluille ja vasta sen jälkeen varsinaiselle saatavalle (Eduskunta 1999; Hallitus 2012). Uudistus selkeyttää saatavan maksua ja mahdollista jäännössaatavan erittelyä, kun suoritus tulee kohdentaa loogisesti ja tietyssä järjestyksessä saatavan eri osiin.

Kohdentamisjärjestys lisää perintäkulujen läpinäkyvyyttä, pienentää velallisen kuluja sekä helpottaa, esimerkiksi tilanteita, joissa saatavaa peritään välillä vapaaehtoisessa perinnässä ja välillä ulosotossa (Hallitus 2012). Lisäksi velkoja kykenee antamaan velalliselle tietoja saatavasta ja sen osista nopeasti ja velallinen voi myös kontrolloida saatavan maksua.

3.1.6. Vahingonkorvausvastuu

Uusi lakiehdotus esittää perintälain 15 §:n vahingonkorvausvastuuseen muutosta. Vahingonkorvausvastuu perintälain vastaisesta tai muutoin virheellisestä menettelystä

tulisi koskemaan jatkossa velkojan lisäksi myös toimeksisaajaa, kuten perintää harjoittavaa yritystä. (Hallitus 2012.)

Aiemman lainsäädännön mukaan perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava on vastuussa aiheuttamastaan vahingosta. Perintälaki ei ole tarkkaan määritellyt kuitenkaan, koskeeko vahingonkorvaus ainoastaan velkojaa vai velkojaa ja toimeksisaajaa. Uudistuksella halutaan lisätä ennen kaikkea toimeksisaajan korvausvalevollisuutta. Velallisen korvaussuoja ei heikkene, vaikka saatavan perintä olisi siirretty ulkopuoliselle toimeksisaajalle hoidettavaksi. Velkoja kuitenkin vastaa viime kädessä myös toimeksisaajan virheellisestä menettelystä ja sen aiheuttamasta vahingosta. (Hallitus 2012.)

3.1.7. Valvonta

Uuden lakiehdotuksen mukaan kuluttaja-asiamies voisi kieltää elinkeinoharjoittajaa jatkamasta hyvän perintätavan vastaista toimintaa, mikäli toiminta ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Perintälain nojalla annettu kieltö ei raukeaisi, vaikka asianomainen vastustaisi kieltoa. Elinkeinoharjoittaja voisi halutessaan siirtää asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi. (Hallitus 2012.)

Hallitus haluaa tehostaa hyvää perintätapaa ja sen noudattamista esitetyllä muutoksella (Hallitus 2012). Kuluttaja-asiamiehen valvonta on entistä tehokkaampaa ja hänen valtuutensa laajentuvat uudistuksen myötä. Kuluttaja-asiamies kykenee puuttumaan perinnän ammattieettisiin epäkohtiin ja tällä tavalla pystytään eliminoimaan myös alalla toimivia yrityksiä, jotka eivät noudata hyvän perintätavan periaatteita. On syytä muistaa, että kuluttajaviranomaiset valvovat perintää silloin, kun elinkeinoharjoittaja perii erääntyntä saatavaa kuluttajan asemassa olevalta velalliselta (Koulu & Lindfors 2010: 41).

4. VIRANOMAISTEN LAUSUNTOJA UUDEN PERINTÄLAIN ESITYKSESTÄ

4.1. Finanssialan Keskusliiton (FK) kannanotto

Finanssialan Keskusliitto on ilmaissut eriävän mielipiteen, koskien perintäkuluja, velallisen keskeytyspyyntöä sekä varojen kohdentamisjärjestystä. Uudet säännökset eivät palvele velkojan tai velallisen oikeuksia eivätkä ehdotetut säännökset ole välttämättä velallisin edun mukaisia. FK on perustellut näkemyksiään, ottaen huomioon sekä velkojan että velallisen aseman, olosuhteet ja käytännön työn. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

4.1.1. Perintäkulut

Finanssialan Keskusliitto toteaa, että perintäkulujen enimmäismäärien rajoittaminen ja kulujen kohtuullistaminen perustuvat perintäkulujen määrälliseen rajoittamiseen. FK:n mukaan kulujen leikkaamisessa tulisi huomioida perintä kokonaisuutena ja siitä aiheutuneet kulut, kuten maksuvaatimuksesta, maksusuunnitelmasta ja perimiskulujen yhteismäärästä aiheutuvat kulut. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

Ennen hallituksen esitystä maksuviivästystyöryhmä on esittänyt Oikeusministeriölle perintälain 5 §:n muuttamista niin, ammattimaisesti perintää harjoittavan on lähetettävä velalliselle maksuvaatimus, josta saa periä perintäkuluja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että velkojan on siirrettävä saatavan perintä ammattilaisen hoidettavaksi, jotta perintäkuluja on mahdollista periä. (Oikeusministeriö 2011.)

Finanssialan Keskusliitto toteaa, että ehdotus on kyseenalainen ja ristiriidassa nykyisen lainsäädännön kanssa. FK viittaa perintälain 10 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan velallisen on korvattava velkojalle perinnästä aiheutuneet kohtuulliset kulut, riippumatta siitä periikö saatavaa velkoja vai toimeksisaaja. Tähän säännökseen ei kuitenkaan esitetä muutoksia. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

4.1.2. Kohdentamisjärjestys

FK ei kannata esityksen mukaista varojen kohdentamisjärjestystä. Esityksessä ei huomioida erääntyvien velkojen erityisluonnetta, kuten eräkohtaisia kohdentamisia, joissa on huomioitava myös velallisen etu. Varojen kohdentamisesta tulisi voida sopia myös toisin, mikäli velallisen kanssa tehdään maksusopimus. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

Kohdentamisjärjestyksellä on hyvin rajallinen merkitys velallisen kannalta. Perintäkulujen määrä ratkaisee perinnästä aiheutuvien kulujen kohtuullisuuden, FK sanoo. Kohdentamisjärjestyksellä on huomattavia vaikutuksia lähinnä pankkien-, vakuutus- ja rahoitusyhtiön velkojen kannalta. Finanssialan Keskusliitto vaati kohdentamisjärjestyksen poistamista tai kohdentamisessa tulisi ottaa huomioon velkojen erityisluonne. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

4.1.3. Velallisen keskeytyspyyntö

Finanssialan Keskusliiton mukaan velallisen keskeytyspyyntö on kestovelkasuhteissa vaikeaa. Sähköiset palvelut ovat osa perintää ja keskeytyspyyntö merkitsee koko perintäprosessin keskeyttämistä, koska yksittäisiä saatavan eriä ei voida tietojärjestelmän avulla keskeyttää. FK ehdottaakin, että velallinen ei voi keskeyttää perintää kestovelkasuhteissa. Keskeytyspyyntö koskisi vain kokonaan erääntyneen saatavan perinnän jatkamista vapaaehtoisessa perinnässä. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

4.2. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n (SPL) kannanotto

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry on ilmaissut eriävän mielipiteen, koskien perintäkulujen ja kirjallisten perintäkirjeiden enimmäismääriä, keskeytyspyyntöä, kohdentamisjärjestystä sekä vahingonkorvausvelvollisuutta. Uuden lakimuutoksen myötä vapaaehtoisen perinnän keinot ja toimintaedellytykset heikkenevät, joka vaikuttaa luonnollisesti velallisen asemaan, SPL toteaa. Velallisen oikeudet kaventuvat ja he maksavat viimekädessä perintäkulujen kohtuullistamisen yhdessä velkojen kanssa. (Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry 2011: 1–10.)

4.2.1. Kulujen porrastus

SPL toteaa, että kulujen porrastuksessa ei oteta huomioon velkojan kustannuksia, joita aiheutuu vapaaehtoisen perinnän suorittamisesta. Velkojan on noudatettava ammattieettisiä periaatteita ja velkojalla ei ole mahdollisuutta tinkiä tietyistä työvaiheista kustannusten säästämiseksi. Vahingonkorvausvastuu on kuitenkin ankara ja lisäksi korvausvastuu ulottuisi esityksen mukaan myös toimeksisaajaan. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 2–3.)

Kulujen porrastaminen pääoman mukaan kolmivaiheiseksi rajoittaa perintätoimistojen tarjonnan laajuutta vapaaehtoisessa perinnässä. Liitto kummastelee pääomien suuruusluokkia ja sitä, että yli 1 000 euron saatava katsotaan suureksi saatavaksi, mutta esityksen mukaan enimmäisperintäkulut (160 euroa), joita saatavasta voi periä vastaa nykyisen lainsäädännön mukaan alle 250 euron saatavaa. SPL:n mukaan perintäkulujen ehdotetut enimmäismäärät eivät vastaa perinnästä aiheutuvia todellisia kuluja. Velallinen saattaa, esimerkiksi riitauttaa saatavan, mikä merkitsee lisätyötä ja sen myötä kustannuksia. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 3, 7–8.)

Lisäksi alle 100 euron yksityisoikeudellisen saatavan maksuvaatimuskuluja ei voida rinnastaa suoraan ulosottokelpoisen samansuuruisen saatavan perimiskuluihin, koska kyseessä on menettelyltään erilaiset saatavat. SPL vastustaa pääoman edelleen porrastamista ja esittää, että pääomalokat ja perimiskulut tulee säilyttää nykyisen lainsäädännön mukaisina. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 2–3.)

4.2.2. Maksuvaatimusten määrän rajoittaminen kulujen osalta

SPL sanoo maksullisten kirjeiden ja muiden dokumenttien määrän rajoittamisen olevan velallisen edun vastaista. Toisen maksuvaatimuksen jälkeen siirryttäisiin aina oikeudelliseen perintään, joka tarkoittaisi velallisen maksettavaksi koituneiden kulujen kasvamista ja maksuhäiriömerkintöjen lisääntymistä. Rajoituksella estetään velkojan tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset toimet. Liitto katsoo nykyisen voimassa olevan lainsäädännön olevan riittävä turvaamaan perintäkulujen pysymisen kohtuullisella

tasolla. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 9–10.)

4.2.3. Velallisen tekemät muutokset

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry vastustaa maksuajan pidennystä koskevaa kuluveloitusta. Esityksessä on ehdotettu, että kuluja saisi periä ainoastaan silloin, kun maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivää. Liitto arvioi, että muutos saa aikaan sen, että velkojat eivät suostu maksuajan pidennykseen kulumisvuoksi. Tällöin koko perintäprosessi saattaa kaatua ja kulut lisääntyvät, jos perintä siirtyy tuomioistuimen käsiteltäväksi. Muutos myös heikentää velallisen toimintamahdollisuuksia hoitaa asiansa kuntoon joustavasti. Liitto muistuttaa, että erilaiset muutokset tulevat aina velallisen aloitteesta, jolloin muutoksista aiheutuneet kulut eivät määräydy velkojan tai toimeksisaajan yksipuolisella päätöksellä. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 8.)

4.2.4. Velallisen keskeytyspyyntö

SPL vastustaa uuden pykälän lisäämistä velallisen oikeudesta keskeyttää perintä. Velkoja ei voi suorittaa perintää parhaaksi katsomallaan tavalla, koska lainsäädäntö ohjaa perinnän verovaroin tuettuun ulosottoon. Uudistus ei välttämättä kohtuullista velallisen kuluja, koska keskeytyspyyntö kieltää sellaisten perintätoimenpiteiden suorittamisen, joista ei välttämättä aiheutuisi lisäkustannuksia. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 6.)

Liitto arvioi, että esityksen tavoitteiden vastaisesti kulut lisääntyvät. Velkoja tilittää oikeudellisen perinnän yhteydessä valtiolle oikeudenkäyntimaksun sekä ulosoton aikana suorituksista vähennettävän tilitysmaksun ja mahdollisen estemaksun. Velallinen puolestaan maksaa ulosotossa kaikista suorituksista päältä otettavan taulukkomaksun. SPL huomauttaa, että velkojan ja velallisen kulut ovat ulosotossa huomattavasti korkeammat kuin vapaaehtoisessa perinnässä. Keskeytyspyyntö kehittää ulosoton asemaa perintämonopolina ja rajoittaa vapaaehtoisen perinnän kilpailua. (Suomen Perintätoimistojen Liitto ry 2011:)

4.2.5. Varojen kohdentaminen

Liitto ei kannata esityksen mukaista varojen kohdentamista. Ehdotettu säännös ei ole velallisen edun mukainen, koska suorituksia voidaan kohdistaa perintäkulujen pääomalle siinä vaiheessa, kun viivästyskorot on kokonaan maksettu. Tämä kasvattaa velallisen maksettavaksi tulevien korkojen määrää, koska korollista pääomaa ei voi maksaa ennen viivästyskorkojäämiä. (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 10.)

4.2.6. Vahingonkorvausvelvollisuus

SPL kritisoi vahingonkorvausvastuuta, joka poikkeaa sopimusvastuun yleisestä periaatteesta (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 10). Sopimusoikeudessa puhutaan isännänvastuusta, joka tässä tapauksessa tarkoittaa sitä, että toimeksiantaja vastaa toimeksisaajan aiheuttamista kustannuksista. Esityksen mukaan toimeksiantaja ja toimeksisaaja ovat itsenäisiä toimijoita suhteessa velalliseen, mutta toimeksisaajalla ei ole kuitenkaan sopimussuhdetta velalliseen. Sopimus on ainoastaan toimeksiantajan kanssa. SPL ehdottaa, että korvausvastuussa noudatettaisiin johdonmukaisesti joko yleistä isännänvastuuta koskevaa sopimusperiaatetta tai toimeksisaaja on korvausvelvollinen ollessaan sopimussuhteessa velalliseen (Suomen Perimistoimistojen Liitto ry 2011: 10).

5. LAKIMUUTOS

5.1. Muutokset kuluttajasaatavien perinnässä

Laki saatavien perinnästä muuttui 16.3.2013 (Eduskunta 2013). Lakimuutos koski vapaaehtoista kuluttajasaatavien perintää. Osaan lain säännöksistä tuli tarkennuksia ja täsmällisempiä kriteereitä, joiden avulla perintää voidaan toteuttaa tehokkaasti velkoja ja velallinen huomioiden. Lisäksi lakiin lisättiin myös uusi pykälä, jolla halutaan parantaa sekä velkojan että velallisen asemaa ja oikeuksia. Lakiuudistuksen tavoitteena on täsmentää hyvää perintätapaa käytännössä, parantaa velkojan ja velallisen oikeuksia sekä kohtuullistaa perinnästä aiheutuvia kuluja ja varmistaa, että perintäkulut vastaisivat jatkossa paremmin perittävän pääoman suuruutta (Bhose 2013).

5.1.1. Ammattieettiset periaatteet

Perintälain 4 §:n mukaan perinnässä ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Pykälään lisättiin säännös vastuullisesta suhtautumisesta maksujärjestelyihin. Vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta velkaa ei saa periä. Lain 4 b § kieltää perinnän jatkamisen, mikäli velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa, ellei kiistäminen ole perustelematon tai muuten selvästi perusteeton. (Eduskunta 2013.)

5.1.2. Perinnän keskeytys

Lakiin lisättiin uusi pykälä. Lain 4 c §:n mukaan velallisella on oikeus keskeytyspyyntöön ja pyytää siirtoa oikeudelliseen perintään, mikäli saatava on kokonaisuudessaan erääntynyt. Pyyntö tulee tehdä kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. (Eduskunta 2013.)

Velkojalla on mahdollisuus jatkaa perintää keskeytyspyynnöstä huolimatta, mutta tällöin velallinen ei vastaa perinnästä aiheutuvista kuluista ja asiasta on ilmoitettava velalliselle. Velkojalla on kuitenkin oikeus toimittaa velalliselle kehotuksia tai ilmoituksia, joita velkojalta edellytetään lain mukaan maksuhäiriömerkinnän ilmoittamiseksi, vanhentumisen katkaisemiseksi tai muuten velkojan oikeuksien säilyttämiseksi.

(Eduskunta 2013.)

5.1.3. Perinnän enimmäiskulut

Pääoman määrää sekä perintäkulujen enimmäismäärää porrastettiin entisestään. Perintälain 10 a §:n mukaan enimmäiskulut määräytyvät kolmiportaisen asteikon mukaan, jossa pääoman määrä on luokiteltu 100 euroon, 1 000 euroon ja yli 1 000 euroon. Tällöin perintäkulujen enimmäismäärät voivat olla 14 euroa, 24 euroa tai 50 euroa. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan velan enimmäiskulu voi olla 14 euroa. (Eduskunta 2013.)

Lisäksi muutoksia tuli myös maksusuunnitelmien hinnoitteluun. Enimmäiskulut, joita maksusuunnitelman laadinnasta voidaan periä määräytyvät perintälain 10 a §:n mukaan. Pääoma on jaettu myös kolmiportaiseksi 100 euroon, 1 000 euroon ja yli 1 000 euroon. Tällöin enimmäiskulut maksusuunnitelmaa koskien voivat olla 20 euroa, 30 euroa tai 50 euroa. Kulujen periminen edellyttää, että maksusuunnitelmia on tehty enintään neljä kappaletta tai yli neljä kappaletta pääoman suuruudesta riippuen. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan enimmäiskulu saa olla 20 euroa. (Eduskunta 2013.)

Maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien kappalemäärää rajoitettiin uudistuksen myötä. Perintätoimisto voi periä kuluja enintään kahdesta 5 §:ssä tarkoitetusta maksuvaatimuksesta tai yhdestä 10 a §:n 1 momentin 7 kohdan mainitsemasta maksusuunnitelmasta. Velalliselta saa periä kuluja enintään kahdesta maksusuunnitelmasta, mikäli kyseessä ei ole suoraan ulosottokelpoinen saatava ja saatavan suuruus on yli 100 euroa. (Eduskunta 2013.)

Useammasta kuin kahdesta maksuvaatimuksesta tai maksusuunnitelmasta voi periä kuluja ainoastaan silloin, mikäli perintätoimiin on erityinen syy eikä toimia voida pitää suhteettomina velan pääoma huomioiden perintälain 10 c §:n mukaisesti. Velalliselle tulee tällöin esittää syyt, joiden vuoksi toteutettuihin perintätoimiin on ollut aihetta. Toisen maksuvaatimuksen hinta voi kuitenkin olla enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen hinnasta. (Eduskunta 2013.)

Suoraan ulosottokelpoisten perintäkulujen erotteluun velkojan ja toimeksisaajan kesken on tullut muutos. Muutos perustuu maksuviivästysdirektiiviin (16.2.2011 2011/7/EU). Velkoja voi ainoastaan periä perintäkuluja yhdessä alkuperäisen velan kanssa, kun kyseessä on suoraan ulosottokelpoinen saatava. Velkoja voi periä kuluja velalliselta sen verran, mitä velkoja itse maksaa toimeksisaajalle. Toimeksisaaja ei voi omissa nimissään periä kuluja erillään alkuperäisestä velasta. Velallinen on vastuussa kuluista vain velkojalle. (Takuu-säätiö 2014.)

5.1.4. Velallisen kokonaiskuluvastuu

Velallisen kokonaiskuluvastuu määriteltiin myös kolmiportaiseksi pääoman suuruuden mukaan. Perintälain 10 d §:n mukaan pääoman määrän ollessa 100 euroa, 1 000 euroa ja yli 1 000 euroa, enimmäiskulut voivat olla 60 euroa, 120 euroa ja 210 euroa. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan kokonaiskulu voi olla 51 euroa. Näistä kuluista voidaan kuitenkin poiketa erityisistä syistä. (Eduskunta 2013.)

5.1.5. Saatavan kohdentamisjärjestys

Saatavan kohdentamisjärjestystä tarkennettiin. Perintälain 11 a §:n mukaan saatavat tulee ensin kohdentaa korolle ja sen jälkeen pääomalle. Vasta tämän jälkeen varoja voi tilittää perintäkuluille ja niiden koroille kuluttajasaatavien perinnässä. (Eduskunta 2013.)

5.1.6. Valvonta

Kuluttaja-asiamies valvoo lain säännösten noudattamista kuluttajasaatavien perinnässä. Uudistuksen myötä elinkeinoharjoittaja, joka rikkoo periessään lain säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tällaista toimintaa, uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä kuluttaja-asiamiehen määräyksestä. Elinkeinoharjoittaja ei voi hakea muutosta valittamalla, vaan asia on siirrettävä markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista perintälain 14 §:n 2 momentin mukaan. (Eduskunta 2013.)

5.1.7. Vahingonkorvausvastuu

Mikäli velkoja tai toimeksisaaja rikkoo lainsäädäntöä tai muutoin menettelee

virheellisesti, velkoja on velvollinen korvaamaan vahingon, jota menettelystä on aiheutunut vahingonkärsijälle. Toimeksisaaja on myös korvausvelvollinen aiheuttamastaan virheellisestä menettelystä vahingonkärsijälle uudistuneen perintälain 15 §:n 1–2 momentin mukaisesti. (Eduskunta 2013.)

6. MITÄ PERINNÄLLÄ TARKOITETAAN

6.1. Perinnän määritelmä ja perinnän keinot

Perintä voidaan jakaa vapaaehtoiseen ja oikeudelliseen perintään. Vapaaehtoisella perinnällä tarkoitetaan sellaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti maksamaan erääntynyt velkojan saatava. Perinnän keinoja ovat velalliselle lähetettävä maksumuistutus ja maksuvaatimus, velallisen kanssa tehty vapaaehtoinen maksusopimus, puhelimitse, sähköpostitse tai sähköllä suoritettava perintä sekä velallisen luo tehty kotikäynti. (Rikalainen ym. 2008: 197–198; Lindström 2011: 245–253.)

Oikeudellisella perinnällä puolestaan tarkoitetaan oikeusteitse tapahtuvaa perintää. Tällöin velkoja tai hänen asiamiehensä hakee saatavalle täytäntöönpanoperusteen eli oikeuden päätöksen. Oikeuden päätöksen avulla velkoja voi, esimerkiksi hakea ulosottoteitse saatavan perimistä. Tätä kutsutaan saatavan vahvistamiseksi. Saatava voidaan vahvistaa usealla eri tavalla, kuten haastemenettelyllä käräjäoikeudessa. (Lindström 2011, 264–268.)

Oikeudellinen perintä käynnistetään tavallisesti vasta sen jälkeen, kun vapaaehtoinen perintä on todettu tarpeettomaksi ja tuloksettomaksi eikä velallinen suorita saatavaa vapaaehtoisesti. Oikeudelliseen perintään ei sovelleta perintälakia. Tällöin kyseeseen saattaa tulla, esimerkiksi ulosottoaari (705/2007). (Lindström 2011, 264.)

Jälkiperinnällä tarkoitetaan vapaaehtoisen ja oikeudellisen perinnän sekoitusta, joka toteutetaan sen jälkeen kun, esimerkiksi velallisen maksukyky muuttuu paremmaksi tai velallisen olinpaikka selviää. Jälkiperinnässä velkoja tekee päätöksen perinnän lopettamiseksi toistaiseksi, mutta perintä jää kuitenkin voimaan. Jälkiperinnällä velkoja turvaa oikeutensa periä, esimerkiksi luottotappiokseen kirjattavaa saatavaa eikä saatava ehdi tällöin vanhentumaan. Jälkiperinnässä perintää voidaan toteuttaa vapaaehtoisen perinnän keinoin tai oikeusteitse hakemalla saatavalle täytäntöönpanoperustetta.

(Rikalainen ym. 2008, 189.)

6.2. Perinnän edellytykset

Perintä edellyttää aina saatavan erääntymistä. Mikäli saatava ei ole erääntynyt, sitä ei voida tällöin periä. Perintää voivat suorittaa velkoja itse, perintäyhtiö tai muu taho, kuten asianajo- ja lakiasiaintoimisto. (Rikalainen ym. 2008: 197.)

6.3. Kuluttajasaatavan määritelmä

Kuluttajasaatavalla tarkoitetaan elinkeinoharjoittajan saatavaa, joka perustuu kulutushyödykkeen luovuttamiseen tai luoton myöntämiseen kuluttajalle. Kuluttajasaatavia ovat erilaiset maksut ja luotot, kuten osamaksulla maksettu tavara tai palvelu, rahoitustuotteet, kuten pankkilaina tai korttiluotto sekä tavanomaiset maksut, kuten puhelinlasku tai sähkölasku. Kuluttajasaatavaksi katsotaan myös sellainen tuote tai palvelu, josta on vastuussa muu henkilö kuin hyödykkeen alun perin hankkinut kuluttaja. Henkilötakaaja on esimerkki tällaisesta henkilöstä. (Willman 1999: 28–31; Lindström 2011: 219; Bräysy 2013: 23.)

Kuluttajansuojalakia (KSL) sovelletaan kuluttajasaatavissa ja niiden perinnässä rinnakkain perintälain kanssa. Kuluttajansuojalain 4 §:n mukaan kuluttajana pidetään luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa omaan käyttöön. Elinkeinoharjoittaja on puolestaan luonnollinen henkilö, yksityinen tai julkinen oikeushenkilö, joka saa tuloa tai muuta taloudellista hyötyä ammattimaisesta liiketoiminnasta vastiketta vastaan (Bräysy 2013: 23).

6.4. Yksityisoikeudellinen saatava

Kaikki saatavat ovat periaatteessa yksityisoikeudellisia saatavia, ellei niistä ole toisin säädetty erityislainsäädännössä. Kaupankäynnissä, liike- ja asiakassuhteissa tai vaikkapa vuokrasuhteissa syntyneet saatavat kuuluvat yksityisoikeudellisiin saataviin. (Willman 1999: 16.)

6.5. Julkisoikeudellinen saatava

Julkisoikeudellisia saatavia ovat nimensä mukaisesti valtion, kuntien ja kuntayhtymien tuottamat palvelut. Tavallisimpia julkisoikeudellisia maksuja ovat viranomaisten henkilöllisyystodistuksesta aiheutuneet maksut, pysäköintivirhemaksut sekä kunnan tai kuntayhtymän sairaala- ja terveyskeskusmaksut. (Suomen Kuluttajaliitto ry 2010: 21–22.)

7. VAPAAEHTOINEN PERINTÄ

7.1. Vapaaehtoisen perinnän käynnistäminen

Perintä alkaa vapaaehtoisesta perinnästä, jonka tarkoituksena on saada kuluttaja maksamaan erääntynyt saatava vapaaehtoisesti. Tällöin kuluttaja ja maksun saaja voivat vapaasti sopia saatavan maksusuorituksesta, ajankohdasta ja muista saatavan erääntymiseen liittyvistä kuluista. Vapaaehtoinen perintä käynnistyy tavallisesti yhden maksumuistutuksen tai maksuhuomautuksen jälkeen. (Lindström 2011: 227, 245.)

7.2. Maksumuistutus

Maksumuistutus lähetetään velalliselle tavallisesti 14 päivän kuluttua laskun eräpäivästä. Perintälaki ei määrittele aikarajaa maksumuistutuksen lähettämiseksi. Sen sijaan, mikäli velkoja haluaa periä velalliselta kuluja, velallista on muistutettava ensin saatavan erääntymisestä ja vasta tämän jälkeen on mahdollista aloittaa kulujen periminen perintälain mukaisesti. Maksumuistutus on velkojan vapaamuotoinen huomautus tai ilmoitus erääntyneestä saatavasta. Muistutuksen voi lähettää velkoja itse tai asiamies hänen puolestaan. Maksumuistutus voidaan lähettää kirjallisena postitse tai muulla tavalla, kuten sähköpostitse. (Rikalainen ym. 2008: 212; Lindström 2011: 227.)

7.3. Maksuvaatimus

Maksumuistutuksen jälkeen velalliselle lähetetään kirjallinen perintäkirje eli ns. maksuvaatimus. Perintälain 5 § edellyttää, että perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on lähetettävä velalliselle maksuvaatimus kuluttajasaatavien perinnässä. Perintälaki määrittelee tarkasti maksuvaatimuksen sisällön. Lain 5 a §:n mukaan maksuvaatimuksessa on oltava vähintään:

- velkojan nimi ja osoite
- saatavan peruste
- saatavan erittely:
  - pääoma

- korko
- viivästyskorko
- perintäkulut
- vaadittu kokonaissumma
- saatavan maksu:
  - kenelle
  - miten
  - milloin
- velallisen mahdollisuus esittää huomautuksia, huomautuksen ohjeistus ja ajankohta, mihin mennessä huomautukset on esitettävä
- mikäli kyseessä on suoraan ulosottokelpoinen saatava, kuten viranomaismaksu, kuluttajalle on ilmoitettava hänen käytettävissä oleva oikeussuojakeinonsa saatavan osalta ja mahdollisuutensa hakea maksunlykkäystä
- huomautusten vastaanottoja ja hänen yhteystietonsa

Maksuvaatimuksen edellytyksenä on, että velallista on huomautettu maksumuistutuksella ennen maksuvaatimusta. Maksuvaatimus voidaan lähettää aikaisintaan 14 päivän kuluttua maksumuistutuksen annosta perintälain 5 §:n 3 momentin mukaisesti. Mikäli velalliselle lähetetään useampi maksuvaatimus, maksuvaatimuksen voi lähettää aikaisintaan 14 päivän kuluttua edellisen maksuvaatimuksen lähetyksestä. (Eduskunta 2005.)

Maksuvaatimus on edellytys käynnistää oikeudellinen perintä, mikäli vapaaehtoinen perintä ei tehoa tai tuota tulosta (ks. liite 1). Poikkeustapauksissa oikeudellinen perintä voidaan käynnistää ilman maksuvaatimusta, mikäli velkojaa uhkaa edunmenetys perintälain 6 §:n 2 momentin mukaisesti. Suositeltavaa kuitenkin on, että saatava saadaan perittyä vapaaehtoisesti.

Maksuvaatimus voidaan lähettää kirjallisesti postitse. Vaatimus voidaan toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, mikäli velallinen on hyväksynyt saatavan erääntymisen jälkeen tiedonantojen toimittamisen muulla tavalla. (Eduskunta 2013.) Muita tapoja ovat, esimerkiksi puhelinperintä, sähköinen perintä tai perintäkäynti velallisen luona. Perinnän tulee olla asiallista, määrätietoista ja yksilöllistä. Perinnässä

tulee antaa riittävä informaatio saatavasta kokonaisuutena, perintään johtavat syyt ja seuraukset laiminlyönnistä sekä yhteydenotot perintää koskevissa asioissa. (Rikalainen 2008: 207–208; Lindström 2011: 248–253.)

7.4. Kirjeperintä ja sähköinen perintä

Kirjeperinnässä tai sähköisessä perinnässä kirjeen sisältöön on syytä kiinnittää huomiota, koska kirjeen ulkoasu ja sisältö saattavat vaikuttaa perintätulokseen. Kirjeen tai sähköisen viestin sävy ei saa olla tyly, mutta ei myöskään liian ystävällinen. Sisällön on oltava johdonmukainen, selkeä ja neutraali. Väreinä kannattaa käyttää neutraaleja värejä ja lähettäjä on syytä mainita henkilökohtaisesti. Mainoksia tai muita graafisia kuvia on syytä välttää. (Lindström 2008: 245–248, 252.)

Mikäli viestin sävy on liian asiakasystävällinen ja siinä on käytetty, esimerkiksi kuvia, velalliselle saattaa muodostua liian ”kevyt” ja jopa humoristinen kuva perinnästä. Kirje tai sähköiset viestit ovat tehokkaita keinoja, jolloin perintä saadaan kohdistetuksi suhteellisen nopeasti velalliseen ja pienin kustannuksin.

7.5. Puhelinperintä

Mikäli perintää suoritetaan puhelimitse, on syytä valmistautua puheluun ja selvittää velallisen kokonaistilanne. Velallista tulee kuunnella, mutta keskustelussa on tärkeää pysyä asiassa. Maltti on valttia puhelinperinnässä. Rauhallinen ja asiallinen keskustelu edesauttaa todennäköisesti velallisen halua maksaa erääntynyt saatava. (Lindström 2011: 248–251.) Puhelimitse tapahtuvaa perintää voidaan pitää haasteellisena keinona, koska velkojan on pyrittävä pitämään keskustelu asiallisena, hän ei saa hermostua ja keskustelu tulisi saada puhelun aikana päätökseen, jossa sovitaan toimenpiteistä saatavan suhteen.

7.6. Perintäkäynti

Henkilökohtaisessa käynnissä on syytä kiinnittää huomiota käyttäytymiseen. Käyttäytymisen on oltava asiallista ja keskustelun määrätietoista. Tarkoituksena on keskustella rakentavasti velallisen kanssa ja rohkaista häntä suorittamaan erääntynyt

saatava. Paras lopputulos saadaan, kun velkoja ja velallinen löytävät yhdessä ratkaisun tilanteeseen. (Lindström 2011: 252–253.)

Henkilökohtaista käyntiä velallisen luona voidaan pitää haasteellisimpana ja osittain vaikeanakin keinona. Käynnissä on aina huomioitava velallisen yksityisyys. Perintäkäynti tulisi tehdä mahdollisimman huomaamattomasti, jotta perintä ei tulisi ulkopuolisten henkilöiden tietoon. Henkilökohtaista käyntiä ei suositella kuluttajasaatavien perinnässä. Lisäksi käynnistä aiheutuu tavallisesti enemmän kuluja kuin muista perinnän keinoista. (Lindström 2011: 253.)

7.7. Tratta

Tratta on tehokas perintäväline yrityssaatavien perinnässä. Trattaa voidaan käyttää ainoastaan elinkeinoharjoittajien välisissä velkasuhteissa. Tratta on maksukehotus, jonka perintäyhtiö tavallisesti toimittaa velalliselle. (Lindström 2011: 254.) Trattaa ei käsitellä tässä tutkimuksessa tarkemmin, koska tratan käyttö on kielletty kuluttajasaatavien perinnässä.

7.8. Perinnän keskeytys

Tarvittaessa velallinen voi pyytää perinnän keskeyttämistä ja saatavan siirtoa oikeudelliseen perintään, mikäli saatava on erääntynyt (Eduskunta 2013). Velallisen pyytämä keskeytyspyyntö on perintämenettelyä koskeva velallisen tahdonilmaisu.

Keskeytyspyyntö saattaa olla tarpeen juuri silloin, kun velallisella on jo saatavia ulosotossa ja maksuhäiriömerkintöjä luottotiedoissa. Tällöin parempi ratkaisu saattaa olla, että saatavia peritään keskitetysti, joka on velallisen ja velkojan kannalta parempi vaihtoehto. Keskeytyspyyntö ei kuitenkaan merkitse sitä, että velallinen olisi tunnustanut saatavan oikeellisuuden. Se ei siis estä velallista myöhemmin kiistämästä maksuvelvollisuuttaan.

8. OIKEUDELLINEN PERINTÄ

8.1. Oikeudellisen perinnän käynnistäminen

Oikeudellinen perintä käynnistetään yksityisoikeudellisissa saatavissa tavallisesti sen jälkeen, kun vapaaehtoisen perinnän keinot on käytetty ja erääntynyttä saatavaa ei ole sen avulla saatu perityksi. Oikeudellisen perinnän ensisijainen tavoite on saada velka maksetuksi tai velallinen tekemään maksusopimus velkojan kanssa. Toissijainen tavoite on puolestaan täytäntöönpanoperusteen eli oikeudellisen päätöksen hakeminen. (Lindström 2011: 264.)

Oikeudenkäynti alkaa alioikeudesta eli käräjäoikeudesta, jossa riita-asia käsitellään. Käsittelyn kulku aloitetaan kirjallisesta valmistelusta, josta tarvittaessa jatketaan suullisen valmisteluun ja varsinaiseen oikeudenkäyntiin (ks. liite 2). Asianomaiset kuitenkin pyrkivät ratkaisemaan erimielisyytensä vapaamuotoisella neuvottelulla välttääkseen oikeudenkäynnin. Käräjäoikeus voi myös antaa asianomaisille ehdotuksen siitä, miten asia voitaisiin ratkaista ilman oikeudenkäyntiä. (Rikalainen ym. 2008: 223–227.)

Sovinnosta neuvottelemineen on edullisempi ja tarkoituksenmukaisempi prosessi ennen haastehakemuksen jättämistä. Sovintoon ja yksimielisyyteen ei kuitenkaan aina päästä ja tällöin asiaa käsitellään oikeudenkäynnissä.

8.2. Haastemenettely

Oikeudellinen perintä käynnistyy tavallisesti haastehakemuksella, jonka voi laatia velkoja itse tai asiamies hänen puolestaan. Yksinkertaiset, selkeät ja riidattomat asiat käsitellään suppealla haastehakemuksella käräjäoikeudessa. Riidattomuudella tarkoitetaan sitä, että velallinen ei ole maksanut erääntynyttä saatavaa eikä kiistä saatavan oikeellisuutta. (Lindström 2011: 267, 279.) Oikeudenkäymiskaaren 5 luku 2 § määrittelee

haastehakemuksen sisällön ja 3 § asian riidattomuuden toteamisen.

Suppeassa haastehakemuksessa on oltava:

- kantajan yksilöity vaatimus
- perustelut vaatimukselle
- oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, mikäli kantaja pitää sitä aiheellisena
- tuomioistuimen toimivaltaisuusperuste, mikäli peruste ei ilmene haastehakemuksesta tai muista asiakirjoista
- kantajan käsitys ja maininta asian riidattomuudesta

Laaja haastehakemus laaditaan puolestaan silloin, kun velallinen on riitauttanut asian.

Laajassa haastehakemuksessa on oltava oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n mukaan:

- kantajan yksilöity vaatimus
- yksilöidyt perustelut vaatimukselle
- selvitys riidasta ja todisteista, joihin kantaja tulee vetoamaan ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen
- vaatimus, koskien oikeudenkäyntikulujen korvaamista
- tuomioistuimen toimivaltaisuusperuste, mikäli peruste ei ilmene haastehakemuksesta tai muista asiakirjoista

Suppeassa ja laajassa haastehakemuksessa on tuotava selkeästi esiin kaikki oleelliset ja relevantit asiat, joilla on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Haastehakemuksia ei voi enää jälkikäteen ikään kuin täydentää tai korjata, mikäli asianosaiset haluavat tuoda uusia seikkoja esiin.

8.3. Täydennyskehotus

Tuomistuin voi pyytää tarvittaessa kantajaa täydentämään haastehakemusta määräajassa, mikäli vastaajan ei voida katsoa antavan yksilöityä vastausta hakemukseen tai hakemus

on muodollisesti puutteellinen. Hakemuksen täydentämättä jättämisestä seuraa asian tutkimatta jättäminen tai hylkäyspäätös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 5 §:n mukaisesti. (Eduskunta 1734.)

8.4. Kirjallinen valmistelu

Riidattomat asiat ratkaistaan kirjallisen aineiston turvin, jossa vastaaja ei ole vastustanut kantajan vaatimusta tai hän ei ole antanut määrättyssä ajassa kirjallista vastinetta kantajan vaatimukselle. Tätä kutsutaan kirjalliseksi valmisteluksi. Vastaaja on kuitenkin voinut antaa kirjallisen vastauksen kantajan vaatimukseen, mutta käräjäoikeus pitää vastausta perusteettomana, jolla ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen. (Rikalainen ym. 2008, 224.)

8.5. Suullinen valmistelu

Asian käsittely etenee kirjallisesta valmistelusta suulliseen valmisteluun, kun oikeuden puheenjohtaja on katsonut aiheelliseksi suullisen valmistelun, kyseessä on riita-asia tai asianosainen ei osaa ilmaista asiaansa kirjallisesti. Suullisessa valmistelussa jatketaan asian käsittelyä siitä, mihin kirjallinen valmistelu päättyi. Ennen suullista valmistelua, tuomioistuin lähettää asianomaisille alustavan yhteenvedon, jossa on maininta asianosaisten vaatimuksista ja niiden perusteista. Suullisen valmistelun aikana asianosaisilla on mahdollisuus esittää täsmennyksiä ja korjauksia yhteenvedoon. (Rikalainen ym. 2008: 225–226.)

Suullinen valmistelu on julkinen istuntotilaisuus, jossa voidaan käyttää apuna kirjallisessa valmistelussa kertynyttä aineistoa. Istunnossa ei ole kuitenkaan sallittua lukea oikeudenkäyntikirjelmää tai jättää uusia kirjelmää tuomioistuimelle. Suullinen valmistelu voidaan tarvittaessa järjestää myös puhelin- tai videoneuvotteluna, mikäli asianosaiset asuvat kaukana tuomioistuinpaikkakunnalta. (Lindström 2011: 295.)

Suullinen valmistelu pyritään saattamaan loppuun yhden istuntokerran aikana, jonka vuoksi on tärkeää, että asianomaiset tuovat selkeästi esiin kaikki oleelliset asiat, joihin aiotaan vedota ja joilla aiotaan kiistää vastapuolen vaatimukset. Suullinen valmistelu ei ole sama kuin varsinainen oikeudenkäynti. Suullisessa valmistelussa oikeuden

puheenjohtaja ja asianomaiset keskustelevat vapaasti riidan-aiheesta. Tuomioistuin laatii valmistelusta lopullisen kirjallisen yhteenvedon, jossa on maininta asianosaisten vaatimuksista ja niiden perusteista. Asianosaisille varataan myös tilaisuus lausua näkemyksensä yhteenvedosta. (Rikalainen ym. 2008: 225–226; Lindström 2011: 295–296.)

8.6. Pääkäsittely

Asian käsittely siirtyy varsinaiseen oikeudenkäyntiin eli pääkäsittelyyn, mikäli asiaa ei ole saatu ratkaistuksi kirjallisessa tai suullisessa valmistelussa. Pääkäsittely voidaan järjestää joko valmistelun yhteydessä, mikäli asianomaiset siihen suostuvat tai myöhemmin valmistelun päättymisen jälkeen. (Rikalainen 2008: 226–227.)

Pääkäsittelyssä käydään lävitse vaatimukset, vastaukset ja muu oikeudenkäyntimateriaali, johon halutaan vedota. Pääkäsittelyssä otetaan pääsääntöisesti huomioon vain sellainen materiaali ja aineisto, joka on esitetty jo valmisteluvaiheessa. Tämä on ns. preklusiosäännös, joka kieltää esittämästä kokonaan uusia todisteita. Säännös ei ole kuitenkaan ehdoton. Pääkäsittelyssä voi vedota uuteen todisteeseen, mikäli todistetta ei ole pääkäsittelyssä tuotu esiin pätevistä syistä. (Lindström 2011: 298–299.)

Oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 2 §:n mukaan pääkäsittely on jaettu kolmeen osaan, joita ovat alkukeskustelu, todistelu ja loppukeskustelu. Pääkäsittelyn alussa tuomioistuin selvittää lyhyesti yhteenvedon avulla sen, mihin valmistelussa on päädytty. Tuomioistuimen on varmistuttava siitä, vastaavatko valmistelussa esitetyt vaatimukset edelleen asianosaisten vaatimuksia.

Alkukeskustelussa käydään läpi vuorollaan asianomaisten vaatimukset ja niiden perusteet. Tämän jälkeen tuomioistuin ottaa vastaan todistelun. Ensin käydään läpi kirjalliset todisteet, jonka jälkeen kuullaan asianosaisia todistelutarkoituksessa ja muuta henkilötodistelua. Pääkäsittelyn lopuksi asianomaiset esittävät omat loppulausuntonsa, koskien, esimerkiksi todistelua tai riidan juridisia seikkoja. Asianomaiset voivat myös antaa oman käsityksensä siitä, kuinka asia tulisi heidän mielestään ratkaista.

Loppulausunnon jälkeen asia jää tuomioistuimen ratkaistavaksi. (Eduskunta 1734.)

8.7. Summaarinen menettely

Asia voidaan ratkaista myös summaarisessa menettelyssä, joka tarkoittaa sitä, että kantaja ilmoittaa haastehakemuksessaan vain ne seikat, joihin vaatimus perustuu ja käsityksensä asian riidattomuudesta. Haastehakemuksessa ei ilmoiteta todisteita. Haastehakemus annetaan tiedoksi vastaajalle samalla tavalla kuin varsinainen oikeudenkäyntiä koskeva haastehakemus. (Rikalainen 2008: 228–229.)

Summaarinen menettely on tyypillinen velkomisasiassa, jossa velallinen ei voi esittää tuomioistuimelle perusteltua syytä asian riitauttamiseksi ja asia on hänen mukaansa riidaton. Tällaisissa tapauksissa oikeudenkäynnin syynä on tavallisesti velallisen maksukyvyttömyys tai maksuhaluttomuus. (Rikalainen ym. 2008: 228–229.)

Vastaaja voi vastata hakemukseen ja riitauttaa asian, jolloin summaarinen menettely päättyy ja asian käsittelyä jatketaan tavallisena oikeudenkäyntinä, jossa kantajan on ilmoitettava mahdollisesta todistelusta. Vastaajan jättäessä vastaamatta hakemukseen tai hän myöntää kanteen oikeaksi, asia ratkaistaan tuomiolla kantajan hyväksi. (Rikalainen ym. 2008: 228–229.)

9. KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUT VALMISTELUSSA

9.1. Yksipuolinen tuomio

Käräjäoikeus ratkaisee valmisteluita yksipuolisella tuomiolla, tuomiolla, sovinnolla tai osatuomiolla. Yksipuolisessa tuomiossa asia ratkaistaan ilman suullista valmistelua ja pääkäsittelyä (ks. liite 2). Tuomioistuin ei tutki tällöin varsinaisesti kantajan esittämien vaatimusten oikeellisuutta. Tuomioistuin ei kuitenkaan anna yksipuolista tuomiota, mikäli kantaja on luopunut kanteesta tai kanne on selkeästi perusteeton. Tällaiset vaatimukset tuomioistuin hylkää, vaikka asia muutoin ratkaistaisiinkin yksipuolisella tuomiolla. (Lindström 2011: 296.)

Yksipuolinen tuomio voidaan antaa, vaikka kantaja ei olisi sitä pyytänyt. Yksipuolinen tuomio ei ole kuitenkaan mahdollinen kaikissa tuomioistuinasioissa. Velkomisasiossa yksipuolinen tuomio on kuitenkin varsin yleinen ja tavanomainen tuomio. (Lindström ym. 2011: 296.)

9.2. Tuomio

Käräjäoikeuden antamassa tuomiossa kantaja on luopunut kanteen mukaisista vaatimuksista tai vastaaja on myöntänyt kanteen oikeaksi. Kantajan luopuessa vaatimuksistaan tai kanteen myöntäminen tapahtuvat tavallisimmin suullisen valmistelun yhteydessä (ks. liite 2). Käräjäoikeus voi myös hylätä asian tuomiolla, jossa kanne on perusteeton kaikissa valmistelun eri vaiheissa. (Lindström 2011: 296.)

9.3. Sovinto ja osatuomio

Velkomisasiossa sovinto ja osatuomio ovat yleisiä käräjäoikeuden antamia ratkaisuja valmisteluvaiheessa (ks. liite 2.). Sovinnossa kantaja ja vastaaja ovat sopineet asian ja asian käsittely on päättynyt tuomioistuimessa. Asianosaiset voivat pyytää tuomioistuinta vahvistamaan sovinto, jolloin sovinto voidaan panna täytäntöön samalla tavoin kuin riita-asian tuomio. Lisäksi käräjäoikeus voi antaa osatuomion siltä osin, kun asia on riidaton.

Riita-asian käsittelyä voidaan jatkaa osatuomiosta huolimatta pääkäsittelyssä. (Lindström 2011: 296–297.)

Sovinnossa velallinen voi kuitenkin vielä välttyä, esimerkiksi maksuhäiriömerkinnältä esittämällä oikeudelle velan maksusuunnitelman ja pyytämällä velkomisasian sovinnon vahvistamista. Tämä toki edellyttää, että velkoja suostuu velallisen esitykseen. Osatuomiassa velkoja voi kuitenkin siirtää vahvistetun saatavan ulosottoon, vaikka asian käsittely jatkuu vielä pääkäsittelyssä. (Lindström 2011: 296–297.)

10. KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISUT PÄÄKÄSITTELYSSÄ

10.1. Tuomio

Käräjäoikeus ratkaisee riita-asian tuomiolla. Asia voidaan ratkaista pääkäsitteilyssä myös yksipuolisella tuomiolla, mikäli kantaja tai vastaaja ei saavu paikalle (ks. liite 2). Tuomiosta laaditaan erillinen asiakirja, jossa tuomioistuin ilmoittaa ratkaisunsa, perustelunsa sekä sovelletut lainkohdat ja oikeusohjeet, joita asian ratkaisussa on käytetty. Tuomioistuin voi julistaa tuomionsa pääkäsitteilyn päätteeksi tai antaa tuomion myöhemmin kuitenkin 14 päivän kuluessa pääkäsitteilyn päättymispäivästä. Tuomio voidaan antaa erityisestä syystä myöhemminkin kuin 14 päivän kuluessa pääkäsitteilystä. (Rikalainen ym. 2008: 228.)

11. MUUTOKSENHAKUKEINOT

11.1. Takaisinsaanti

Yksipuolisesta tuomiosta ei voi valittaa hovioikeuteen. Hävinnyt osapuoli voi kuitenkin hakea asian uudelleen käsittelyä tuomion antaneessa kärjäoikeudessa takaisinsaannilla (ks. liite 3). Muutoksenhakijan on vaadittava kirjallisesti takaisinsaantia kärjäoikeudelta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon yksipuolisesta tuomiosta. (Rikalainen ym. 2008: 224.)

11.1.1. Tyytymättömyyden ilmaiseminen

Kärjäoikeuden julistamasta tuomiosta, tutkimattajättämisspätöksestä tai hylkäyspätöksestä voi valittaa hovioikeuteen, mikäli muutoksenhakua ei ole erikseen kielletty. Valittaja voi ilmoittaa tyytymättömyytensä suullisesti heti pääkäsittelyn jälkeen, mikäli tuomio annetaan pääkäsittelyn päätteeksi tai määräajan kuluessa kirjallisesti kärjäoikeuden kansliaan. (Eduskunta 1734; Rikalainen ym. 2008: 234; Lindström 2011: 313.) Tyytymättömyys tulee ilmaista viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä, kun kärjäoikeuden tuomio annettiin tai julistettiin (ks. liite 3). Valittaja voi myös ilmaista tyytymättömyytensä vain osaan kärjäoikeuden tuomiosta. (Rikalainen ym. 2008: 234.)

11.1.2. Valitusosoitus

Kärjäoikeus antaa asianosaiselle valitusosoituksen tyytymättömyyden ilmoittamisen jälkeen. Valitusosoituksessa on selostus valituskirjelmän sisällöstä, liitteistä, valitusajasta sekä muutoksenhakutuomioistuimesta. Valituskirjelmässä ei voi tavallisesti vedota muihin seikkoihin tai todisteisiin kuin niihin, jotka on esitetty kärjäoikeudessa. Tästä poikkeuksena ovat sellaiset seikat tai todisteet, joita valittaja ei ole voinut tuoda esiin kärjäoikeudessa tai hänellä on ollut pätevä syy olla tekemättä niin. Valituskirjelmä on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun kärjäoikeuden tuomio annettiin tai julistettiin (ks. liite 3). (Eduskunta 1734.)

11.1.3. Vastavalitus

Asianosaisilla on myös mahdollisuus vastavalitukseen (ks. liite 3). Vastavalitus tarkoittaa sitä, että toinen osapuoli odottaa, valittaako vastapuoli tuomiosta. Vastapuolen valittaessa toinen osapuoli tekee oman vastavalituksensa asiassa. Toinen osapuoli ei siis välttämättä tee vastavalitusta, mikäli vastapuoli ei valita asiassa. Tämän johdosta vastavalituksessa vastavalittajan ei tarvitse ilmoittaa tyytymättömyyttään käräjäoikeudelle. Vastavalitus on tehtävä kahden viikon kuluessa valitusmääräajan päättymisestä (ks. liite 3). (Eduskunta 1734; Rikalainen ym. 2008: 236.)

Vastavalittajan on kuitenkin syytä varautua siihen, että toisen osapuolen peruuttaessa valituksensa, valituksen rauetessa tai valituksen tutkimatta jättämisessä vastavalitus myös raukeaa. Mikäli toinen osapuoli on tyytymätön käräjäoikeuden tuomioon, hänen on syytä tehdä vastavalituksen sijasta valitusosoitus ennen varsinaisen valitusajan umpeutumista. (Rikalainen ym. 2008: 236.)

11.1.4. Valitus summaarisesta menettelystä

Summaarisesta menettelyn tuomiosta voi valittaa, mutta tuomio on tavallisesti molempien osapuolten kannanoton mukainen ja siitä ei sen vuoksi valiteta (Rikalainen ym. 2008: 228–229).

11.1.5. Seulontamenettely ja valmistelu hovioikeudessa

Hovioikeus käsittelee asianmukaisen valituksen ja päättää, otetaanko valitus tutkittavaksi. Mikäli valitus otetaan tutkittavaksi, aloitetaan seulontamenettely ja valmistelu (ks. liite 4). Hovioikeus kehottaa valittajan vastapuolta antamaan kirjallisen vastauksen valittajan valitukseen määräajassa. Hovioikeus määrittelee tällöin tarkasti, mistä vastapuolen on lausuttava. Vastapuoli ei voi vedota vastauksessaan sellaisiin seikkoihin tai todisteisiin, joita ei ole tuotu käräjäoikeudessa esiin. Poikkeuksena esiin jättämättä tuonnille ovat vetoamisen mahdottomuus tai pätevä syy jättää asia tuomatta esiin käräjäoikeudessa. (Eduskunta 1734; Rikalainen ym. 2008: 237.)

Asian käsittely on pääosin kirjallista valmistelussa. Hovioikeus voi myös tarvittaessa

kutsua asianosaiset kuultavaksi istuntoon. Pääkäsittely järjestetään silloin, mikäli valittajan vastapuoli on sitä vaatinut vastauksessaan tai hovioikeus katsoo suullisen pääkäsittelyn aiheelliseksi (ks. liite 4). Hovioikeus kutsuu asianosaiset ja mahdolliset todistajat pääkäsittelyyn. Valittajan on saavuttava paikalle, mikäli hän haluaa saada asiasta ratkaisun. Mikäli valittaja ei saavu paikalle, valitus jätetään tutkimatta. (Rikalainen ym. 2008: 239.)

11.1.6. Suullisen pääkäsittelyn kulku

Pääkäsittelyn kulku etenee samassa järjestyksessä kuin kärjäoikeudessaakin. Puheenjohtaja selostaa ensin kärjäoikeuden ratkaisun asiassa ja sen, mihin valmistelussa on päädytty. Hovioikeus varmistaa, että valmistelussa esitetyt vaatimukset vastaavat asianosaisten vaatimuksia. Asianosaiset esittävät omat näkemyksensä ja perustelunsa, jonka jälkeen otetaan vastaan todistelu. Todistelun jälkeen asianosaiset lausuvat loppulausuntonsa (ks. liite 4). Hovioikeus voi kuitenkin päättää pääkäsittelyn etenemisjärjestyksestä toisinkin. (Lindström 2011: 315.)

11.1.7. Hovioikeuden tuomio

Hovioikeus antaa asiasta tuomion pääkäsittelyn jälkeen tai myöhemmin 30 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä (ks. liite 4). Tuomio voidaan antaa erityisestä syystä myöhemminkin. Tuomio on sisällöltään samanlainen kuin kärjäoikeuden tuomio. Hovioikeus voi pysyä kärjäoikeuden päätöksessä ja tällöin hovioikeus ei muuta kärjäoikeuden päätöstä tai antaa uuden tuomion. Tuomiossa on selvitetty kärjäoikeuden ratkaisu ja asianosaisten vaatimukset, vastaukset, perusteet, todistelu sekä lainsäädännön ja oikeusohjeiden soveltaminen hovioikeuden ratkaisussa. (Eduskunta 1734; Rikalainen ym. 2008: 239–240.)

11.1.8. Jatkokäsittelylupa

Valittaja voi hakea jatkokäsittelylupaa riita-asiassa hovioikeudelta. Jatkokäsittelylupa tarkoittaa kärjäoikeuden päätöksestä tehdyn valituksen laaja-alaista käsittelyä hovioikeudessa. Oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun 5 §:n mukaan jatkokäsittelylupa tarvitaan silloin, kun valituskirjelmässä esitetyn vaatimuksen ja kärjäoikeuden ratkaisun

väläinen erotus eli ns. häviöarvo on alle 10 000 euroa. Jos häviöarvo on yli 10 000 euroa, jatkokäsittelylupaa ei tarvita (ks. liite 3).

Jatkokäsittelylupa on myönnettävä, mikäli on aihetta epäillä käräjäoikeuden päätöksen oikeellisuutta tai oikeellisuutta ei ole mahdollisuus arvioida ilman jatkokäsittelyluvan saantia, luvan saannilla on tärkeä merkitys lain soveltamisen kannalta tai luvan saantiin on muu painava syy oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun 11 §:n mukaisesti.

Hovioikeus päättää jatkokäsittelyluvasta kirjallisen menettelyn mukaisesti käyttäen apunaan käräjäoikeuden ratkaisua, valitusta, mahdollista vastausta ja tarvittaessa muuta oikeudenkäyntiaineistoa. Jos jatkokäsittelylupa myönnetään tai lupaa ei tarvita, hovioikeus jatkaa asian käsittelyä. Mikäli jatkokäsittelylupaa ei myönnetä, käräjäoikeuden tuomio jää lainvoimaiseksi. (Eduskunta 1734.)

11.2. Valituslupa ja valitus korkeimpaan oikeuteen

Hovioikeuden tuomiosta voi vielä valittaa korkeimpaan oikeuteen, mikäli korkein oikeus myöntää valittajalle valitusluvan (ks. liite 4). Erillistä tyytymättömyyttä hovioikeuden tuomioon ei vaadita. Valituslupa myönnetään oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaan ainoastaan silloin, mikäli korkein oikeus katsoo asian käsittelyn olevan aiheellista samanlaisten tapausten tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi. Luvan myöntämiseen on oltava aihetta oikeudenkäynti tai muun virheen vuoksi, jonka johdosta ratkaisu olisi purettavissa ja poistettavissa. Lisäksi valituslupa voidaan myöntää, mikäli myöntämiseen on erityisen painavia syitä. (Eduskunta 1734.)

Hovioikeuden päätökseen tyytymättömän tulee laatia ensin valituslupahakemus. Valituslupahakemus on tehtävä 60 päivän kuluessa hovioikeuden ratkaisusta (ks. liite 4). Lupahakemuksessa valittajan on esitettävä lainsäädännön mukaiset syyt ja perustelut, miksi valituslupaa pyydetään. Korkein oikeus voi pyytää vastapuolelta kirjallista vastausta muutoksenhakemukseen. Mikäli valituslupa myönnetään, valittaja laatii muutoksenhakukirjeen eli valituksen (ks. liite 4). Korkein oikeus käsittelee muutoksenhaun ja pyytää viimeistään tällöin vastapuolelta kirjallista vastausta

muutoksenhakuun. (Rikalainen ym. 2008: 241–243.)

11.2.1. Korkeimman oikeuden tuomio

Korkein oikeus käsittelee ja ratkaisee asian kirjallisen aineiston avulla ja vain poikkeuksellisista syistä johtuen asian käsittelystä voidaan järjestää suullinen käsittely (ks. liite 4). Korkeimman oikeuden päätökseen ei voi enää hakea muutosta. (Rikalainen ym. 2008: 241–243.)

11.2.2. Ennakkopäätösvalitus

Asianosaiset voivat hakea ennakkopäätösvalitusta käräjäoikeuden tuomiosta suoraan korkeimmalta oikeudelta, mikäli lain soveltamista koskeva kysymys on kertautunut suuressa määrässä tapauksia ja ennakkoratkaisun viipyminen pitkittäisi oikeudellista epävarmuutta. Ennakkopäätösvalitus tulee esittää tyytymättömyyttä ilmoitettaessa. Valitukseen tarvitaan kuitenkin korkeimman oikeuden valituslupa sekä valittajan vastapuolen suostumus (ks. liite 3). (Lindström 2011: 317–318.)

11.2.3. Ylimääräinen muutoksenhaku

Lainvoimainen tuomio voidaan poikkeuksellisesti poistaa tai purkaa. Lisäksi valittajalle voidaan hakemuksesta palauttaa menetetty määräaika, jolloin hän voi, esimerkiksi ilmoittaa tyytymättömyytensä tai hakea muutosta. Nämä ovat kuitenkin poikkeuksia menettelytavoissa ja edellyttävät laillista estettä tai muuta painavaa syytä. (Rikalainen ym. 2008: 243.)

12. TOIMITUSTAVAT

12.1. Haastehakemuksen vireilletulo

Suppea tai laaja haastehakemus tulee vireille käräjäoikeudessa, kun hakemus toimitetaan käräjäoikeuden kansliaan. Hakemus voidaan toimittaa kansliaan postitse, sähköisesti tai henkilökohtaisesti velkojan, velkojan asiamiehen tai lähetin välityksellä. Hakemuksen vireilletulo merkitsee sitä, että samaa asiaa voidaan käsitellä ainoastaan yhdessä tuomioistuimessa (ns. lis pendis – vaikutus). Tuomioistuimessa voidaan käsitellä vain sellaista asiaa, jota ei ole aikaisemmin ratkaistu (ns. res judicata – vaikutus). Velkoja ei saa myöskään esittää uusia seikkoja, jotka poikkeavat haastehakemuksesta käräjäoikeuden järjestämässä valmistelussa tai pääkäsittelyssä (ns. kanteenmuutoskielto). Uusia seikkoja on mahdollista esittää vain siinä tapauksessa, että asia ei niiden vuoksi muutu toiseksi. (Lindström 2011: 285.)

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 1 §:n mukaan haasteen tiedoksiannon hoito kuuluu tuomioistuimen henkilökunnalle. Haastehakemuksen lisäksi vastaajalle annetaan tiedoksi liiteasiakirjat. Summaarisessa menettelyssä liiteasiakirjoja ei tarvitse antaa tiedoksi vastaajalle. Haasteen tiedoksianto annetaan postitse, kirjeitse, puhelimitse, haastemiehen välityksellä, välttelytiedoksiantona, kuuluttamalla tai ilmoitustiedoksiantona. (Eduskunta 1734; Lindström 2011: 288–290.)

12.2. Posti- ja kirjetiedoksianto

Postitse tapahtuvassa tiedoksiannossa vastaajan on noudettava haastehakemus postista. Vastaaja allekirjoittaa saantitodistuksen noutaessaan hakemuksen, jonka posti lähettää tiedoksiannon lähettäneelle käräjäoikeudelle. Haastaminen on tapahtunut, kun vastaaja on käynyt postissa ja allekirjoittanut saantitodistuksen. (Eduskunta 1734.)

Kirjeitse annettu tiedoksianto eroaa postitse annetusta siinä, että vastaaja saa haastehakemuksen suoraan kirjeenä postiosoitteeseen ja hänen on allekirjoitettava vastaanottotodistus. Vastaanottotodistus palautetaan määräpäivään mennessä

käräjäoikeudelle. Haastamisen katsotaan tulleen tiedoksi, kun vastaaja on allekirjoittanut vastaanottotodistuksen ja palauttanut sen käräjäoikeudelle. (Eduskunta 1734.)

12.2.1. Puhelintiedoksianto

Puhelintiedoksiannossa haastemies puolestaan soittaa vastaajalle ja kysyy vastaajan yhteystiedot sekä kertoo haastehakemuksen sisällön. Vastaajan on ymmärrettävä haasteasia tai hänen on annettava suostumus puhelintiedoksiantoon. Haastemies lähettää vielä haasteasiakirjat vastaajan postiosoitteeseen. Haaste on annettu tiedoksi, kun puhelinkeskustelu on käyty ja haasteasiakirjat on toimitettu vastaajalle. (Lindström 2008: 288–289.)

12.2.2. Välttelytiedoksianto

Välttelytiedoksianto tapahtuu haastemiehen välityksellä, joka arvioi tiedoksiantotavan ja henkilön, jolle tiedoksianto voidaan antaa, mikäli vastaaja pyrkii välttelemään haastemiestä. Tällöin haaste voidaan antaa tiedoksi, esimerkiksi vastaajan kanssa samaan talouteen kuuluvalle 15 vuotta täyttäneelle henkilölle. Tiedoksiannosta on myös lähetettävä ilmoitus postitse vastaajan kotiosoitteeseen. (Lindström 2008: 289–291.)

12.2.3. Kuulutustiedoksianto

Kuulutustiedoksianto tarkoittaa haasteen kuuluttamista virallisessa lehdessä. Tuomioistuin toimittaa haasteen ja haastehakemuksen julkaistavaksi virallisessa lehdessä, jolloin haasteen katsotaan tulleen julki. Kuulutustiedoksiantoa käytetään silloin, kun vastaajan tai hänen asiamiehensä osoitteesta ja asuinpaikasta ei ole tietoa. Haasteasiakirjat ovat nähtävillä lehden lisäksi myös tuomioistuimen kanslian ilmoitustaululla. Kantaja vastaa kuulutustiedoksiannon kuluista. (Eduskunta 1734.)

12.2.4. Ilmoitustiedoksianto

Ilmoitustiedoksiantoa käytetään, esimerkiksi velkajärjestelyasioissa. Tiedoksianto ilmoitetaan asianosaisille oikeuden ilmoitustaululla määrättyinä päivinä oikeuden käsittelypäivän jälkeen. Oikeuden ratkaisua voi tällöin tiedustella myös puhelimitse

oikeuden kansliasta. (Lindström 2008: 291.)

12.3. Toisen ja kolmannen oikeusasteen valitukset

Valituskirjelmä hovioikeuteen ja jatkokäsittelylupa toimitetaan käräjäoikeuden kansliaan. Valituslupahakemus ja varsinainen valitus korkeimpaan oikeuteen toimitetaan hovioikeuden kirjaamoon. Ennakkopäätösvalitus toimitetaan käräjäoikeuden kansliaan. (Eduskunta 1734.)

13. PERINTÄKULUT

13.1. Kulujen enimmäismäärät

Laki saatavien perinnästä ja sen muutokset vaikuttavat keskeisesti kuluttajasaatavien perinnässä veloitettaviin kuluihin. Perintälain 10 a §:n mukaan velalliselta saa vaatia:

- kirjallisesta maksumuistutuksesta enintään 5 euroa
- maksuajan pidennyksestä velallisen pyynnöstä enintään 5 euroa
- maksuvaatimuksesta saa periä:
  - 14 euroa, mikäli saatavan pääoma on enintään 100 euroa
  - 24 euroa, mikäli saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa
  - 50 euroa, mikäli saatavan pääoma on yli 1 000 euroa
  - 14 euroa suoraan ulosottokelpoisesta maksusta
  - saman saatavan ollessa kyseessä, uudesta maksuvaatimuksesta saa periä enintään puolet em. mainituista enimmäismääristä saatavan suuruudesta riippuen
- kirjallisesta maksusuunnitelmasta saa periä 20–50 euroa, riippuen saatavan suuruudesta ja maksuerien määrästä:
  - mikäli saatavan suuruus on enintään 100 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää, maksusuunnitelmasta saa periä enintään 20 euroa
  - mikäli saatavan suuruus on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää yli neljä maksuerää, maksusuunnitelmasta saa periä enintään 30 euroa
  - mikäli saatavan suuruus on yli 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää yli neljä maksuerää, maksusuunnitelmasta saa periä enintään 50 euroa
  - jos kyseessä on suoraan ulosottokelpoinen saatava, maksusuunnitelmasta saa periä enintään 20 euroa

- saman saatavan ollessa kyseessä, perintäkuluina saa vaatia yhteensä:
  - enintään 60 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa
  - enintään 120 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 1 000 euroa
  - enintään 210 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa

14. OIKEUDENKÄYNTIKULUT

14.1. Riidattomien saatavien oikeudenkäyntikulut

Oikeusministeriö vahvistaa oikeudenkäyntikulut, joita tulee noudattaa oikeudellisessa perinnässä. Oikeudenkäyntikulut määräytyvät saatavan suuruuden ja asian hoitamiseen käytetyn työmäärän mukaan. Kulut tuomitaan yleisissä tuomioistuimissa vaatimusten mukaisesti, mutta kuitenkin enimmäismäärien rajoissa, jotka oikeusministeriö on määrännyt. Kulut määräytyvät seuraavasti:

- oikeudenkäyntikulut ovat 134 euroa, mikäli asia on tavanomainen ja saatavan suuruus on enintään 250 euroa
- oikeudenkäyntikulut ovat 168 euroa, mikäli asia on tavanomainen ja saatavan suuruus on yli 250 euroa
- oikeudenkäyntikulut ovat 218 euroa, mikäli kyseessä on tavanomaista vaativampi asia ja saatavan suuruus on enintään 250 euroa
- oikeudenkäyntikulut ovat 258 euroa, mikäli kyseessä on tavanomaista vaativampi asia ja saatavan suuruus on yli 250 euroa

Oikeudenkäyntikuluihin sisältyy avustajan palkkio ja velkojalle syntyneet kulut. Lisäksi kantajalta voidaan vaatia oikeudenkäyntimaksu. Oikeudenkäyntimaksu on 60 euroa, mikäli haastehakemus on toimitettu tuomioistuimeen sähköisesti. Mikäli haastehakemus on toimitettu muulla tavoin, oikeudenkäyntimaksu on 80 euroa. (Oikeusministeriö 2014.)

15. ULOSOTTOKELPOISEN SAATAVAN PERINTÄ

15.1. Suoraan ulosottokelpoiset saatavat

Suoraan ulosottokelpoisella saatavalla tarkoitetaan maksua, joka voidaan periä velalliselta suoraan ilman tuomioistuimen tuomiota tai päätöstä (Lindström 2011: 379). Tällaisia suoraan ulosottokelpoisia saatavia ovat julkisoikeudelliset maksut, kuten verot, sakkomaksut ja viranomaismaksut, esimerkiksi maksut patentista, henkilöllisyystodistuksesta tai kiinteistön lainhuudosta. Lisäksi sosiaali-, terveydenhoito-, koulutus- ja oikeusapupalveluita koskevat maksut, elatusapu ja pysäköintivirhemaksut ovat suoraan ulosottokelpoisia maksuja. (Willman 1999: 16–17.)

Suoraan ulosottokelpoiset maksut voidaan antaa myös perintätoimiston hoidettavaksi. Poikkeuksen kuitenkin muodostavat valtion ja kuntien saatavat. Perintätoimeksianto ei voida antaa valtionveron, kunnallisveron, kirkollisveron, sakon, rikesakon tai elatusavun maksamattomuudesta. Lisäksi rangaistusluonteisia saatavia ei voida myöskään antaa perintätoimiston hoidettavaksi. (Lindström 2011: 223.)

16. ALAIKÄISEEN KOHDISTUVA PERINTÄ

16.1. Alaikäisen oikeudet

Alaikäisen (alle 18 vuotias) oikeustoimikelpoisuutta on rajoitettu. Laki holhoustoimesta (442/1999) säätelee, muun muassa alaikäisen oikeuksia. Lain 24 §:n mukaan alaikäinen voi tehdä itse vain sellaisia sopimuksia, jotka ovat olosuhteisiin nähden tavanomaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Alaikäisellä on oikeus määrätä omista työansioistaan ja huoltajan hänen käyttöönsä antamista varoista lain 25 §:n mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan koske, esimerkiksi velkasopimuksia, vaikka velka olisi tarkoitus maksaa alaikäisen omilla tulevilla työansioilla (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014).

Edunvalvojan suostumuksellakaan alaikäinen ei voi tehdä velkasitoumuksia tai ottaa lainaa. Tällaisiin sitoumuksiin tarvitaan holhousviranomaisen lupa. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.) Poikkeuksen kuitenkin muodostaa valtion takaama opintolaina, jonka alaikäinen saa ottaa laki holhoustoimesta 34 §:n mukaisesti. Ilman viranomaisen lupaa tehty sopimus ei sido alaikäistä, jolloin myös perintää ei voida kohdistaa alaikäiseen (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014).

16.2. Alaikäiseltä perittävät saatavat

Alaikäiseen kohdistuva perintä on poikkeuksellista. Alaikäiseltä voidaan kuitenkin periä sellaisia kuluttajasaatavia, jotka perustuvat elinkeinoharjoittajan velvollisuuteen tehdä sopimus alaikäisen kanssa. Tällaisia kuluttajasaatavia ovat, esimerkiksi liikennevakuutusmaksu, joka perustuu lainsäädäntöön ja on pakollinen ajoneuvon omistajalle ja haltijalle. Lisäksi myös omaisuuden omistukseen tai vuokra-asunnon hallintaan liittyviä vero- ja vahingonkorvausmaksuja voidaan periä alaikäiseltä. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2005, 2014.)

16.3. Sopimusosapuolten vastuu

Elinkeinoharjoittaja vastaa alaikäisen kanssa tehdystä sopimuksesta ja sopimuksen

riskeistä (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014). Täysi-ikäisyyden alkaessa alaikäinen vastaa vain sellaisista sopimuksista, jotka on tehty ilman viranomaisen tai edunvalvojan suostumusta, mikäli hän hyväksyy sen (Eduskunta 1999).

Alaikäinen voi pääsääntöisesti tehdä vain käteiskauppoja. Laskulla maksamisessa on huomioitava sopimuksen merkitys ja laatu sekä alaikäisen ikä ja kehitystaso. Yleinen sopimuskäytäntö neuvoo, että sopimukset tehtäisiin aina niin, että maksuvelvolliseksi määrättäisiin suostumuksen antava huoltaja eikä palvelua käyttävä alaikäinen. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2005, 2014.) Holhouslainsäädännön tarkoituksena on näin suojata alaikäistä velkaantumiselta mahdollisimman pitkään, jotta alaikäinen välttyisi mahdollisilta maksuvaikeuksilta ja maksuhäiriöiltä.

17. VELALLISEN MAKSUSUOJA

17.1. Saatavan suoritus

Perintälain 8 §:n mukaan velallisen suorittama saatavan maksusuoritus toimeksisaajalle on sitova suhteessa varsinaiseen velkojaan. Tämä tarkoittaa sitä, että velallisen maksama suoritus vapauttaa hänet velvollisuudesta suorittaa maksua uudelleen velkojalle. Velallinen saa luottaa siihen, että toimeksisaaja on oikeutettu ottamaan vastaan maksusuorituksen.

17.2. Maksusuunnitelma

Toimeksisaajan ja velallisen kanssa tehty maksusuunnitelma, jossa velallinen sopii saatavan maksusta ja muista asiaan liittyvistä seikoista, on myös velkojaa sitova. Tämä merkitsee sitä, että velallinen voi luottaa toimeksisaajan kanssa tehtyyn kirjalliseen sopimukseen ja velkoja ei voi tällöin hakea saatavaansa oikeusteitse. (Willman 1999: 115–116.) Tämä toimii velallisen oikeusturvana eikä erinäisiä konflikteja pääse syntymään.

18. SAATAVAN VANHENTUMINEN

18.1. Yleinen vanhentumisaika

Velka vanhentuu kolmen vuoden kuluttua, ellei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen lasketaan eräpäivästä, jolloin saatava on eräännytynyt maksettavaksi. Mikäli eräpäivää ei ole etukäteen sovittu, vanhentumisaika alkaa siitä, kun toinen sopimusosapuoli on täyttänyt velvoitteensa, kuten luovuttanut tuotteen tai palvelun laki velan vanhentumisesta annetun lain eli vanhentumislain 5–7 §:n mukaisesti. Muissa tapauksissa, jolloin velan vanhentumisaika ei määräydy 5–7 §:n mukaisesti, vanhentumisaika on 10 vuotta.

18.2. Saatavan katkaisutoimet

Saatavan vanhentuminen voidaan katkaista vapaaehtoisin tai oikeudellisin katkaisutoimin. Vapaamuotoisia katkaisutoimia ovat maksujärjestelyistä sopiminen, velan tunnustaminen, velasta muistattaminen tai velan lyhentäminen. Katkaisutoimi edellyttää, että velka yksilöidään mahdollisimman tarkasti, jotta mahdollisessa riitatilanteessa katkaisu pystytään selkeästi todentamaan. (Eduskunta 2003; Bräysy 2013: 75–76.)

Oikeudellisia katkaisumuotoja ovat puolestaan velkomiskanteen vireillepano, ulosottohakemus, saatavan ilmoittaminen velallista koskevassa maksukyvyttömyysmenettelyssä tai saatavan ilmoittaminen velallista koskevan julkisen haasteen yhteydessä. Kun velan vanhentuminen on katkaistu, alkaa uusi aikaisemman vanhentumisajan pituinen vanhentumisaika. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että velka täytyy katkaista aina kolmen vuoden välein. (Eduskunta 2003; Bräysy 2013: 75–76.)

18.3. Yhteisvelkasuhde

Jos kyseessä on yhteisvelkasuhde, jolloin velallisia on useampi kuin yksi, katkaisutoimet on tehtävä jokaiselle velalliselle erikseen. Riittävää ei ole velan katkaisemiseksi se, että

velkoja muistuttaa velasta yhtä velallista. Mikäli velka pääsee vanhentumaan jonkun velallisen osalta, muut velalliset vastaavat velasta oman osuutensa verran eli pääluvun mukaisesti (Bräysy 2013: 76.)

18.4. Velan vanhentuminen alemman tai ylemmän oikeusasteen ratkaisun jälkeen

Laki velan vanhentumisesta 13 §:n mukaan vanhentumisaika on viisi vuotta silloin, kun velasta on annettu lainvoimainen tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio. Tällöin tuomioon perustuvasta velasta täytyy muistuttaa tai tehdä ulosottohakemus viiden vuoden välein. Mikäli lainvoimainen tuomio tai päätös puretaan, velan ei katsota vanhentuneen kyseisen tuomion antamisen jälkeen kuluneena aikana. Vanhentuneeseen saatavaan ei kuitenkaan voida kohdistaa perintää, koska saatavan katsotaan lakanneen olevan olemassa perintälain 4 §:n ja velan vanhentumislain 14 §:n mukaisesti.

19. INSOLVENSSIMENETTELYT

19.1. Ulosotto

Ulosotto on viranomaisen toimesta tehtävä pakko täytäntöönpano. Ulosottokaari säätelee ulosottoa. Ulosotossa velalliselta peritään varoja velan maksamiseksi, ellei velkaa ole maksettu vapaaehtoisin toimin. Ulosotossa velallisen omaisuutta ulosmitataan niin paljon, että velkojan saatava saadaan tyydytettyä. Kukin velkoja päättää erikseen, hakeeko saatavalleen ulosottoa. Tavallisesti vain velkojat, jotka ovat hakeneet saatavalleen ulosottoa, voivat saada velalliselta suorituksen ulosmitatuista varoista. (Bräysy 2013: 45.)

19.2. Ulosottoperuste

Ulosotto edellyttää ulosottoperustetta. Ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n mukaan ulosottoperusteena voi olla seuraavat asiakirjat:

- 1) tuomioistuimen antama tuomio riita- tai rikosasiassa;
- 2) tuomioistuimen antama turvaamistoimipäätös tai virkamiehen päätös väliaikaisesta vakuustakavarikosta;
- 3) välitystuomio, joka on annettu välimiesmenettelystä annetun lain mukaisesti tai muun lain nojalla, koskien välimiesmenettelyä tai välitystuomiolla vahvistettua sovintoa;
- 4) ulosottomiehen osamaksukauppaa koskeva tilityspöytäkirja, vahvistettu elatusapupimus, sitoumus tai saamistodiste, jonka täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa;
- 5) hallintotuomioistuimen päätös ja muun viranomaisen päätös hallintolainkäyttöasiassa;
- 6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja aluehallintoviraston päätös ja muu hallintopäätös, jonka täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Ulosottoperusteena toimii tavallisesti tuomioistuimen yksipuolinen tuomio tai tuomio. Ulosottoperuste täytyy olla silloinkin, kun saatava sinällään on riidaton, mutta velallinen ei suorita saatavaa vapaaehtoisesti. Sen sijaan suoraan ulosottokelpoiset maksut eivät vaadi ulosottoperustetta. (Bräysy 2013: 45–46.)

Ulosottoa voi hakea jo ennen lainvoimaa vailla olevaa tuomiota. Ulosmitatut varat kuitenkin pysyvät ulosottoviranomaisen hallussa velkojan lukuun siihen saakka, kun tuomio on lainvoimainen. Yksipuolisessa tuomiossa ei tarvitse odottaa lainvoimaa, vaan ulosotto kannattaa hakea mahdollisimman pian tuomion julistamisen jälkeen. (Bräysy 2013: 45–46.)

19.3. Ulosottohakemus

Lainvoimaisella tuomiolla pannaan täytäntöön ulosottohakemus. Ylimääräinen muutoksenhaku ei estä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanoa. Tuomioistuin voi kuitenkin kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanon ylimääräisen muutoksenhakupöytäkirjan johdosta. (Eduskunta 2007.) Ulosottohakemuksen vireilletulon jälkeen velalliselle määrätään vastaava ulosottomies, joka käsittelee kaikki velallista koskevat asiat (Bräysy 2013: 46).

Ulosottohakemuksen voi laatia velkoja tai asiamies hänen puolestaan. Julkisoikeudellisten ja niihin rinnastettavien saatavien ulosoton hakemisessa ei saa käyttää asiamiestä. Asiamies voi tällöin toimia ainoastaan teknisenä välittäjänä. (Lindström 2011: 379.)

Vapaamuotoisen hakemuksen sijasta velkoja voi myös käyttää valmista pdf-lomaketta, joka on mahdollista tulostaa oikeus.fi/ulosotto -sivulta tai noutaa ulosottopiirin virastosta. Hakemus toimitetaan ulosottoviranomaiselle postitse tai sähköisesti. (Oikeusministeriö 2014.) Hakemukseen tulee liittää pöytäkirjan ote, toimitusasiakirja, lasku tai muu asiakirja, josta selviää maksuvelvollisuus ja muut tarvittavat tiedot (Lindström 2011: 379).

Ulosottokaaren 3 luku 2 § määrittelee ulosottohakemuksen sisällön. Vapaamuotoisessa hakemuksessa on oltava:

- hakijan ja hänen asiamiehensä yhteystiedot sekä henkilötunnus
- hakijan pankkitilin numero tai asiamiehen pankkitilin numero, mikäli hän voi ottaa vastaan tilitettävät varat
- vastaajan yhteystiedot sekä henkilötunnus, mikäli ne ovat hakijan tiedossa
- yhteisvastuullisten vastaajien yhteystiedot sekä henkilötunnus, mikäli ulosoton täytäntöönpanoa haetaan myös yhteisvastuullisilta vastaajilta
- mahdolliset tiedot vastaajan omaisuudesta, tuloista ja omaisuuden sijainnin ilmoittaminen
- muut tarpeelliset tiedot
- ulosottoperusteena oleva saatava
- velan lyhennysten määrät ja ajankohta
- ulosottoperusteen tunnistetieto, mikäli ulosottoperuste ei ole hakemuksen liitteenä
- ilmoitus suppean ulosoton menettelystä tai asian passiivirekisteröinnistä, mikäli velkoja haluaa jommankumman menettelytavan

19.3.1. Vireilletuloilmoitus

Ulosottomies lähettää velalliselle ulosottohakemuksen vireilletuloilmoituksen, joka sisältää maksukehotuksen. Mikäli velallinen ei maksa velkaansa maksukehotuksen mukaisesti, ulosottomies ryhtyy etsimään velallisen omaisuutta erääntyneen saatavan maksamiseksi. Velallinen voi kuitenkin saada pyynnöstään erityisestä syystä maksamiseen maksuaikaa, mikäli ulosottoviranomainen siihen suostuu. Maksuaikaa voidaan myöntää enintään kolme kuukautta. Velkojan suostumuksella maksuaikaa voidaan myöntää enintään kuusi kuukautta. Mikäli velkoja antaa maksuaikaa yli kuusi kuukautta, ulosotto raukeaa. Ulosottoviranomaisen päätökseen maksuajan pidentämisestä ei voi hakea muutosta. (Rikalainen ym. 2008: 256–257.)

Ulosottokaaren 4 luvun 24 §:n mukaan ulosotto tulee kohdistaa ensin velallisen rahavaroihin. Mikäli rahavaroja ei ole riittävästi, ulosmitataan velallisen muuta irtainta

tai kiinteää omaisuutta. Irtaimen omaisuuden ulosmittaamisessa otetaan esineet tai tavarat haltuun ja merkitään ne ulosottomerkinnöin. Kiinteän omaisuuden ulosmittauksessa tehdään merkintä kiinteistötietorekisteriin. (Rikalainen ym. 2008: 257.)

19.4. Erottamisetu

Ulosotto pyrkii löytämään velallisen omaisuutta, jota voidaan ulosmitata. Kaikkea velallisen omaisuutta ei voida kuitenkaan merkitä ulosmitattavaksi. Tätä omaisuusobjektia kutsutaan velallisen erottamisedun piiriin kuuluvaksi omaisuudeksi. Tällaista omaisuutta ovat ulosottokaaren 4 luvun 21 §:n mukaan:

- velallisen ja hänen perheensä käytössä oleva tavanomainen koti-irtaimisto ja tarpeelliset henkilökohtaiset esineet
- tunnearvoa sisältävät esineet, joiden erottamista voidaan pitää kohtuullisena
- velalliselle tarpeelliset työvälineet ja perheelle tarpeelliset koulu- ja opiskelutarvikkeet
- työvälineisiin rinnastettavat esineet kohtuulliseen rahamäärään tai arvoon saakka, joilla on merkitystä velallisen ja hänen perheensä toimeentulon hankkimisessa
- omaisuus, jolla velallinen hankkii ulosottokelpoista tuloa eikä erottamista voida pitää edun vastaisena tai hakija suostuu erottamiseen
- suojaosuuden määrä puolitoistakertaisena rahavaroista tai muusta vastaavasta omaisuudesta kuukauden ajaksi, mikäli velallisella ei ole muuta tuloa
- lupa, etuus tai korvaus, jota omaisuuden käyttäminen tai hyödyntäminen, muun muassa oman ja perheen tarvittavaan käyttöön, toimeentuloon, elantoon tai vastaavan omaisuuden hankintaan edellyttää

19.5. Passiivisaatavan rekisteröinti

Ulosottokaaren 3 luvun 102 §:n mukaan passiivisaatavan rekisteröinnissä ulosottoasian vireilläolo päättyy esteeseen. Saatava merkitään passiivirekisteriin, johon merkitään velallisen kaikki saatavat, mikäli velkoja ei erikseen peruuta saatavaansa. Ulosoton esteenä on velallisen varattomuus (varattomuuseste) tai velallisen olinpaikasta ei ole tietoa (tuntemattomuuseste) ulosottokaaren 3 luvun 95 §:n mukaisesti. Passiivisaatavan

rekisteröintiä ei voi tehdä suppeassa ulosotossa (Lindström 2011: 375).

Saatavan vanhentuminen alkaa estetodistuksen antamisesta. Passiivisaatavan rekisteröinti on voimassa kaksi vuotta estetodistuksen päivämäärästä ja voimassaolon päättymisestä ilmoitetaan ulosoton hakijalle, jollei hän ole muuta pyytänyt. Passiivisaatavan rekisteröinti tulee esittää ulosottohakemuksessa tai myöhemmin vireilläoloaikana. (Eduskunta 2007.) Ulosottomies ei ole velvollinen etsimään velallisen omaisuutta passiivisaatavan perimiseksi. Mikäli omaisuutta kuitenkin löytyy, omaisuus saadaan ulosmitata passiivisaatavan suorittamiseksi, mikäli estettä ei ole. (Rikalainen ym. 2008: 268.)

20. SUPPEA ULOSOTTO

20.1. Suppean ulosoton käynnistäminen

Suppeaa ulosottomenettelyä käytetään ainoastaan silloin, kun hakija on vaatinut sitä ulosottohakemuksessa. Normaali eli laaja ulosotto on muussa tapauksessa aina käytäntönä. Suppea ulosotto kohdistetaan velallisen omaisuuteen, jota ei tarvitse realisoida. Tällaista omaisuutta ovat raha ja rahasaatavat, toistuvaissuoritukset, kuten palkka, eläke, veronpalautus ja elinkeinotulo. Ulosottoviranomainen tarkastaa velallisen saaman suorituksen erilaisista rekistereistä. (Lindström 2011: 373.)

20.2. Toistuvaissuoritus

Toistuvaissuorituksen ulosmittauksessa toistuvaissuorituksen maksajalle annetaan maksukiello ja tieto maksaa ulosmitattava määrä ulosottomiehelle. Maksukiello on voimassa määräajan tai toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa olevassa maksukiellossa ulosottomies ilmoittaa suorituksen maksajalle kirjallisesti maksukiellon päättymisestä. (Rikalainen ym. 2008: 258.)

20.3. Suojaosuus

Toistuvaissuorituksen ulosmittauksessa huomioidaan velallisen saamat tulot, luontoisetuudet ja muut edut. Sosiaaliavustukset ja -tuot, kuten lapsilisä tai asumistuki ei ole kuitenkaan ulosmittauskelpoisia. (Oikeusministeriö 2014.) Tulosta vähennetään verot ja muut pakolliset maksuvelvoitteet, kuten työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Kun tulosta on vähennetty pakolliset maksut, saadaan ulosotto tehdä, mikäli tulon määrä ylittää suojaosuuden. Suojaosuudella tarkoitetaan määrää, jota suurempi velallisen tulon tulee olla, jotta tulosta voidaan tehdä ulosmittaus. (Eduskunta 2007.)

Suojaosuuden laskemisessa huomioidaan velallisen elatuksen varassa olevat avio- tai avopuoliso ja samassa taloudessa asuvat omat tai puolison alaikäiset lapset. Oikeusministeriön vahvistama suojaosuus on 1.1.2014 alkaen velallisen osalta

kuukausittain:

- 677,70 e, mikäli taloudessa ei ole velallisen lisäksi muita
- 921 e, mikäli taloudessa on velallisen lisäksi yksi henkilö elatuksen varassa
- 1 164,30 e, mikäli taloudessa on velallisen lisäksi kaksi henkilöä elatuksen varassa
- 1 407,60 e, mikäli taloudessa on velallisen lisäksi kolme henkilöä elatuksen varassa

Tulosta ulosmitattava osuus lasketaan seuraavasti:

- Mikäli tulo ylittää suojaosuuden, mutta on enintään kaksi kertaa suojaosuus, ulosmitataan suojaosuuden ylittävästä palkasta $\frac{2}{3}$. Tätä kutsutaan tulorajaulosmittaukseksi.
- Mikäli tulo on suurempi kuin kaksi kertaa suojaosuus, kuitenkin enintään neljä kertaa suojaosuus, ulosmitataan palkasta $\frac{1}{3}$.
- Mikäli tulo on suurempi kuin neljä kertaa suojaosuus, ulosmitataan $\frac{1}{3}$ neljä kertaa suojaosuuden määrää vastaavasta tulon osasta ja lisäksi $\frac{4}{5}$ sen ylittävästä tulon osuudesta. Tulosta ulosmitataan kuitenkin enintään puolet.
- Jos tulo on pienempi kuin suojaosuus, ulosmittausta ei voida tehdä.
- Mikäli kyseessä on elinkeinonharjoittaja, toistuvasta elinkeinotulosta jätetään ulosmittaamatta $\frac{5}{6}$. Tulosta voidaan kuitenkin jättää enemmänkin ulosmittaamatta, jotta velallinen voi jatkaa elinkeinotoimintaansa tai mikäli velallisen maksukyky on heikentynyt erityisen syyn vuoksi. Elinkeinotulosta voidaan myös ulosmitata enemmän kuin $\frac{1}{6}$, mikäli velallisen varallisuusasemaa voidaan pitää kohtuullisena tai mikäli velallinen on laiminlyönyt elinkeinoonsa liittyviä maksuvelvoitteita.
- Veronpalautus voidaan ulosmitata kokonaisuudessaan, rajoittuen kuitenkin ulosottovelkojen kokonaismäärään.

Toistuvaissuorituksen ulosmittauksesta lähetetään velalliselle ennakoilmoitus, joka sisältää tiedot perittävästä velasta, suojaosuudesta ja ulosmittauksen ajankohdasta. Ulosmittausta jatketaan niin kauan, kunnes velka on maksettu. (Oikeusministeriö 2014.)

20.4. Vapaat kuukaudet

Velallisella on oikeus pyytää vapaita kuukausia, jolloin toistuvaissuorituksen ulosmittausta ei tehdä, mikäli toistuvaissuorituksen ulosmittaus on jatkunut yhtäjaksoisesti vuoden tai lähes vuoden. Muita hyväksyttäviä syitä ovat velallisen välttämättömät asumiskustannukset tai muut elinkustannukset, jotka ovat ulosmittauksen jälkeen suhteellisen korkeat tai muu erityinen syy, kuten sairaus tai työttömyys. Tulorajaulosmittauksessa vapaat kuukaudet ovat mahdollisia ulosottoaaren nojalla. (Rikalainen ym. 2008: 260; Oikeusministeriö 2014.)

Vapaita kuukausia voi olla kolme vuoden aikana ja kaksi, mikäli kyseessä on tulorajaulosmittaus. Ulosoton hakijan suostumuksella vapaa kuukausien määrä voi olla jopa kuusi kuukautta vuodessa. (Eduskunta 2007.)

21. ULOSOTTOMAKSUT

21.1. Eri ulosottomaksut

Ulosottomaksut koostuvat taulukko-, käsittely-, tilitys-, myynti-, täytäntöönpano- ja myöhästymismaksuista. Taulukkomaksu on maksu kertyneestä suorituksesta tai lyhennyksestä. Maksun suuruus määräytyy suorituksen tai lyhennyksen määrän mukaan. Ulosoton hakijalta peritään käsittelymaksu, mikäli ulosotolle on määritelty este tai hakija on peruuttanut hakemuksensa. Maksun suuruus on 10 euroa asialta ja suppeassa ulosotossa 5 euroa asialta. Mikäli hakija on pyytänyt passiivisaatavan rekisteröintiä, hänen on maksettava käsittelymaksun lisäosana 10 euroa asialta. (Oikeusministeriö 2013.)

Tilitysmaksu on velkojan suorittama maksu ulosotolle kulloinkin tilitettävästä rahamäärästä. Maksun suuruus on 1,45 % tilitettävästä rahamäärästä ja kuitenkin enintään 500 euroa tilityskerralta. Kiinteän ja ulosmitatun omaisuuden, kuten kiinteistön, asunto- ja kiinteistöyhtiön osakkeiden, alusrekisteriin merkityn ilma-alueen, kiinnityskelpoisten ajoneuvojen ja työkoneiden pakkohuutokaupasta peritään taulukkomaksun lisäksi myyntimaksu. Häätöjen, osamaksutilitysten ja turvaamistoimenpiteiden täytäntöönpanosta peritään puolestaan täytäntöönpanomaksu. (Oikeusministeriö 2013.)

Mikäli velkoja ei valvo kiinnitykseen perustuvaa panttisaatavaansa asianosaiskeskustelussa, velkojan on maksettava valvonnan myöhästymismaksu. Maksun suuruus on kaksinkertainen taulukkomaksussa määrätyn maksun mukaisesti ja riippuu saatavan suuruudesta. (Oikeusministeriö 2013.)

Ulosottomaksuja ei peritä, muun muassa rangaistuksen, uhkasakon ja elatusavun ulosotossa. Käsittelymaksua ei peritä asianomistajalta, jolle on rikosasiassa tuomittu maksettavaksi korvausta. Ulosottomaksut eivät koske oikeus- ja verohallinnon viranomaisia, syyttäjää tai esitutkintaviranomaisia. (Oikeusministeriö 2013.)

Oikeusministeriön vahvistamina eri ulosottomaksujen suuruudet ovat:

Taulukkomaksut määräytyvät seuraavasti perityn saamisen ollessa:

- enintään 14 euroa, taulukkomaksu 2,50 euroa
- yli 14 euroa, mutta enintään 27 euroa, taulukkomaksu 5 euroa
- yli 27 euroa, mutta enintään 67 euroa, taulukkomaksu 7 euroa
- yli 67 euroa, mutta enintään 165 euroa, taulukkomaksu 12 euroa
- yli 165 euroa, mutta enintään 335 euroa, taulukkomaksu 27 euroa
- yli 335 euroa, mutta enintään 670 euroa, taulukkomaksu 56 euroa
- yli 670 euroa, mutta enintään 1 680 euroa, taulukkomaksu 84 euroa
- yli 1 680 euroa, mutta enintään 8 400 euroa, taulukkomaksu 134 euroa
- yli 8 400 euroa, taulukkomaksu 210 euroa

Myyntimaksut määräytyvät pakkohuutokaupan kauppasummasta:

- kiinteistö ja määräala 1 100 euroa
- asunto-osakeyhtiö ym. 450 euroa

Täytäntöönpanomaksut ovat seuraavat:

- häätö, asuinhuoneisto 110 euroa
- muu häätö 225 euroa

Osamaksukaupasta annetun lain mukainen virka-apu ja tilitys koostuvat seuraavasti:

- tilitettävän esineen arvo enintään 840 euroa, 110 euroa
- tilitettävän esineen arvo yli 840 euroa, 225 euroa
- muu täytäntöönpano 225 euroa

Mikäli varsinaisiin täytäntöönpanotoimiin ei ryhdytä, täytäntöönpanomaksusta peritään puolet.

22. MUUTOKSENHAKU

22.1. Valitus

Ulosottomiehen tekemästä päätöksestä tai täytäntöönpanotoimesta voi valittaa henkilö, jonka oikeutta toimi tai päätös koskee. Valituskirjelmä toimitetaan ulosottomiehen kansliaan tai käräjäoikeuden tuomiopiiriin, jossa täytäntöönpano on toimitettu. Kirjelmä voidaan toimittaa henkilökohtaisesti, postitse, asiamiehen tai lähetin välityksellä sekä sähköisesti. Valittaja voi laatia kirjeen itse tai hänen asiamiehensä ulosottokaaren 11 luvun 1–3 §:n mukaisesti.

Valituskirjelmässä on oltava ulosottokaaren 11 luvun 8 §:n mukaan ulosottomiehen päätös tai täytäntöönpanotoimi, johon haetaan muutosta, vaadittu muutos ja perusteet, todisteet, joihin halutaan vedota ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen sekä asiamiehen, valittajan sekä todistajan yhteystiedot. Valituskirjelmä ei estä täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai tuomioistuin anna keskeytysmääräystä. Mikäli ulosmittaus kumotaan, ulosottomiehen tulee peruuttaa ulosmittaus mahdollisimman nopeasti, ellei tuomioistuin määrää toisin. (Eduskunta 2007.)

Valitusaika on kolme viikkoa ulosottomiehen toimenpiteen päätöspäivästä, toimituspäivästä tai siitä, kun asia on annettu asianomaiselle tiedoksi. Toistuvaissuorituksen ulosmittaukseen voi hakea muutosta ilman määräaika. (Eduskunta 2007, Lindström 2011: 394.)

23. MUUT INSOLVENSSIMENETTELYT

23.1. Yksityishenkilön velkajärjestely

Yksityishenkilön velkajärjestelyllä tarkoitetaan velkojen yhdistämistä, jolloin velallinen maksaa valtaosan saatavistaan maksuohjelman mukaisesti. Velkajärjestelyssä järjestetään velallisen kaikki velkasuhteet, jotka ovat alkaneet ennen velkajärjestelyä. Velkajärjestelyn avulla annetaan velalliselle mahdollisuus selviytyä veloistaan ja korjata taloudellinen tilanne. (Bräysy 2013:68.)

Velkajärjestelyn edellytyksenä on velallisen maksukyvyttömyys. Hyväksyttävänä syinä maksukyvyttömyyden heikentymiseen voidaan pitää velallisen sairautta, työkyvyttömyyttä, työttömyyttä, olosuhteiden epäedullista muutosta tai muita painavia syitä. (Bräysy 2013: 68–69.)

Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä (57/1993) sääntelee menettelyä. Lain 3 luvun 10 §:n mukaan velkajärjestelyn esteenä voidaan pitää velkaantumisen kevytmielisyyttä tai velallisen omaa haitallista toimintaa, jolla hän on heikentänyt omaa taloudellista tilanneettaan sekä rikollista toimintaa.

Velkaantumista voidaan pitää kevytmielisenä, esimerkiksi silloin, kun velallinen ottaa pieniä luottoja korjatakseen talouttaan ja jättää maksamatta ko. luotot, jotka siirtyvät aikanaan ulosottoon. Myös luoton ottaminen sellaisissa olosuhteissa, jolloin velallinen tietää, että ei selviä luoton takaisin maksusta voidaan pitää kevytmielisenä. (Eduskunta 1993; Bräysy 2013: 68–69.)

Esteistä huolimatta, velkajärjestely voidaan kuitenkin hyväksyä, mikäli hyväksymiseen on erityisiä syitä velkaantumisesta kulunut aika, velallisen toimet velkojen maksamiseksi, velallisen olosuhteet sekä velkajärjestelyn merkitys velallisen ja velkojien kannalta huomioiden. (Eduskunta 1993.) Velkajärjestely voisi esteestä huolimatta tulla kyseeseen silloin, kun, esimerkiksi velallisen olosuhteet ovat muuttuneet merkittävästi, mutta

velallinen on kuitenkin myötävaikuttanut velkojensa hoitoon parhaan kykynsä mukaan.

Yksityishenkilön velkajärjestely voidaan käynnistää velallisen hakemuksesta. Tuomioistuin päättää velkajärjestelyn hyväksymisestä ja voi tarvittaessa ennen päätöstä kuulla velkojia. Kuulemisella tuomioistuin selvittää, onko velkojan tiedossa este velkajärjestelylle. Velkojilla ei ole kuitenkaan määräysvaltaa asian suhteen. Mikäli velkajärjestely hyväksytään, velallinen ei saa maksaa järjestelyn piiriin kuuluvia velkojaan eikä velkojalla ole oikeutta aloittaa perintää vapaaehtoisen tai oikeudellisen perinnän avulla. (Bräysy 2013: 69–70.)

23.2. Maksuohjelma

Velallinen voi laatia itse tai tehtävään määrätty henkilö velallisen maksuohjelman, jossa on eritelty velallisen tulot ja välttämättömät menot. Tulojen ja menojen erotuksella eli maksuvaralla velallinen sitoutuu hoitamaan velkoja. Velallinen vapautetaan veloista siltä osin, kuin niiden maksamiseen ei velallisella jää rahaa välttämättömien menojen jälkeen. Mikäli velallisen tulot ovat pienet ja hänellä ei ole realisoitavaa omaisuutta, maksuvelvollisuus on mahdollista poistaa kokonaan velkajärjestelyn avulla. (Bräysy 2013: 70.)

Velallisen tulee noudattaa vahvistettua maksuohjelmaa. Mikäli velallinen laiminlyö maksuohjelman mukaiset saatavan maksut, velkoja voi vaatia saatavan täytäntöönpanoa ulosottokaaren mukaisesti. Saatavan täytäntöönpanoa on mahdollista vaatia kolmen kuukauden päästä saatavan laiminlyönnistä ja saatava on edelleen maksamatta. (Eduskunta 1993.)

23.3. Maksuohjelman raukeaminen

Velallinen tai velkoja voi vaatia maksuohjelman raukeamista. Velkojalla on oikeus vaatia maksua saatavasta niiden ehtojen mukaan, joita olisi tullut noudattaa ilman velkajärjestelyä. Raukeamisen syynä voi olla velallisen maksuohjelman laiminlyönti ilman hyväksyttävää syytä, velallisen konkurssi, uudet seikat maksuohjelman vahvistamisen jälkeen, joilla on olennainen vaikutus maksuohjelman toteuttamiseen tai

velallisen myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönti. Myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyöntinä pidetään, esimerkiksi velallisen uudelleen velkaantumista ilman asianmukaista perustetta. (Eduskunta 1993; Bräysy 2013: 70–71.)

23.4. Lisäsuoritus

Tuomioistuin voi vaatia raukeamisen sijasta velalliselta lisäsuoritusta viivästyskorkoineen, mikäli maksuohjelman raukeamista pidetään kohtuuttomana ottaen huomioon velkojalle maksettava kertymä maksuohjelman mukaisesti, lisäsuorituksen määrä, maksuohjelman laiminlyönnin syy tai muut olosuhteet. (Eduskunta 1993.)

23.4. Maksuohjelman muutos

Maksuohjelmaa voidaan muuttaa velallisen tai velkojan hakemuksesta. Muutoksen hyväksyttävinä syinä voidaan pitää velallisen olosuhteiden merkittävää muutosta tai uusia seikkoja velkajärjestelyn vahvistamisen jälkeen, joilla on vaikutusta velallisen maksukykyyn tai velkajärjestelyn toteuttamiseen. (Eduskunta 1993.)

23.5. Maksuohjelman kesto

Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 5 luvun 30 §:n mukaan maksuohjelma tehdään tavallisesti kolmeksi vuodeksi, mutta tarvittaessa kesto voi olla pidempikin riippuen, muun muassa saatavien laadusta ja siitä, onko velkajärjestely hyväksytty normaalin käytännön mukaisesti vai esteistä huolimatta.

24. HYVÄ PERINTÄTAPA

24.1. Ammattieettiset periaatteet

Perinnässä tulee noudattaa lainsäädännön lisäksi hyvää perintätapaa, joka on ammattieettinen periaate ja tapaoikeutta. Ohjeiden ja periaatteiden noudattamista edellytetään kaikilta perintää harjoittavilta luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä, vaikka lainsäädäntöön ei ole erikseen kirjattu ammattieettisiä periaatteita. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.)

Ammattimaisessa ja asianmukaisessa perinnässä tulee aina huomioida paitsi velkojan tai toimeksisaajan edut myös velallisen oikeudet. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on julkaissut kuluttaja-asiamiehen laatimat ohjeet hyvän perintätavan toteuttamisesta kuluttajasaatavien perinnässä. Ohjeet antavat myös elinkeinonharjoittajille ja julkisyhteisöille käytännönläheisiä neuvoja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Ohjeet toimivat lainsäädännön apuna ja täydennyksenä perintätoiminnassa. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.)

Hyvään perintätapaan kuuluu, että perinnän aloittamiselle on olemassa oikeudellisia perusteita (Willman 1999: 37). Maksukehotus tai perintäkirje ei pelkästään riitä saatavan perimiseksi. Saatavan perimisen on perustuttava aiempaan velkasuhteeseen, velvoitteeseen tai sopimukseen, joka tulee yksilöidä perinnässä. Velalliselle kuuluu antaa asianmukaiset, oikeat ja riittävät tiedot eräänntyneestä saatavasta, saatavan velkojasta sekä mahdollisesta toimeksisaajasta. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.)

Velalliselle on varattava kohtuullinen aika korjata maksun laiminlyönti ja esittää saatavaa koskeva huomautus. Kohtuullisena aikana pidetään 14 päivää. (Willman 1999: 73.) Perintä on kuitenkin syytä aloittaa mahdollisimman pian saatavan eräännyttyä ja velallisen määräajan kuluessa umpeen.

Perinnän tulee olla sujuvaa, asiallista, hienotunteista, viivytyksetöntä ja tehokasta, jossa

kunnioitetaan velallisen yksityisyyttä. Perintää tulee suorittaa arkisin päiväsaikaan. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014.) Hallituksen esityksen (HE 199/1996) 4 §:n perusteluissa mainitaan, että perintää ei pidä tehdä sunnuntaina tai juhlapyhinä eikä klo 7.00–20.00 välisenä aikana arkisin.

Ensisijainen tavoite hyvän perintätavan noudattamisessa on sovintoratkaisu yhdessä velallisen kanssa. Sovinto on aina molempien osapuolten etu ja intressi. Velkojan tavoitteena on asiakassuhteen jatkuvuus, joka voi vaarantua siirryttäessä oikeudelliseen perintään. Velallinen voi välttyä, esimerkiksi maksuhäiriömerkinnältä suorittamalla saatavan vapaaehtoisesti. Velkojan on pyrittävä rohkaisemaan velallista suorittamaan erääntynyt saatava. (Willman 1999: 79.)

24.2. Toiminta vastoin ammattieettisiä periaatteita

Hyvän perintätavan vastaista on toimia vastoin ammattieettisiä periaatteita tai noudattaa perinnässä velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Hyvän perintätavan vastaista on antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seurauksista tai muista velalliselle merkityksellisistä seikoista, aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai aiheettomia kuluja tai haittaa tai vaarantaa velallisen yksityisyyden suoja. Velallisen painostus, uhkailu tai myynninedistäminen perinnän yhteydessä on myös kiellettyä. Mikäli perintää suoritetaan iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä, voidaan katsoa, että perinnästä aiheutuu velalliselle kohtuutonta haittaa. (Bräysy 2013: 20–21.)

Perintä on henkilökohtainen asia ja hyvän tavan vastaista on saattaa velallisen perintää koskeva asia ulkopuolisen tietoon. Perinnästä ei ole syytä informoida, esimerkiksi velallisen lähipiiriä tai työnantajaa. Perintää ei saa aiheettomasti pitkittää tai viivyttää eikä perintää tulisi aloittaa enää vuosien päästä siitä, kun saatava on erääntynyt. (Bräysy 2013: 21.)

24.3. Perinnästä aiheutuneet kulut

Perintäkulut kohdistuvat velalliseen, jonka velvollisuus on maksaa perinnästä aiheutuneet kohtuulliset kulut. Kohtuullisuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota saatavan

suuruuteen, suoritettuun työmäärään, perinnän tarkoituksenmukaiseen suoritustapaan sekä muihin seikkoihin (Lindström 2011: 226).

Kulut ovat korvausta velkojalle aiheutetusta vahingosta. Maksuvelvollisuus perustuu saatavien perinnästä annettuun lakiin. Velallisen velvollisuuteen maksaa eräänntyneestä saatavasta aiheutuneet kulut eivät riipu siitä, onko saatava siirretty asiamiehen perittäväksi vai periikö velkoja itse saatavaa velalliselta (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014). Velallisen velvollisuus ei ole maksaa perinnästä aiheutuvia kuluja silloin, kun velkoja on toiminut vastoin lainsäädäntöä tai hyvää perintätapaa.

25. PERINTÄTOIMINNAN LUVANVARAISUUS

25.1. Toimilupa

Ammattimainen perintä muuttui luvanvaraiseksi toiminnaksi vuonna 1999 (Mäki 2006: 6). Perintätoiminnalla tarkoitetaan toisen lukuun suoritettavaa perintää tai omien saatavien perintää, jossa on tarkoituksena velallisen vapaaehtoinen maksusuoritus. Toimintaa sääntelee laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta (519/1999). Perinnän harjoittaminen edellyttää aluehallintoviraston myöntämää toimilupaa. Toimiluvan tarvitsevat kaikki perintätoimeksiantoja hoitavat luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt. (Eduskunta 1999; Lindström 2011: 258–259.)

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta ei edellytä toimilupaa tuomioistuimilta, joissa käsitellään perintäoikeudenkäyntejä tai julkisyhteisöiltä, kuten valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan suorittaessa perintätoimintaa. Toimilupaa eivät myöskään tarvitse rahoitusmarkkinoilla toimivat laitokset, yhteisöt, säätiöt tai muut yritykset, joita valvoo Rahoitustarkastus. (Eduskunta 1999.)

Ilman toimilupaa voivat toimia yritykset, jotka kuuluvat samaan konserniin perintätoimintaa harjoittavan yrityksen kanssa. Toisin sanoen toimeksisaaja ei ole perintätoimintaa päätoimialanaan harjoittava, mutta kuuluu kuitenkin samaan konserniin perintätoimintaa harjoittavan kanssa. Velkojan itse suorittaessaan saatavien perintää, satunnaiseen tai kertaluonteiseen perintään, asianajajan tai hänen apulaisensa suorittamaan perintään, kuolinpesän osakkaan tai pesänselvittäjän toimittamaan kuolinpesän saatavien perintään tai konkurssipesänhoitajan toimittamaan konkurssipesän saatavien perintään ei vaadita toimilupaa. (Eduskunta 1999.)

25.2. Toimiluvan edellytykset

Toimiluvan myöntämisen edellytykset perustuvat pääosin lainsäädäntöön. Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta määrittelee toimilupaan liittyviä seikkoja. Lain 2 §:n mukaan hakijalla on oltava oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa ja hänen on oltava

luotettava, vakavarainen ja toimialalle sopiva henkilö. Elinkeinoharjoittajan tulee nimetä perinnästä vastaava henkilö, joka vastaa perinnän ammattimaisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Laki elinkeinoharjoittamisen oikeudesta (122/1999) säätelee elinkeinovapautta. Lain 1 §:ssä määritellään elinkeinotoimintaan oikeutetut, joita ovat luonnollinen henkilö Euroopan talousalueella, suomalainen yhteisö ja säätiö sekä ulkomainen yhteisö tai säätiö, joka on rekisteröinyt sivuliikkeen Suomessa. Yhteisö tai säätiö tulee olla perustettu jonnekin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Luotettavuuden kriteereinä pidetään ammattitaitoa, osaamista ja kykyä hoitaa perintään liittyviä asioita huolellisesti ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti. Myös perinnästä vastaavan henkilön on täytettävä ammatilliset vaatimukset, joita ovat hyvä lainsäädännön tuntemus sekä ammatillinen kokemus perinnästä. Henkilön tulee hallita itseään ja omaisuuttaan. Tällä tarkoitetaan sitä, että henkilö ei ole konkurssissa tai julistettuna vajaavaltaiseksi. (Willman 1999: 214–223.)

Vastaavan henkilön koulutusvaatimus on kuitenkin joustava eikä, esimerkiksi alhainen koulutustaso tai koulutuksen puutteellisuus muodostu esteeksi luvan saannille. Vakavaraisuudessa kiinnitetään huomiota taloudellisiin tunnuslukuihin, kuten tilinpäätösasiakirjoihin ja maksukäyttäytymiseen. (Willman 1999: 214–223.) Mikäli hakija on laiminlyönyt joitakin maksuja tai hakijalla on merkintä luottotiedoissa, häntä ei pidetä vakavaraisena.

Soveltuvuutta arvioitaessa huomio kiinnittyy seesteiseen elämäntyyliin. Hakijalla ei saa olla vankeusrangaistuksia viimeisen viiden vuoden aikana tai sakkorangaistuksia viimeisen kolmen vuoden aikana. Aluehallintovirasto arvioi aina viime kädessä, täytyvätkö kriteerit ja hakijan kelpoisuuden harjoittaa perintätoimintaa. (Lindström 2011: 259–260.)

25.3. Toimilupahakemuksen sisältö

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 6 §:n mukaan toimilupahakemuksessa on oltava hakijan tiedot: nimi, asuinpaikka sekä perinnästä vastaavan henkilön nimi, toiminimi ja kotipaikka, mikäli kyse on yhteisömuodossa harjoitettavasta toiminnasta. Mikäli hakija harjoittaa toimintaa usealla eri paikkakunnalla, kaikki toimipaikkojen sijaintikunnat tulee mainita hakemuksessa (Lindström 2011: 261).

Aluehallintovirasto hankkii kaupparekisteriotteen ja selvittää perintätoiminnasta vastaavan henkilön sekä hakijan, mikäli kyseessä on luonnollinen henkilö oikeustoimikelpoisuuden ja sen onko ko. henkilöitä asetettu konkurssiin. Hakijan tulee pyytää verojäämätodistus verovirastosta, josta ilmenee, että hakijalla ei ole maksamattomia verovelkoja. Lisäksi tilintarkastajalta tulee pyytää tilinpäätösasiakirjat edelliseltä tilikaudelta. Mikäli kyseessä on uusi yritys ja edellinen tilikausi ei ole päättynyt, tilinpäätösasiakirjoja ei tarvita. Hakijan tilintarkastajan on oltava KHT- tai HTM-tilintarkastaja tai KHT- tai HTM-tilintarkastusyhteisö. (Aluehallintovirasto 2013.)

Hakijan tulee antaa selvitys perintätoiminnasta vastaavan henkilön ammattitaidosta ja henkilön suostumus tehtävään. Ammattitaito osoitetaan tutkintotodistuksella sekä perintäalan työtodistuksilla. Hakijan tulee osoittaa yrityksen ja omien varojen pito erillään. Tämä voidaan osoittaa, pankkitiliselvityksillä, jossa asiakasvarat säilytetään erillisellä tilillä hakijan omista varoista. Hakijan on varmistuttava siitä, että tiedot toimeksiantajasta ja velallisesta pysyvät salassa henkilötietojen suojaamiseksi. Tämä voidaan näyttää, esimerkiksi teknisellä turvajärjestelyllä, jolloin tietoja pääsevät katsomaan ja käsittelemään vain henkilöt, joilla on siihen oikeus. (Lindström 2011: 261–262.)

25.4. Toimiluvan voimassaoloaika

Myönnetty toimilupa on voimassa enintään viisi vuotta. Toimilupa tulee uusii määräajoin. Hakija voi hakea uutta lupaa viimeistään kaksi kuukautta ennen vanhan päättymistä ja tällöin hän saa jatkaa toimintaansa siihen saakka, kunnes uusi lupa on hyväksytty tai hylätty. (Eduskunta 1999.)

25.5. Toimiluvan valvonta

Aluehallintovirasto valvoo yhdessä kuluttaja-asiamiehen kanssa toimiluvan haltijoita. Toimiluvan haltijan on ilmoitettava aluehallintoviranomaiselle perintätoiminnasta vastaan henkilön vaihtumisesta. Haltijan on myös toimitettava aluehallintovirastolle tilinpäätösasiakirjojen jäljennökset kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. (Eduskunta 1999.)

Aluehallintoviraston on kiellettävä ilman toimilupaa harjoitettava perintätoiminta. Aluehallintovirasto voi myös peruuttaa toimiluvan, mikäli haltija ei täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, haltija ei ole korjannut puutteita määrättyssä ajassa tai perintätoiminnasta vastaava henkilö on laiminlyönyt velvollisuutensa. Haltijalle voidaan antaa kuitenkin kirjallinen varoitus, mikäli peruuttaminen on olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Lisäksi aluehallintovirasto voi tehostaa valvontatoimenpiteitään, kuten kieltoa uhkasakolla. Uhkasakko voidaan määrätä, mikäli sen ei katsota olevan erityisestä syystä tarpeetonta. Uhkasakon velvoittaa maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. (Eduskunta 1999.)

26. PERINTÄ TOIMIALANA

26.1. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry on aatteellinen voittoa tai taloudellista etua tavoittelematon yhdistys, joka toimii perintää harjoittavien yritysten edunvalvojana (Mäki: 2006: 6). Liitto on perustettu 14.5.1981. Perustuksen taustalla vaikuttavat alan suurimmat yritykset ja jäsenistö koostuu perintäalan yrityksistä joista tunnetuimmat, kuten Intrum Justitia Oy, Lindorff Oy, OK Perintä Oy ja Svea Perintä Oy ovat liiton jäseniä. (Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry 2014.) Suomessa toimii tällä hetkellä 127 luvan saanutta yritystä, jotka ainakin osittain harjoittavat perintää (Aluehallintovirasto 2014).

Liitto antaa neuvontaa ja ohjeistusta lainsäädännön tulkintaan hyvän perintätavan mukaisesti. Liitto myös seuraa lainsäädännön kehitystä ja osallistuu keskeisiin perintään liittyviin keskusteluihin lakiehdotuksista ja lainsäädäntöhankkeista. Liitolla ei ole henkilökuntaa, liiton hallituksen jäsenet hoitavat tehtäviään oman toimensa ohella. Hallituksen puheenjohtajana toimii Jyrki Lindström. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi hallituksessa toimii neljä jäsentä ja viisi varajäsentä. (Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry 2014.)

26.2. OK Perintä Oy

OK Perintä Oy on Suomen kolmanneksi suurin perintäpalveluja tarjoava yritys. Yritys kuuluu norjalaiseen B2Holding – konserniin. (OK Perintä 2014: 3, 7.) OK Perintä tarjoaa taloushallinnonpalveluita, perintäpalveluita sekä lakimiespalveluita. Taloushallinnonpalveluihin kuuluvat yrityksen laskutukseen ja reskontraan liittyvät palvelut sekä erilaiset valvontapalvelut, kuten luottotietopalvelu. Perintäpalveluihin puolestaan kuuluvat vapaaehtoinen ja oikeudellinen perintä, jälkiperintä, laskun muistutuspalvelu, saatavan osto sekä irtaimen tavaran takaisinotto palvelu. Lakimiespalveluihin kuuluu riitaisten saatavien perintä oikeusteitse sekä asiakasyritysten neuvonta perintäjuridiikkaa koskien. (OK Perintä.)

Asiakaskunta koostuu sekä yrityksistä että yksityisistä henkilöistä, jotka ostavat yrityksen palveluita. Asiakkaina ovat sekä suuret että pienet yritykset. Erityisesti suuret yritykset myyvät saatavakantojaan perintään, jolloin OK Perintä ostaa saatavia asiakasyritykseltä. Pienemmät pk-yritykset siirtävät yksittäisiä saataviaan perintään ja yksityiset henkilöt siirtävät, esimerkiksi vuokrasaatavansa perintään. (Lingonblad 2014.)

OK Perintä Oy on perustettu vuonna 1991 ja toimii neljällä eri paikkakunnalla. Toimipisteet sijaitsevat Vaasassa, Tampereella, Turussa ja Helsingissä. Yrityksellä on myös tytäryhtiö OK Incure OÜ Virossa. Yrityksen toimitusjohtajana toimii Juhani Ollila ja yrityksen palveluksessa työskentelee 162 henkilöä. (OK Perintä.) B2Holding -konsernilla on toimintaa Suomen lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Virossa Liettuassa, Kroatiaassa ja Puolassa. Konsernin toimitusjohtajana työskentelee Olav Dalen Zahl. Konsernilla on henkilökuntaa yli 1 000 henkilöä. (OK Perintä 2014: 7.)

OK Perintä Oy:n liikevaihto on 42,6 miljoonaa euroa, josta liikevoiton osuus on 5,1 miljoonaa euroa vuonna 2013. (OK Perintä.) Sijoitetun pääoman tuotto on noin 34 % ja omavaraisuusaste noin 36 % (Pietarila 2014: B 16).

OK Perintä Oy:n arvoihin kuuluvat vastuullisuus, ahkeruus, rehellisyys ja työssä viihtyminen. Arvot kuuluvat keskeisenä osana liiketoimintaan ja henkilökunta on myös sitoutunut työskentelemään arvojen mukaisesti. Asiakaslähtöisyys ja jatkuva kehittyminen näkyvät, muun muassa palveluissa ja niiden toteuttamisessa. Palvelut räätälöidään yksilöidysti, asiakaskohtaisesti ja hienotunteisesti, jossa tavoitteena on löytää molempia osapuolia tyydyttävä ratkaisu. (OK Perintä.)

27. PERINTÄ RUOTSISSA

27.1. Eroavuudet perintäprosessissa

Perintä on myös Ruotsissa luvanvaraista toimintaa (Lindström 2011: 211). Perintä on huomattavasti yksinkertaisempaa ja edullisempaa kuin Suomessa. Perintälakiin otettu uusi pykälä velallisen oikeudesta keskeyttää perintä muistuttaa osittain naapurimaamme lainsäädäntöä. Ruotsissa on käytössä ns. maksamismääräysmenettely (betalningsföreläggande), jota käytetään riidattomien saatavien perinnässä. Menettelyssä velkoja saa siirtää saatavan suoraan ulosottoviranomaiselle eikä saatavaa tarvitse vahvistaa tuomioistuimessa, mikäli velallinen ei kiistä eräänntyttä saatavaa. (Bärlund, Nybergh & Petrell (2013: 245–256.)

Mikäli velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa, velkoja voi siirtää asian käräjäoikeuden ratkaistavaksi samalla tavalla kuin Suomessa. Ennen oikeudellista perintää velalliselle lähetetään kaksi kirjallista ilmoitusta, joita ovat perintävaroitus ja maksuvaatimus. (Bärlund, Nybergh & Petrell 2013: 245–256.)

Kulujen suhteen Suomen lainsäädäntö on velallista kohtaan myönteisempi kuin Ruotsin lainsäädäntö. Suomessa perintäyhtiöt saavat periä velalliselta ainoastaan perinnästä aiheutuneet todelliset kulut. Ruotsissa sitä vastoin, perintäyhtiöt saavat periä velalliselta suoraan omissa nimissä perintäkuluja (Hänninen 2013). Perintäkulut ovat kuitenkin pienemmät Ruotsissa kuin Suomessa. Maksumuistutuksesta saa periä enintään 50 kruunua (noin 5,50 euroa) ja maksuvaatimuksesta enintään 160 kruunua (noin 18 euroa). Enimmäismäärät on mahdollista ylittää erityisestä syystä (Oikeusministeriö 2011: 34).

28. LAKIMUUTOKSEN VAIKUTUKSET OK PERINTÄ OY:SSÄ

28.1. Toimintatapojen uudistus

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry:n hallituksen puheenjohtaja Jyrki Lindström toteaa Kauppalehden haastattelussa 13.12.2012, että perintä on hyvin työvoimavaltainen ala. Ala työllistää noin 2 000 henkeä. Uuden lain myötä perintäkulujen leikkaukset saavat aikaan sen, että velallisen maksamat kulut putoavat jopa 70 % ja kokonaiskuluvaikutus toimialalle on suuri. (Bhose 2012: 4.) Muutos osattiin ennakoida myös OK Perinnässä ja yrityksen oli käynnistettävä yt-neuvottelut keväällä 2013 (Lingonblad 2014; OK Perintä Oy 2014).

Yrityksen oli muutettava työn toimintatapoja, koska tekniset automaatiotoiminnot tulevat korvaamaan osan aiemmin tehdyistä töistä. Vanhoista käytännöistä oli luovuttava niiden kannattamattomuuden vuoksi. Osastoja vähennettiin ja työntekijöiden työnkuvaa laajennettiin. (OK Perintä Oy 2014.) Esimerkkinä uusista työtavoista voidaan mainita asiakasanalyysityökalu, joka kehitettiin lakimuutoksen myötä. Työkalun avulla pyritään löytämään asiakkaalle sopivimmat palvelut ilman turhia kustannuksia. (Lahti 2014: 3.)

Töiden uudelleen organisoinnilla irtisanomisissa päästiin alle kymmeneen henkilöön. Tärkeäksi tekijäksi nousi avoin keskustelu ja tiivis vuoropuhelu työntekijöiden kanssa. Työntekijät saivat osallistua työnkuvien muuttamiseen, joka koettiin erittäin tärkeäksi ja hedelmälliseksi vaikeassa tilanteessa, kertoo HRD-päällikkö Jukka-Pekka Janhunen OK Today -asiakaslehden haastattelussa. (OK Perintä 2014.)

28.2. Perintätoimeksiantojen määrä

OK Perintä Oy sai vuonna 2013 noin 280 000 perintätoimeksiantoa ja vuonna 2014 toimeksiantoja on tullut noin 200 000 kappaletta. Toimeksiantojen määrä on vähentynyt noin 28,5 % vuoteen 2013 verrattuna. Lakimuutoksesta huolimatta muutos ei ole kuitenkaan merkittävä. Perintätoimeksiantoja tulee keskimäärin noin 10 000 kappaletta ja saatavakantojen ostoja noin 5 000 kappaletta kuukaudessa. (Lingonblad 2014.)

Lingonblad kuitenkin toteaa, että yritykset harkitsevat nyt tarkkaan, kannattaako heidän siirtää saatavaansa perintään. Hän jatkaa, että pienempiä saatavia ei välttämättä lähdetä perimään. Syynä ovat perintäkulut, kulujen porrastus ja kulujen enimmäismäärät. Sen sijaan yrityksen koko tai yrityksen juridinen muoto eivät kuitenkaan vaikuta toimeksiantojen määrään. Lisäksi yksityiset henkilöt siirtävät myös halutessaan saatavansa perintään. (Lingonblad 2014.)

Lakimuutoksen lisäksi yritysten aktiivisuudessa siirtää saatava perintään voidaan nähdä myös pohjalainen kulttuuri, johon kuuluu vahva luottamus sopimusosapuolta kohtaan. Sopimuskumppanin sanaan luotetaan eikä yritys siirrä saatavaa aktiivisesti perintään muuta kuin ”pakkotilanteessa”, jossa kaikki keinot on jo käytetty.

28.3. Perintäkeinot

OK Perintä lähettää velalliselle yhden maksumuistutuksen ja kaksi maksuvaatimusta perintälain mukaisesti. Kirjeperinnän lisäksi yritys voi ottaa yhteyttä asiakkaaseen puhelimitse tai sähköisesti keskustellakseen erääntyneen saatavan maksusta. Puhelimitse tavoitetaan kuitenkin heikoiten asiakkaita. (Lingonblad 2014.)

Lingonblad kertoo, että alle 20 % yhteydenotoista tavoitetaan puhelimitse. Syynä voidaan pitää ainakin osittain sitä, että asiakkaat tietävät yhteydenoton tarkoituksen ja eivät halua vastata puhelimeen. Lisäksi asiakkaan tilanne saattaa olla sellainen, että useampi perintäyhtiö tai velkoja yrittää tavoitella asiakasta puhelimitse. Asiakas puolestaan saattaa lähestyä yritystä chatin kautta, jossa asiakas voi esittää kysymyksiä. (Lingonblad 2014.)

Asiakkaan yhteydenotot sähköisissä viestimissä tai keskustelu puhelimesta on pääosin asiallista. Asiakkaat ymmärtävät, mistä on kysymys. Poikkeuksia kuitenkin aina löytyy, Lingonblad sanoo. OK Perinnän henkilökunta neuvoo ja antaa perintää koskevaa tietoa asiakkaalle sekä pyrkii edesauttamaan asiakkaan maksamista yhteydenotoissa. (Lingonblad 2014.)

Yrityksen toimintatapaan kuuluu, että asiakkaan kanssa pyritään keskustelemaan rakentavasti ja tavoitteena on aina saada asiakas maksamaan erääntynyt saatava. Perintälain 4 §:n uudella säännöksellä, joka velvoittaa velkojan suhtautumaan vastuullisesti maksujärjestelyihin, ei ole siten ollut vaikutusta OK Perinnän työskentelytapaan. Jo ennen lakimuutosta, yritys on suhtautunut vastuullisesti velallisen maksujärjestelyihin. (OK Perintä 2014.) Vastuullinen suhtautuminen voidaan nähdä myös kuuluvan hyvän perintätavan ohjeisiin ja hyvän perinnän toteuttamiseen, sillä sekä vapaaehtoisena että oikeudellisen perinnän tarkoitus on saada aikaan sovinto.

28.4. Saatavan suuruus

Saatavan suuruudella on merkitystä perinnän aloittamisessa. Aikaisemmin yritykset saattoivat periä melko pieniäkin saatavia, mutta uuden lain myötä perintään siirretään suurempia saatavia. Tyypillinen perintätoimeksianto on suuruudeltaan noin 100–200 euroa. Saatavan suuruus kuitenkin vaihtelee. (Lingonblad 2014.)

Perintään ei haluta enää siirtää pieniä saatavia, koska velkojat laskevat jo saatavan siirron vaiheessa, mitä kuluja perinnästä saattaa vielä aiheutua, kun saatava saatetaan joutua siirtämään oikeudelliseen perintään. Perintäkuluilla ja niiden enimmäismäärillä onkin vaikutusta siihen, siirretäänkö saatava perintään vai ei.

Lakimuutos ja taloudellinen taantuma ovat vaikuttaneet siihen, että OK Perinnän on pohdittava palveluitaan ja niiden käyttöä, jolloin myös saatavan suuruudella on vaikutusta perintätoimien tehostamiseen organisaatiossa, perintäkeinojen käyttöön ja perinnän kannattavuuteen. OK Perintä Oy:n on täytynyt perintäkulujen enimmäismäärän vuoksi myös tarkastaa omaa hinnoitteluaan asiakkaiden kanssa. (Lingonblad 2014.)

28.5. Velallisen keskeytyspyyntö

Velalliset eivät ole juurikaan käyttäneet oikeuttaan keskeyttää perintä ja pyytää saatavan siirtoa oikeudelliseen perintään. Syynä voidaan pitää ennen kaikkea asiakkaiden epä tietoisuutta siitä, mitä keskeytyspyyntö tarkoittaa ja mitä se käytännössä merkitsee velalliselle. Lingonblad kertoo, että asiakaskeskusteluissa keskeytyspyyntö on herättänyt

kysymyksiä siitä, voiko perinnän ikään kuin lopettaa, jos kiistää eräänntyneen maksun. Tämä osoittaa, että epäselvyyksiä lain ymmärtämisen suhteen on eivätkä velalliset ymmärrä lakimuutoksen merkitystä.

Velalliset kuitenkin tietävät, mitä seurauksia syntyy, kun velka siirretään oikeudelliseen perintään ja valtaosa haluaakin hoitaa velkansa vapaaehtoisin toimin. Lingonblad kertoo, että yhteydenotoissa suurin osa velallisista suhtautuu perintään vakavasti ja heillä on halu hoitaa asiansa kuntoon. Keskeytyspyyntö palvelee enemmän niitä, joilla on jo useita eri saatavia ja saatavat ovat siirtyneet tai ovat siirtymässä oikeudelliseen perintään, Lingonblad toteaa.

28.6. Vapaaehtoinen ja oikeudellinen perintä

OK Perinnän asiakasyritykset ovat tietoisia uuden lakimuutoksen asettamasta rajoituksesta maksuvaatimusten suhteen. Suuremman saatavan ollessa kyseessä, saatava siirretään oikeudelliseen perintään kahden maksuvaatimuksen jälkeen. Mikäli kyseessä on pieni saatava noin alle 100 euroa, yritys ei välttämättä siirrä saatavaa oikeudelliseen perintään ja saatava jää tällöin perimättä. (Lingonblad 2014.)

OK Perintä Oy käsittelee vuodessa noin 200 000 perintätoimeksiantoa, joista noin 45 000 kappaletta siirtyy oikeudelliseen perintään. Vapaaehtoisen perinnän avulla saadaan perityksi noin 77,5 % saatavista ja noin 22,5 % peritään oikeudellisen perinnän avulla. (Lingonblad 2014.)

Valtaosa noin 98–99 % toimeksiannoista, jotka siirtyvät oikeudelliseen perintään ratkaistaan yksipuolisella tuomiolla kirjallisen aineiston avulla. Mikäli kyseessä on riitai- tai rikosasia, asia käsitellään pääkäsittelyssä, josta annetaan tuomio tai yksipuolinen tuomio. (Lingonblad 2014.)

28.7. Muutoksenhaut alimman oikeusasteen päätöksiin

Alimman oikeusasteen päätöksistä ei juurikaan valiteta hovioikeuteen. Lingonblad ei tunne yhtään tapausta työhistoriansa aikana, jossa käräjäoikeuden päätöksestä olisi

valitettu hovioikeuteen. Muutoksia ei tavallisesti haeta käräjäoikeuden ratkaisun jälkeen. Mikäli kuitenkin muutosta haetaan, valitukset koskevat lähinnä perintäkuluja.

Tuorein ennakkotapaus, joka koskee perintäkuluja ja uuden kulupolitiikan soveltamista on Itä-Suomen HO (903/2013). Itä-Suomen hovioikeus on hylännyt kantajan vaatimuksen, jonka mukaan vastaajan on maksettava kantajan vaatimuksen mukaisesti A Oy:lle vaaditut 80 euron perintäkulut. Vaaditut perintäkulut perustuvat kahteen maksuvaatimukseen ja maksusuunnitelman purkuun. Saatavan suuruus on 946,67 euroa.

Ensimmäinen maksuvaatimus on lähetetty 12.2.2013, josta on peritty kuluja 45 euroa. Toinen vaatimus on lähetetty 10.4.2013, josta on puolestaan peritty 25 euroa. Maksusuunnitelma on purettu 10.4.2013, josta kuluja on peritty 10 euroa. Perusteluissaan hovioikeus on todennut, että toisesta maksuvaatimuksesta saa periä kuluja enintään puolet uuden perintälain 10 a §:n 1 momentin enimmäiskulumäärän mukaisesti.

Hallituksen esityksen (HE 57/2012 s. 42) mukaan uutta lakia sovelletaan perintään välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Tällöin ko. saatavasta saa periä enintään 24 euroa perintäkuluja, josta puolet on 12 euroa. Hovioikeus on pysynyt käräjäoikeuden päätöksessä, jossa vastaajan maksettavaksi on hyväksytty 67 euroa, käsittäen kaksi maksuvaatimusta ja maksusuunnitelman purun.

Toinen tapaus koskee myös perintäkuluja. Helsingin hovioikeus (2357/2012) on tuominnut vastaaja A:n maksamaan kantajalle Lindorff Oy:lle maksumuistutuskuluja käräjäoikeuden tuomitseman 5 euron sijasta 10 euroa ja maksuvaatimuskuluja käräjäoikeuden tuomitseman 36 euron asemasta 56 euroa, joista viimeksi mainitulle korvaukselle on maksettava vaadittua viivästyskorkoa. Saatavan suuruus on 212,10 euroa koostuen kuudesta saatavasta, joista kolme ovat suuruudeltaan 14,90 euroa ja kolme 55,80 euroa. Pienemmät saatavat ovat erääntyneet 20.5.2011 ja suuremmat 21.5.2011. Kaikkien saatavien peruste on ollut sama.

Kantaja on vaatinut vastaajan korvattavaksi perintäkuluista 190 euroa, vedoten velallisen kokonaiskuluvastuuseen, joka on 190 euroa saatavan ollessa 250 euroa tai vähemmän.

Kyse on ollut useamman saatavan perinnästä ja niiden aiheuttamista toimenpiteistä. Saatavia ei ole yhdistetty, koska kantaja on kertonut saaneensa saatavia perittäväksi useina eri toimeksiantoina. Lisäksi kantaja on viitannut oikeuskirjallisuuteen. Jyrki Lindström kirjoittaa teoksessaan Luotonvalvonta ja saatavien perintä (3. uudistettu painos 2011, s. 233), että saatavia ei tarvitse yhdistää, mikäli saatavat eräänntyvät eri ajankohtina.

Hovioikeus on hylännyt kantajan vaatimuksen suurimmaksi osaksi korvattavista perintäkuluista ja vastaajan korvattavaksi on määrätty 66 euroa. Hovioikeus on perustellut päätöstään sillä, että velkoja ja saatavien peruste on ollut sama, jonka johdosta saatavia olisi voinut yhdistää ainakin osittain. Saatavat, joilla on ollut sama eräpäivä, olisi voinut yhdistää, koska saatavat ovat syntyneet samanaikaisesti tai lähes samanaikaisesti ottaen huomioon eräpäivät. Yhtiön voidaan katsoa aiheuttaneen vastaajalle saatavien perinnästä annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tarpeettomia kuluja siltä osin kuin samana ajankohtana eräänntyneiden saatavien perintää ei ole yhdistetty.

29. JOHTOPÄÄTÖKSET

Perintälaki on ollut lain säätämisestä alkaen hyvin myötämielinen velallista kohtaan. Myötämielisyys näkyy, esimerkiksi perintäkuluissa ja niiden enimmäismäärissä, joita velalliselta saa periä. Vuodesta 2001 alkaen kuluille on asetettu rajoitteita ja perintäkulujen enimmäismäärät otettiin käyttöön vuonna 2005 (Eduskunta 2001, 2005).

Viimeisimmässä lakimuutoksessa perintäkulujen enimmäismäärät ja rajoitusten kappalemäärät ovatkin yksi merkittävimmistä muutoksista. Muutoksilla voidaan nähdä olevan vaikutusta siihen, että velallisen asema entisestään parantuu ja velkojan asema puolestaan heikkenee. Velalliselta perittävät kulut pysyvät kohtuullisina ja velkojan on siirrettävä saatava oikeudelliseen perintään, mikäli hän haluaa jatkaa perintää.

Helsingin kärjäoikeus arvioi Kauppalehden toteuttamassa haastattelussa 13.12.2012, että oikeudellinen perintä voi lisääntyä ja siten myös toimeksiantojen määrä voi väliaikaisesti nousta lakimuutoksen myötä (Bhose 2012: 4). Muutos näkyy jo käytännön työssä. OK Perinnän toimitusjohtaja Juhani Ollila sanoo, että osa heidän työstään on siirtynyt viranomaisten tehtäväksi, koska yhä useampi velka siirtyy oikeuteen (Talouselämä 2013). Lisäksi velallisen keskeytyspyyntö lisää oikeudellista perintää, vaikka velalliset eivät ole juurikaan käyttäneet keskeytyspyyntöä.

Muutos lisää luonnollisesti alimman oikeusasteen työmäärää ja herää kysymys lakimuutoksen tarkoituksenmukaisuudesta. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n hallituksen puheenjohtaja Jyrki Lindström kysyykin, tuleeko kärjäoikeuksista velkojen järjestelypaikka (Bhose 2012: 4).

Kärjäoikeudet toimivat eräänlaisina saatavien selvittelypaikkana, jossa erääntyneille saataville haetaan vahvempaa oikeutta. Käytännössä kärjäoikeuksissa käsitellään enemmän selkeitä saatavia, jotka olisi mahdollista saada perityksi vapaaehtoisin toimin. Lainsäädännön pakotteet harmittavat OK Perintää ja yritys uskoo vahvasti siihen, että oikeudellisen perinnän lisääntymisen myötä kärjäoikeudet ruuhkautuvat jatkossa perintätoimeksiantojen kasvavasta määrästä (Talouselämä 2013.)

Perintä siirtyy oikeuteen jo noin 50 päivän kuluttua alkuperäisestä eräpäivästä. Lakiuudistuksen taustalla on ollut keskeisesti se, että velallisen maksettavaksi syntyneitä kuluja karsittaisiin, mutta uudistus lisää velallisen perintäkuluja, koska oikeudellinen perintä on kalliimpaa kuin vapaaehtoinen perintä. Lindström arvioi Kauppalehden haastattelussa, että noin 900 000 tapauksista velalliset maksavat erääntyneen laskunsa vasta kolmannen tai neljännen maksuvaatimuksen jälkeen (Bhose 2012: 4). Tämä ei kuitenkaan enää ole mahdollista ja tämän myötä myös maksuhäiriömerkintöjen voidaan odottaa jatkavan kasvuaan.

Suomen Asiakastieto Oy:n mukaan maksuhäiriöisten henkilöiden lukumäärä kasvoi vuonna 2013 14 000 henkilöllä vuoteen 2012 verrattuna. Kuluttajalla on keskimäärin 16 maksuhäiriömerkintää. Maksuhäiriömerkintöjen määrät kuitenkin vaihtelevat. (Suomen Asiakastieto 2014.) Maksuhäiriömerkintöjen kappalemäärä, jota yhdellä velallisella voi olla, kertoo ainakin kuluttajien ylivelkaantumisesta ja velkaantumisen voidaan odottaa myös kasvavan oikeudellisen perinnän lisääntymisen myötä.

Velkojan näkökulmasta tilanne voidaan nähdä erittäin huolestuttavana sen vuoksi, että esimerkiksi pienet alle 100 euron saatavat voidaan jättää perimättä perintäkulojen vuoksi. OK Perinnän Petter Lingonblad sanoo, että pieniä saatavia ei peritä yhtä aktiivisesti kuin suurempia saatavia. Elinkeinonharjoittajan on pohdittava tarkkaan kulujen muodossa, kannattaako saatavaa siirtää perintään vai kirjata saatava omaksi tappiokseen. Kun tällaisia saatavia on useita, tappiot alkavat näkyä myös liiketoiminnassa, joka heikentää yrityksen kannattavuutta.

Lingonblad kuitenkin uskoo, että erilaisten maksutapojen käyttöönotto tulee lisääntymään yrittäjien keskuudessa. Lingonblad viittaa näkemyksellään Klarna-maksutapaan. (Lingonblad 2014.) Tällä hetkellä yritykset voivat ottaa käyttöön erilaisia maksutapoja, mikäli yritys myy tuotteitaan verkossa. Asiakas voi palvelun avulla valita, maksaako hän tuotteen kerralla pois vai erissä. Klarna-maksutapapalvelu varmistaa, että yritys saa saatavansa takaisin, mikäli asiakas jättää maksamatta. Klarna vastaa myös mahdollisista väärinkäytöksistä, rikoksista ja luottotappioista. (Klarna AB.)

Lisäksi myös perintää harjoittavan on pohdittava, kannattaako saatavaa ottaa perittäväksi. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten epätasa-arvo perinnässä lisääntyy, koska velallinen saattaa saada joitakin maksamatta olevia velkojaan anteeksi velkojalta, kun taas toinen velallinen maksaa velkansa eri perinnän keinoin takaisin. Tämä toki riippuu aina saatavan suuruudesta ja velkojasta sekä hänen aktiivisuudestaan perinnän suhteen.

Lakimuutosta ja sen vaikutuksia on syytä tarkastella myös velallisen maksumoraalin ja maksukäyttäytymisen näkökulmasta. Perintää ei välttämättä nähdä vakavana seurauksena maksun laiminlyönnistä, jolla on vaikutusta myös velallisen omaan henkilökohtaiseen elämään. Kun perintä on jätetty suorittamatta, velallisen käsitys omasta taloudesta ja sen hallinnasta voi muuttua kevytmielisemmäksi. Tällöin perintään ei tarvitse suhtautua vakavasti, vaikka pahimmassa tapauksessa velallisen luottotietoihin tulee merkintä, joka saattaa vaikuttaa elämän eri osa-alueilla, kuten vuokra-asunnon saannissa.

Lakimuutoksella voidaan nähdä olevan myös myönteisiä vaikutuksia erityisesti velalliselle. Kulujen enimmäismäärillä ja maksuvaatimusten sekä maksusuunnitelmien rajoituksilla kulut eivät nouse suhteellisen suuriksi erityisesti pienten saatavien perinnässä. Velallisen oikeudella keskeyttää perintä ehkäistään kulujen kasaantumista velallisen maksettavaksi, mikäli velallisella on jo ennestään saatavia perinnässä. Saatavat saadaan tällöin keskittää oikeudelliseen perintään.

Vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen perinnän kiellolla rajoitetaan velkojan toimia saatavan perinnässä myöhemmin. Saatavien epäselvyydet vähenevät, koska velallisen ei tarvitse maksaa ikään kuin varmuudeksi vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa. Lisäksi varojen kohdentamisjärjestys selkeyttää velan pääoman määrää ja velka saadaan nopeammin maksetuksi, koska perintäkulut ovat kohdentamisjärjestyksessä häntäpäässä. Kohdentamisjärjestys auttaa myös velallista kontrolloimaan saatavan maksua.

Lisäksi toimialan yritysten liiketoiminnan läpinäkyvyys korostuu ja karsii alalta pois vastuuttomasti ja häikäilemättömästi toimivia yrityksiä velkojan sekä toimeksisaajan

korvausvelvollisuuden myötä. Korvausvelvollisuus täsmentää velkojan ja toimeksisaajan velvollisuuksia velallista kohtaan ja parantaa velallisen oikeussuojaa.

Lingonblad näkee, että perintätoimeksiantojen määrät, saatavan suuruudet sekä saatavien siirrot perintään ovat jatkossakin toimialalla suurennuslasin alla. Muutaman vuoden kuluessa saatetaan siirtyä jo ”niputtamaan” saatavia, Lingonblad jatkaa. Tällöin perintäyritys ostaa saatavia, jotka saattavat koostua useista eri saatavista. (Lingonblad 2014.)

Toimiala näkee, että lakimuutos on liian ankara velkojien kannalta ja puolestaan liian löysä velallisen kannalta. Merkittävän muutoksen myötä alan työllisyys voi heiketä ja perintätoimistot saattavat jopa sulkea oviaan, vaikka perintätoimistojen bisnes on tavallisesti muutakin kuin perintää.

OK Perintä ei voi kuitenkaan vielä tässä vaiheessa sanoa, miten yritys kehittää jatkossa liiketoimintaansa ja mitkä ovat OK Perinnän tulevaisuuden näkymät. Lingonblad uskoo, että muutoksia on todennäköisesti edelleen odotettavissa. Työprosesseja täytyy organisoida ja fokusoida jatkossakin, jotta perintää voidaan suorittaa luotettavasti ja kustannustehokkaasti. (Lingonblad 2014.)

LÄHDELUETTELO

Aluehallintovirasto (2013). Perintä [online]. Saatavana <URL: <http://www.avi.fi/web/avi/perinta#.VC5VMmccQeE>>.

Aluehallintovirasto (2014). Luettelo perintätoimen luvista – Etelä-Suomen aluehallintovirasto [online]. 14.11.2014. Saatavana <URL: http://www.avi.fi/documents/10191/111919/Perintatoimistot_luettelo.pdf/6871c5f6-09ad-47ea-bbde-d689bec4d251>.

Bhose, Cilla (2012). Uusi laki ajaa perintätoimistot ahtaalle. Kauppalehti 241/2012, 4 – 5 A, 3 A – 27.)

Bräysy, Pia (2013). Perintä käytännössä. Viro: Helsingin seudun kauppakamari/Helsingin Kamari Oy. 90 s. ISBN 978-952-246-237-4.

Bärlund, Johan, Frey Nybergh & Katarina Petrell (2013). Finlands civil- och handelsrätt – En introduction. 4., painos. Helsinki. Talentum. 501 s. ISBN 978-952-14-1502-9.

Eduskunta (1734). Oikeudenkäymiskaari [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1734/17340004000?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ULOSOTTOKAARI>>.

Eduskunta (1919). Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1919/19190122>>.

Eduskunta (1993). Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930057?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=LAKI%20YKSITYISHENKIL%20VELKAJ%20JES TELYST>>.

Eduskunta (1999). Laki holhoustoimesta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990442?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Laki%20holhoustoimesta>>.

Eduskunta (1999). Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990517?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20perint%C3%A4toiminnan%20luvanvaraisuudesta>>.

Eduskunta (1999), (2005), 2013). Laki saatavien perinnästä [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990513?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20saatavien%20perinn%C3%A4st%C3%A4>>.

Eduskunta (2003). Laki velan vanhentumisesta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030728?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20velan%20vanhentumisesta>>.

Eduskunta (2006). Lakivaliokunnan mietintö 26/2006 vp – Hallituksen esitys ulosottokaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi [online]. Saatavana <URL: [http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/trip?\\${APPL}=utpvm&\\${BASE}=utpvm&\\${THWIDS}=0.39/1416500979_371014&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/trip?${APPL}=utpvm&${BASE}=utpvm&${THWIDS}=0.39/1416500979_371014&${TRIPPIFE}=PDF.pdf)>.

Eduskunta (2007). Ulosottokaari [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070705?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ULOSOTTOKAARI>>.

Eduskunta (2012). Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120661>>.

Eduskunnan lakivaliokunta (2012). Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten

sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi [online]. Saatavana <URL: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/lavm_14_2012_p.shtml>.

Hallitus (1996). Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960199>>.

Hallitus (2002). Hallituksen esitys Eduskunnalle velan vanhentumista ja julkista haastetta koskevan lainsäädännön uudistamisesta [online]. Saatavana: <URL: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020187>>.

Hallitus (2012). Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120057>>.

Helsingin hovioikeus (2012). Velkasuhteeseen perustuva saatava [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/ho/2012/helho20122357>>.

Hänninen, Jyri (2013). Helsingin Sanomat. Perintätoimistot markkinoivat vastoin lakia [online]. Saatava <URL: <http://www.hs.fi/talous/a1387605373557>>.

Itä-Suomen hovioikeus (2013). Perintäkulut [online]. Saatavana <URL: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/ho/2013/i-sho20130903>>.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (2014). Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä [online] 2/2014. Saatavana <URL: <http://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/linjaukset/aihekohtaiset-linjaukset/hyva-perintatapa-kuluttajaperinnassa-2014.pdf>>.

Klarna AB. Klarna Checkout [online]. Saatavana <URL: <https://klarna.com/fi/myy->

klarnalla>.

Koulu, Risto & Heidi Lindfors (2010) Maksukyvyttömyys – Yritys velkojana ja velallisena. CC Lakimiesliiton Kustannus. 207 s. ISBN 978-952-246-042-4.

Lahti, Ossi (2014). Virtaviivaisempaa perintää, nopeampaa kassavirtaa. OK Today [online] 2/2014. Saatavana <URL:

https://issuu.com/c2advertising/docs/ok_today_2_2014_fi_issuu/3?e=0/9559011>.

Lindström, Jyrki (2008). Luotonvalvonta ja saatavien perintä. 3., uudistettu painos. Hämeenlinna: Talentum. 539 s. ISBN 978-952-14-1360-5.

Lingonblad, Petter (2014). Haastattelu OK Perintä Oy:n Vaasan toimipisteessä 19.12.2014.

Mäki, Timo (2006). Neljännesvuosisata järjestäytyntä ammattiperintää. Luottolinkki [online] 1/2006. Saatavana <URL:

http://www.suomenperimistoimistojenliitto.fi/dokumentit/luottolinkki_01_06.pdf>.

Oikeusministeriö (2010). Riidattomien velkomusasioiden oikeudenkäyntikulut nousevat tammikuun alussa [online]. Saatavana <URL:

<http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2010/12/riidattomienvelkomusasioidenoi.html>>.

Oikeusministeriö (2011). Maksuviivästystyöryhmän mietintö [online]. 54/2011.

Saatavana <URL:

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/542011maksuviivastystyoryhmanmietinto/Files/OMML_54_2011_tyoryhman_mietinto_134_s.pdf>.

Oikeusministeriö (2013). Ulosottomaksut [online]. Saatavana <URL:

<http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ulosotto/ulosottomaksut.html>>.

Oikeusministeriö (2013). Veronpalautuksen ulosmittaus [online]. Saatavana <URL: <http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velallisenaulosotossa/veronpalautuksenulosmittaus.html>>.

Oikeusministeriö (2014). Elinkeinotulon ulosmittaus [online]. Saatavana <URL: <http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velallisenaulosotossa/elinkeinotulonulosmittaus.html>>.

Oikeusministeriö (2014). Palkan ulosmittaus [online]. Saatavana <URL: <http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>>.

Oikeusministeriö (2014). Ulosoton hakeminen [online]. Saatavana <URL: <http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velkojanaulosotossa/ulosotonhakeminen.html>>.

OK Perintä Oy (2014). Konserniin uusi puolalainen yhtiö. OK Today [online] 2/2014. Saatavana <URL: https://issuu.com/c2advertising/docs/ok_today_2_2014_fi_issuu/1?e=0/9559011>.

OK Perintä Oy. OK Perintä lukuina [online]. Saatavana <URL: https://www.okperinta.fi/fin/yritys_fin/in-brief_fin>.

OK Perintä. Yritys [online]. Saatavana <URL: https://www.okperinta.fi/fin/yritys_fin>.

Pietarila, Päivikki (2014). Perintätoimisto painaa kaasua. Kauppalehti. 202/2014, 3-28.

Rikalainen, Essi & Tero Uitto (2008). Pakkokeinot ja saatavien perintä. Ensimmäinen painos. Gummerus Kirjapaino Oy. 441 s. ISBN 978-951-685-209-9.

Suomen Asiakastieto Oy (2014). Maksuhäiriöisten kuluttajien määrä lähenee laman jälkeistä ennätystä [online]. Saatavana <URL:

http://www.asiakastieto.fi/web/fi/asiakastieto/ajankohtaista/-/asset_publisher/gxzzwXCm45vn/content/maksuhairioisten-kuluttajien-maara-lahenee-laman-jalkeista-ennatysta;jsessionid=26F88E18DACD70ECA99B5F21FFF636A1?redirect=http%3A%2F%2Fwww.asiakastieto.fi%2Fweb%2Ffi%2Fasiakastieto%2Fajankohtaista%3Bjsessionid%3D26F88E18DACD70ECA99B5F21FFF636A1%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_gxzzwXCm45vn%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-8%26p_p_col_count%3D1>.

Suomen Kuluttajaliitto ry (2010). Velkaopas [online]. Saatavana <URL: http://www.kuluttajaliitto.fi/files/1183/Velkaopas0910_.pdf>. ISBN 978-952-9787-40-1.

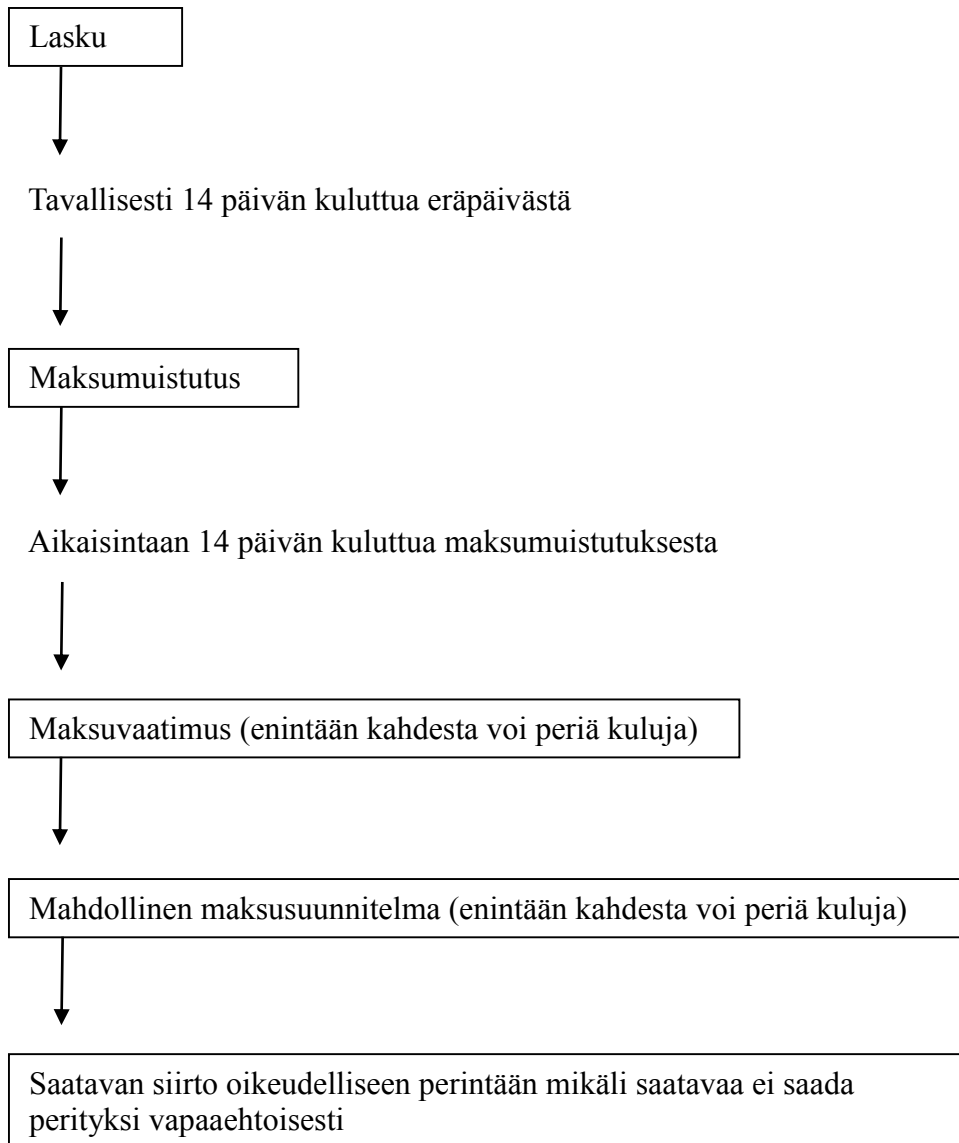
Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry. Toiminta [online]. 2.5.2014. Saatavana <URL: <http://www.suomenperimistojenliitto.fi/toiminta.html>>.

Takuu-säätiö (2014). Perintälaki uudistui [online]. Saatavana <URL: http://www.takuusaatio.fi/tietoa_veloista/velallisia-koskeva-lainsaadanto/perintalaki-uudistuu>.

Talouselämä (2013). Maksuhäiriöiden määrä kasvaa: Perintälaki syypää. Talouselämä [online]. Saatavana <URL: <http://www.talouselama.fi/uutiset/maksuhairioiden+maara+kasvaa+perintalaki+syypaa/a2212262>>.

Willman, Petri (1999). Perinnän opas. Helsinki: Oy Edita Ab. 295 s. ISBN 951-37-2988-5.

Liite 1 Vapaaehtoinen perintä

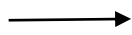

Liite 2 Oikeudellinen perintä

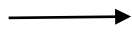
Haastehakemus (suppea tai laaja) käräjäoikeuteen

Kirjallinen valmistelu

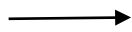
Yksipuolinen tuomio

Suullinen valmistelu

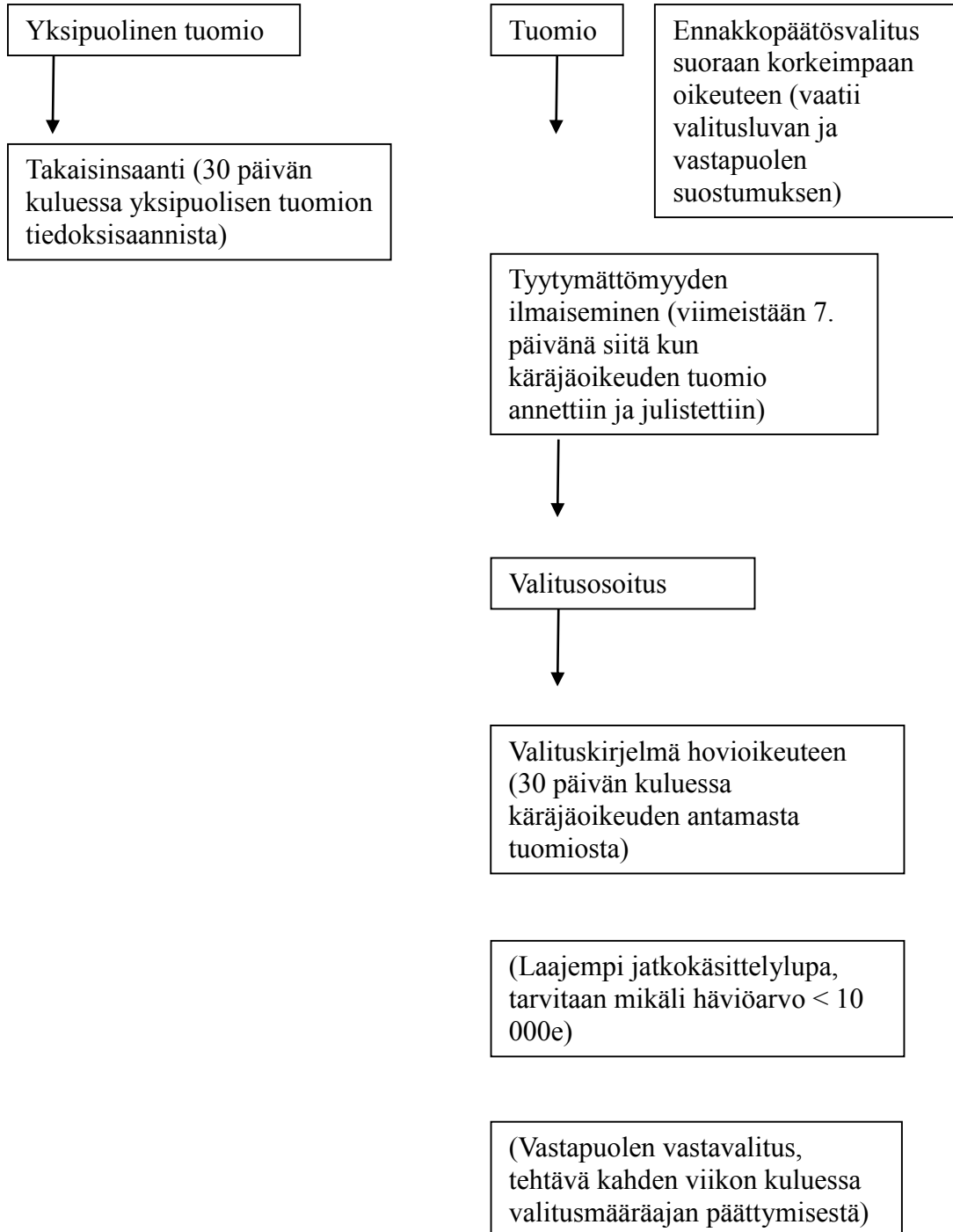
Tuomio, sovinto, osatuomio

Pääkäsittely
(alkukeskustelu,
todistelu,
loppukeskustelu)

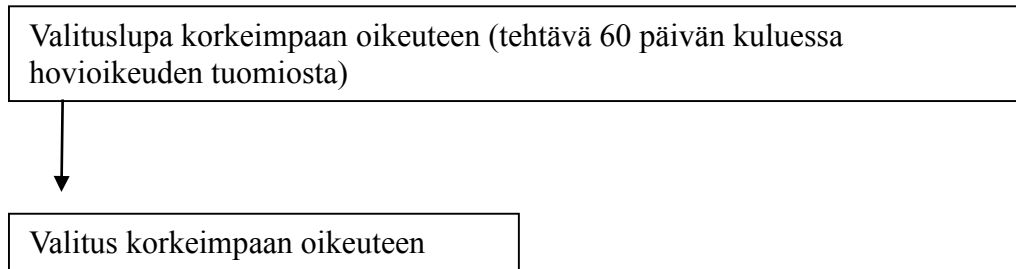
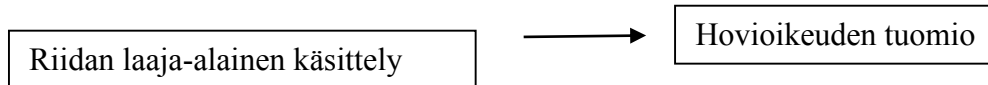
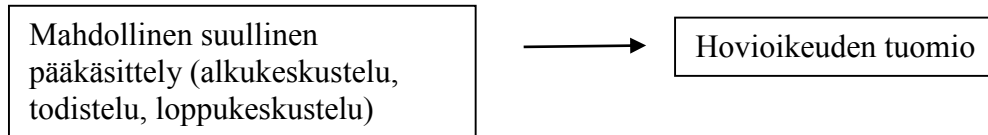
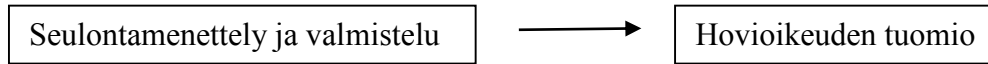

Yksipuolinen tuomio, tuomio

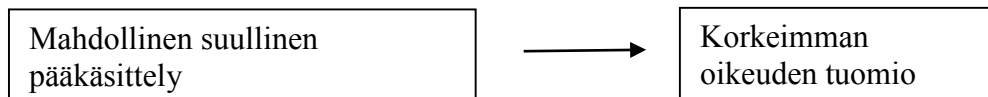
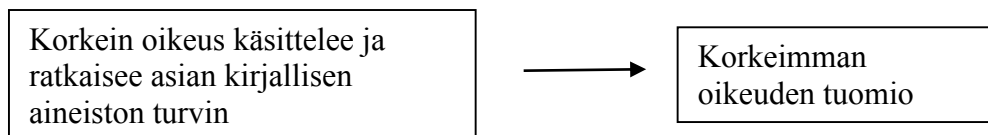
Liite 3 Muutoksenhakuprosessi

Liite 4 Asian käsittely hovioikeudessa

Asian käsittely korkeimmassa oikeudessa

Liite 5 Kysymykset OK-Perintä Oy:lle

- 1) Kuinka paljon perintätoimeksiantoja tulee kuukaudessa?
- 2) Millaisista asiakkaista asiakaskuntanne koostuu?
- 3) Onko lakimuutoksella ollut vaikutusta toimeksiantojen määrään tai luonteeseen?
Jos on, niin millaisia vaikutuksia?
- 4) Millaisia perintätoimeksiannot ovat? Esimerkiksi tyypillinen perintätoimeksianto, saatavan suuruus, velkoja ym.
- 5) Miten lakimuutos on vaikuttanut liiketoiminnan kannattavuuteen ottaa erilaisia toimeksiantoja hoidettavaksi? Toisin sanoen kannattaako kaikkia toimeksiantoja ottaa vastaan?
- 6) Uskotko, että toimeksiantojen määrä tulee vielä muuttumaan, esimerkiksi toimeksiantoja tulee vähemmän lähitulevaisuudessa lakimuutoksen myötä?
- 7) Mikä on velkojan aktiivisuus siirtää saatava perintätoimiston hoidettavaksi?
- 8) Miten velalliset reagoivat, kun heille lähtee perintäkirje eli maksuvaatimus?
- 9) Kuinka velalliset ovat reagoineet oikeuteensa keskeyttää perintä?
- 10) Millaisia vaikutuksia keskeyttämisellä on ollut? Tosin sanoen, siirretäänkö saatava automaattisesti oikeudelliseen perintään?
- 11) Käytättekö muita perinnän keinoja kirjallisen maksuvaatimuksen lisäksi?
Mikäli käytätte, mitä keinoja?

- 12) Kuinka suuri osuus perintätoimeksiannoista saadaan perittyä vapaaehtoisella perinnällä?
- 13) Kuinka suuri osuus perintätoimeksiannoista puolestaan siirtyy oikeudelliseen perintään?
- 14) Osaatko sanoa, kuinka paljon tuomioistuimen päätöksiin haetaan muutosta?
- 15) Osaatko sanoa, kuinka suuri osuus alemman oikeusasteen päätöksistä muuttuu hovioikeudessa tai korkeimmassa oikeudessa?